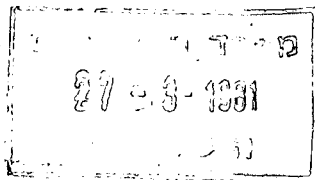

סלחאגו

רשומות

קובץ התקנות

8 במרס 1981

4210

ב' באדר ב' התשמ"א

צמוד

510

תקנות הטיס (רשיונות לעובדי טיס), התשמ"א-1981

תוכן העניינים

מס' התקנה	שם התקנה	מס' התקנה	שם התקנה
		חלק א': הוראות כלליות	
		פרק ראשון: הגדרות	
1.	הגדרות		
		פרק שני: רשיונות עובדי טיס	
		ההגדרים	
2.	איסור לשמש כעובד טיס ללא רשיון או הגדר מתאימים		
3.	תנאי למתן רשיון עובד טיס או הגדר		
4.	רשיון או הגדר זמניים		
5.	סוגי רשיונות לעובדי טיס שהם אנשי צוות		
6.	סוגי רשיונות לעובדי טיס שאינם אנשי צוות אויר		
7.	סוגי ההגדרים לעובדי טיס		
8.	בקשה לרשיון, להגדר, לאישור או לחידוש רשיון עובד טיס		
9.	רשיון עובד טיס		
10.	אישור רשיון או הגדר		
11.	רשיון מוגבל או הגדר מוגבל		
12.	אישורי העדר הרשעות פליליות		
13.	מעורבות בתאונה או בתקרית או הרשעה		
14.	מרמה או מצג שוא		
15.	התליית רשיון		
16.	ביטול רשיון		
17.	החזרת רשיון שבוטל או הותלה		
18.	בקשה לרשיון או להגדר לאחר ביטולם		
19.	שימוש בזכויות רשיון		
20.	שימוש בזכויות הגדר		
21.	חידוש זכות שימוש בזכויות או חידוש רשיון או הגדר		
22.	נסיון לצורך הטסת כלי טיס כטייס מפקד		
23.	נסיון לביצוע טיסות לילה		
24.	נסיון לשימוש בזכויות כטכנאי טיס		
25.	פסור למוסמכי חיל האויר הישראלי		
26.	שינוי מען		
27.	כפל רשיון		
		פרק שלישי: מבחנים מעשיים	
		ומבחנים מעשיים	
		סימן א': מבחנים עיוניים	
28.	מועד המבחן		
29.	תנאים למבחן עיוני		
30.	ציון מעבר מוערי		
31.	אישור מבחן עיוני		
32.	העתקת מבחן עיוני או מעשה מרמה אחר		
33.	מבחן עיוני חוזר		
		סימן ב': מבחנים מעשיים בטיסה	
34.	תנאים למבחן מעשי בטיסה		
35.	מבחן מעשי חוזר בטיסה		
36.	מבחן מעשי בטיסה		
		פרק רביעי: מבחני רמה לטייסים	
37.	מבחן רמה תקופתי לטייס פרטי		
38.	מבחן רמה תקופתי לטייס מסחרי		
		פרק חמישי: זיכוי זמן טיסה	
39.	רישום ביומן		
40.	הצגת יומן לביקורת		
41.	זיכוי זמן טיסה כטייס פרטי		
42.	זיכוי זמן טיסה כטייס מסחרי		
43.	זיכוי זמן טיסה כטייס תובלה בנתיבי אויר		
44.	זיכוי זמן טיסת מכשירים		
45.	זיכוי זמן הדרכה		
		פרק שישי: הסבה	
46.	איסור הטסת כלי טיס ללא בחינה או הסבה		
47.	תנאי הסבה מקבוצה לקבוצה		
48.	תנאי הסבה בתוך קבוצה		
		פרק שביעי: ועדת ערר לרישוי	
49.	מתן החלטת		
50.	זכות ערר		
51.	הגשת השגה או ערר		
52.	תוקף החלטת		
53.	עיקוב ביצוע החלטת		
54.	הרכב ועדת הערר לרישוי		
55.	סמכויות ועדת הערר לרישוי		
56.	נוהלי עבודת ועדת הערר לרישוי		
57.	אי תלות בסדרי דין ובדיני ראיות		
58.	החלטת ועדת הערר לרישוי		
59.	סופיות החלטת ועדת הערר לרישוי		
		פרק שמיני: בדיקות רפואיות	
60.	הגדרות		
61.	תנאים למתן תעודה רפואית		

מס' התקנה	שם התקנה
99.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בג'רופלן
100.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בספינת אויר
101.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בבלון חפשי
102.	מיומנות טיסה
103.	זכויות טייס פרטי וההגבלות החלות עליו
104.	דרישות לטייס מפקד של כלי טיס הגורר דאון
105.	שמירת זכויותיו של טייס פרטי

פרק שלישי: רשיון טייס מסחרי

106.	כשירויות לקבלת רשיון טייס מסחרי
107.	ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
108.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר אוירון
109.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר הליקופטר
110.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר דאון
111.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר ג'רופלן
112.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר ספינת אויר
113.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר בלון חפשי
114.	אישור הדרכה ביומן
115.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה באוירון
116.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בדאון
117.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בהליקופטר
118.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בג'רופלן
119.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בספינת אויר
120.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בבלון חפשי
121.	מיומנות טיסה
122.	זכויות הגדר אוירון
123.	זכויות הגדר הליקופטר
124.	זכויות והגבלות הגדר דאון, ג'רופלן, ספינת אויר ובלון חפשי
125.	שמירת זכויות

פרק רביעי: רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר

126.	כשירות לקבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר
127.	ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
128.	הנסיון הדרוש לקבלת רשיון עם הגדר אוירון
129.	הנסיון הדרוש לקבלת רשיון עם הגדר הליקופטר
130.	מיומנות טיסה לקבלת הגדר אוירון
131.	מיומנות טיסה לקבלת הגדר הליקופטר
132.	זכויותיו של טייס תובלה בנתיבי אויר

מס' התקנה	שם התקנה
62.	מקום הבדיקות הרפואיות
63.	חובות המבקש תעודה רפואית
64.	טפסים רפואיים
65.	בדיקות רפואיות
66.	תקופת תוקפה של תעודה רפואית
67.	איסור להשתמש ברשיון ללא תעודה רפואית תקפה
68.	מקרים מיוחדים
69.	סמכויות רופא המינהל
70.	ועדת ערר רפואית

פרק תשיעי: בוחנים

71. מינוי בוחנים

חלק ב': רשיונות לטייסים

פרק ראשון: רשיון טייס מתלמד

72.	כשירות לקבלת רשיון טייס מתלמד
73.	תנאים להפעלת כלי טיס בטיסת יחיד
74.	ידע מקצועי
75.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה באוירון
76.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בדאון
77.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה ברוטור-קרבט
78.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בספינת אויר
79.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בבלון חפשי
80.	אישור הדרכה
81.	אימוני ניווט יחיד באוירון או בהליקופטר
82.	אימוני ניווט יחיד בספינת אויר
83.	טיסת ניווט
84.	הגבלות החלות על טייס מתלמד
85.	תוקף הרשיון
86.	חידוש רשיון

פרק שני: טייס פרטי

87.	כשירות לקבלת רשיון טייס פרטי
88.	ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
89.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר אוירון
90.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר דאון
91.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר הליקופטר
92.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר ג'רופלן
93.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר ספינת אויר
94.	הנסיון הדרוש לקבלת הגדר בלון חפשי
95.	אישור הדרכה ביומן
96.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה באוירון
97.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בדאון
98.	תדריכי קרקע והדרכת טיסה בהליקופטר

חלק ד': הגדרי טייסים**פרק ראשון: הגדר כלי טיס****סימן א': הגדר אירון קבוצה א'**

- 166. כשירות לקבלת הגדר אירון קבוצה א'
- 167. הוכחת ידע מקצועי
- 168. הדרכה באויר
- 169. מיומנות טיסה

סימן ב': הגדר אירון קבוצה ב'

- 170. כשירות לקבלת הגדר אירון קבוצה ב'
- 171. הוכחת ידע מקצועי
- 172. הדרכה באויר
- 173. מיומנות טיסה

סימן ג': הגדר אירון קבוצה ג'

- 174. כשירות לקבלת הגדר אירון קבוצה ג'
- 175. הוכחת ידע מקצועי
- 176. הדרכה באויר
- 177. מיומנות טיסה

סימן ד': הגדר אירון קבוצה ד'

- 178. כשירות לקבלת הגדר אירון קבוצה ד'
- 179. הוכחת ידע מקצועי
- 180. הדרכה באויר
- 181. מיומנות טיסה

סימן ה': הגדר רוטורקפט

- 182. כשירות לקבלת הגדר רוטורקפט
- 183. הוכחת ידע מקצועי
- 184. הדרכה באויר
- 185. מיומנות טיסה

פרק שני: הגדר מכשירים

- 186. כשירות לקבלת הגדר מכשירים
- 187. הוכחת ידע מקצועי
- 188. הנסיון הדרוש לקבלת הגדר מכשירים
- 189. מיומנות טיסה
- 190. זכויות טייס שברשיונו הגדר מכשירים
- 191. חידוש זכויות שבהגדר מכשירים
- 192. דרישות לאישור קטגוריה II
- 193. דרישות נסיון לקטגוריה II
- 194. מבחן מעשי
- 195. תקופת תוקפו של אישור קטגוריה II

פרק שלישי: הגדרי מאמן טיס**סימן א': הגדר מאמן טיס**

- 196. כשירות לקבלת הגדר מאמן טיס
- 197. הנסיון הדרוש לקבלת הגדר מאמן טיס
- 198. זכויות מאמן טיס וההגבלות החלות עליו
- 199. מתן הגדר מאמן טיס על טיפוס מסויים

133. שמירת זכויותיו של טייס תובלה בנתיבי אויר**פרק חמישי: רשיון מדריך טיס**

- 134. כשירות לקבלת רשיון מדריך טיס
- 135. דרישות קורס מדריכי טיס
- 136. הוכחת ידע מקצועי
- 137. מיומנות טיסה
- 138. תוקף הרשיון
- 139. הגדרים נוספים למדריך טיס
- 140. זכויות מדריך טיס
- 141. מגבלות רשיון מדריך טיס
- 142. חידוש רשיונות מדריך טיס
- 143. מעבר מהגדר הדרכה לרשיון מדריך טיס
- 144. רישומי מדריך טיס

חלק ג': רשיונות לאנשי צוות אויר שאינם טייסים**פרק ראשון: נווט טיס**

- 145. כשירות לקבלת רשיון נווט טיס
- 146. ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
- 147. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון
- 148. מיומנות מקצועית
- 149. זכויותיו של נווט טיס

פרק שני: טכנאי טיס

- 150. כשירות לקבלת רשיון טכנאי טיס
- 151. ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
- 152. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון
- 153. מיומנות מקצועית
- 154. זכויותיו של טכנאי טיס

פרק שלישי: אלוטאי-טיס

- 155. כשירות לקבלת רשיון אלוטאי-טיס
- 156. ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
- 157. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון
- 158. מיומנות מקצועית
- 159. זכויותיו של אלוטאי-טיס
- 160. רשיון מוגבל להפעלת ציוד רדיו-טלגרף

פרק רביעי: אלוטאי טיס לרדיו-טלפון

- 161. רשיון אלוטאי טיס לרדיו-טלפון
- 162. הוכחת ידע מקצועי
- 163. זכויותיו של אלוטאי-טיס לרדיו-טלפון
- 164. רשיון מוגבל
- 165. זכויותיו של אלוטאי-טיס לרדיו-טלפון מוגבל

228. מבחן חוזר להוכחת כושר ביצוע

229. תנאים למתן הגדר נוסף

230. תוקף הרשיון

231. חידוש הרשיון

סימן ב': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס
סוג 2

232. ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון

233. הנסיון הדרוש לקבלת רשיון

234. כושר ביצוע

235. הגדר נוסף

236. זכויות טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2

סימן ג': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס
סוג 1

237. הוכחת ידע מקצועי

238. נסיון מקצועי

239. כושר ביצוע

240. הגדר נוסף

241. זכויות טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1

סימן ד': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס
סוג 2 מוגבל

242. ידע מקצועי

243. נסיון מקצועי

244. כושר ביצוע

245. סמכות המנהל

246. הגדר נוסף

247. זכויות טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2

מוגבל

248. מעבר ממכון למכון

סימן ה': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס
סוג 1 מוגבל

249. ידע מקצועי

250. נסיון מקצועי

251. כושר ביצוע

252. סמכות המנהל

253. הגדר נוסף

254. זכויות טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1

מוגבל

255. פטור לאדם העובר ממכון למכון

פרק שני: רשיון פיקוח על תנועה
אווירית

סימן א': כללי

256. הגדרות

257. כשירות לקבלת רשיון מפקח על תנועה

אווירית

258. הידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון

סימן ב': הגדר מאמן טיס חקלאי

200. כשירות לקבלת הגדר מאמן טיס חקלאי

201. הוכחת ידע מקצועי

202. הנסיון הדרוש לקבלת הגדר מאמן טיס
חקלאי203. זכויות מאמן טיס חקלאי וההגבלות
החלות עליו

פרק רביעי: הגדרי טייס ניסוי

סימן א': טייס ניסוי סוג 1

204. כשירות לקבלת הגדר טייס ניסוי סוג 1

205. זכויותיו של טייס ניסוי סוג 1

206. תקופת תוקף ההגדר

207. חידוש ההגדר

סימן ב': טייס ניסוי סוג 2

208. כשירות לקבלת הגדר טייס ניסוי סוג 2

209. זכויותיו של טייס ניסוי סוג 2

210. תקופת תוקף ההגדר

211. חידוש ההגדר

פרק חמישי: הגדר חקלאי

212. כשירות לקבלת הגדר חקלאי

213. הוכחת ידע מקצועי

214. הנסיון הדרוש לקבלת הגדר חקלאי

215. מיומנות טיסה

216. זכויות טייס שברשיונו הגדר חקלאי

וההגבלות החלות עליו

217. תקופת תוקף ההגדר

218. חידוש ההגדר

חלק ה': רשיונות לעובדי טיס

שאינם אנשי צוות אוויר

פרק ראשון: רשיון טכנאי לבדק
כלי טיס

סימן א': כללי

219. הגדרות

220. פירוט ההגדר ברשיון טכנאי לבדק

כלי טיס

221. שטחי ההתמחות המקצועית של טכנאי

לבדק כלי טיס

222. כשירות לקבלת רשיון טכנאי לבדק

כלי טיס

223. בקשה לרשיון טכנאי לבדק כלי טיס

224. מבחנים עיוניים ומבחני כושר ביצוע

225. ציון מעבר במבחן עיוני ובמבחן כושר

ביצוע

226. תוקף מבחנים עיוניים

227. מבחן עיוני חוזר

פרק חמישי: מקפל מצנחים ומקפל מצנחים בכיר

סימן א': כללי

295. הגדרות
296. הגדרי קיפול מצנחים
297. תנאים לקבלת הגדר נוסף

סימן ב': רשיון מקפל מצנחים

298. כשירות לקבלת רשיון מקפל מצנחים
299. הידע המקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
300. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון
301. מיומנות מקצועית
302. זכויות מקפל מצנחים

סימן ג': רשיון מקפל מצנחים בכיר

303. כשירות לקבלת רשיון מקפל מצנחים בכיר
304. הידע המקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
305. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון
306. מיומנות מקצועית
307. זכויות מקפל מצנחים בכיר

חלק ו': הגדרי מאמן שאינו טייס

פרק ראשון: הגדר מאמן טכנאי טיס

308. כשירות לקבלת הגדר מאמן טכנאי טיס
309. זכויות מאמן טכנאי טיס והגבלותיו

פרק שני: הגדר מאמן מספק על תנועה איורית

310. כשירות לקבלת הגדר מאמן מספק על תנועה איורית
311. הידע המקצועי הדרוש לקבלת ההגדר
312. הנסיון הדרוש לקבלת ההגדר
313. מיומנות מקצועית
314. זכויותיו של מאמן מספק על תנועה איורית
315. שימוש בזכויות ההגדר

פרק שלישי: הגדר מאמן תדריכון מודיעין טיס

316. כשירות לקבלת הגדר מאמן תדריכון מודיעין טיס
317. הידע המקצועי הדרוש לקבלת ההגדר
318. הנסיון הדרוש לקבלת ההגדר
319. מיומנות מקצועית
320. זכויותיו של מאמן תדריכון מודיעין טיס ושימוש בהן

259. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון

260. הגדרי פיקוח על תנועה איורית

261. תנאי לקבלת הגדר פיקוח נוסף

262. שימוש בזכויות הרשיון

263. פקיעת תוקף הגדר פיקוח

264. חידוש זכות שימוש בזכויות לפי רשיון

סימן ב': הגדר פיקוח שדה

265. כשירות לקבלת הגדר פיקוח שדה
266. הידע המקצועי הדרוש לקבלת ההגדר
267. הנסיון הדרוש לקבלת ההגדר
268. מיומנות מקצועית
269. זכויותיו של מפקח פיקוח שדה

סימן ג': הגדר פיקוח גישה

270. כשירות לקבלת הגדר פיקוח גישה
271. הידע המקצועי הדרוש לקבלת ההגדר
272. הנסיון הדרוש לקבלת ההגדר
273. מיומנות מקצועית
274. זכויותיו של מפקח פיקוח גישה

סימן ד': הגדר פיקוח מרחב

275. כשירות לקבלת הגדר פיקוח מרחב
276. הידע המקצועי הדרוש לקבלת ההגדר
277. הנסיון הדרוש לקבלת ההגדר
278. מיומנות מקצועית
279. זכויותיו של מפקח פיקוח מרחב

סימן ה': הגדר פיקוח מכ"ם

280. כשירות לקבלת הגדר פיקוח מכ"ם
281. הידע המקצועי הדרוש לקבלת ההגדר
282. הנסיון הדרוש לקבלת ההגדר
283. מיומנות מקצועית
284. זכויותיו של מפקח פיקוח מכ"ם

פרק שלישי: רשיון תדריכון מודיעין טיס

285. הגדרות
286. כשירות לקבלת תדריכון מודיעין טיס
287. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון
288. שימוש בזכויות הרשיון וחידוש השימוש בהן
289. זכויותיו של תדריכון מודיעין טיס

פרק רביעי: קצין מבצעי אויר

290. כשירות לקבלת רשיון קצין מבצעי אויר
291. הידע המקצועי הדרוש לקבלת הרשיון
292. הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון
293. מיומנות מקצועית
294. זכויותיו של קצין מבצעי אויר

חלק ז': תעודת איש צוות

321. כשירות לקבלת תעודת איש צוות
 322. תנאים למתן תעודת איש צוות
 323. בקשה לתעודת איש צוות
 324. זכויות מחזיק בתעודת איש צוות
 325. חובות המפעיל לגבי תעודת איש צוות
 326. חובות המחזיק בתעודת איש צוות
 327. התליית תעודת איש צוות או ביטולה
 328. פקיעתה של תעודת איש צוות

חלק ח': הוראות שונות

329. סמכות השר ליתן פטור
 330. הוראות מעבר
 331. עונשין
 332. ביטול
 333. תחילה

התוספת הראשונה

- פרק 1:** דרישות רפואיות כלליות — סוג 1
פרק 2: דרישות רפואיות כלליות — סוג 2
פרק 3: דרישות רפואיות כלליות — סוג 3
פרק 4: דרישות רפואיות כלליות — סוג 4
פרק 5: דרישות רפואיות של כושר ראייה — סוג 1

פרק 6: דרישות רפואיות של כושר ראייה — סוג 2

פרק 7: דרישות רפואיות לשמיעה — סוג 1

פרק 8: דרישות רפואיות לשמיעה — סוג 2

פרק 9: טבלת דרישות רפואיות לקבלת תעודה רפואית

התוספת השניה

טבלת שעות הדרכה מועריות הדרושות לקבלת הגדר נוסף על אירון מקבוצה א'

התוספת השלישית

טבלת שעות הדרכה מועריות הדרושות לקבלת הגדר נוסף על אירון מקבוצה ב'

התוספת הרביעית

טבלת שעות הדרכה מועריות הדרושות לקבלת הגדר אירון מקבוצה ג' או דגם נוסף באירון מקבוצה ג'

התוספת החמישית

טבלת פירוט התרגילים שיש לבצע לקבלת הגדר אירון קבוצה ג' או טיפוס אירון נוסף בהגדר אירון קבוצה ג'

התוספת הששית

טבלת עבירות פליליות

בתוקף סמכותי לפי סעיף 30 ולפי פסקה 2 לתוספת ה' לחוק הטיס, 1927¹, אני מתקין תקנות אלה:

חלק א': הוראות כלליות

פרק ראשון: הגדרות

הגדרות

1. בתקנות אלה —

"אב טיפוס" — אחד מאלה:

(1) כלי טיס שטרם השלים תהליך רישוי לקראת קבלת תעודת סוג ושטרת

הטיסות בו לאשר שהוא ראוי לעבור תהליך זה;

(2) כלי טיס שהוכנסו בו שינויים המחייבים שינוי תעודת סוג שניתנה לכלי

הטיס והמשפיעים על ביצועיו או על תכונות הטיסה שלו;

"אויוביקה" — מערכות הספקת הזרם החשמלי, הרדיו והמכשירים בכלי טיס, לרבות

מערכות הניווט ומערכות בקרת טיסה אוטומטית;

"אווירון" — כלי טיס הכבד מן האוויר המונע על ידי מנוע והנתמך בטיסה בעיקר על ידי

כנף קבועה;

"אווירון תובלה" — אווירון שמשקלו למעלה מ-5,700 ק"ג אשר ייעודו העיקרי הוא הובלת

נוסעים וטובין;

"איש צוות" — אדם שהציב אותו מפעיל כלי טיס למילוי תפקיד בכלי טיס בזמן טיסה;

"איש צוות אוויר" — איש צוות המחזיק ברשיון עובד טיס תקף שהוצא לפי תקנות אלה,

הממלא תפקיד מבצעי שדרוש לתפעול כלי טיס בזמן הטיסה כנדרש בספר העזר של

אותו כלי טיס;

"אישור העדר הרשעות פליליות" — אישור על העדר הרשעות פליליות שניתן מאת

משטרת ישראל;

"אישור רשיון" — הכרת רשות הרישוי ברשיון שניתן במדינה חברה כשקול לרשיון

הניתן כדין בישראל;

"בית ספר להוראת טיס" — בית ספר להוראת טיס המחזיק ברשיון שניתן לו לפי תקנות

רישוי שירותי התעופה (בתי ספר להוראת טיס), התשל"א—1971²;

"בלון" — כלי טיס קל מהאוויר שאינו מונע על ידי מנוע;

"בלון חפשי" — בלון שאינו קשור או מעוגן לקרקע או לעצם המחובר לקרקע;

"ג'רופלן" — רוטורקפט אשר, למעט לצורך התנעה ראשונית, הרוטורים שלו מונעים על

ידי תגובת זרימת האוויר ולא על ידי מנוע, והשוואב את יכולת הדחף שלו מפרופלר

הפועל מחוץ למערכת הרוטורים שלו;

"ג'רופלן קטן" — ג'רופלן שמשקלו המירבי המורשה להמראה אינו עולה על 450 ק"ג;

"דאון" — כלי טיס הכבד מן האוויר, הנתמך בטיסה בעיקר על ידי כנף קבועה ואשר טיסתו

אינה תלויה באופן בלעדי במנוע;

1 חוקי א"י, כרך ג', עמ' 2551; ס"ח התש"י, עמ' 73; התשל"ב, עמ' 148; התשל"ז, עמ' 182.

2 ק"ת התשל"א, עמ' 1284.

"הארגון" — ארגון התעופה האזרחית הבינלאומי ;

"הגדר" — הערה הנרשמת ברשיון עובד טיס, המהווה חלק ממנו והקובעת זכות או מגבילה את פעולתה של זכות ;

"הטסה" — הפעלת מערכות ההגאים של כלי הטיס בזמן הטיסה ;

"הליקופטר" — רוטורקפט שלצורך תנועתו האופקית משתמש בעיקר ברוטור המונע על ידי מנוע ;

"המנהל" — ראש מינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה או מי שהוא הסמך, לענין תקנות אלה, כולן או מקצתן ;

"זמן הדרכה זוגית" — זמן הטיסה שבו מקבל מתלמד הדרכה בטיסה מאת מדריך הנמצא עמו בכלי הטיס ;

"החלטה" — כל אחד מאלה :

(1) סירוב ליתן רשיון, הגדר או תעודת איש צוות, לחדשם או לאשרם ;

(2) הכנסת מגבלה ברשיון ;

(3) ביטול או התליה של רשיון, הגדר או תעודת איש צוות ;

(4) אי הכרה בזכויות לפי תקנות אלה ;

"זמן טיסה" — פרק הזמן מהרגע שבו נע כלי הטיס לראשונה בכוחות מנועיו לשם המראה ועד לעצירתו בסוף הטיסה ;

"זמן טיסת יחיד" — זמן טיסה בו הטייס הוא המטיס היחיד בכלי הטיס ;

"זמן טיסה בדאון" — לרבות בטיסת גרירה ובטיסה חופשית, מהרגע שבו הדאון נע לראשונה לשם המראה ועד לעצירתו בסוף הטיסה ;

"זמן טיסת מכשירים" — אותו חלק מזמן הטיסה שבו הטייס מטיס כלי טיס תוך הסתמכות על מכשירי כלי הטיס בלבד ללא נקודת סמך חיצונית ;

"זמן טיסת מכשירים מדומה" — פרק הזמן שבו עוסק הטייס על הקרקע בטיסת מכשירים מדומה בעזרת מדמה ;

"זמן מכשירים" — זמן טיסת מכשירים וזמן טיסת מכשירים מדומה ;

"טייס מפקד" — טייס האחראי לפעולתו ולבטיחותו של כלי טיס בזמן הטיסה ;

"טייס משנה" — טייס המחזיק ברשיון טיס הממלא, בנוסף לטייס המפקד, תפקיד בהטסתו של כלי טיס, כנדרש בספר העזר של אותו כלי טיס ולמעט טייס מתלמד ;

"טייס מתלמד" — אדם המקבל הדרכה בכלי טיס על מנת שיוכשר לקבלת רשיון טייס ;

"טיסה מסחרית" — טיסה לשם הסעת נוסעים או הובלת טובין בתמורה, או טיסה לצרכי עסק או מתן שירות ;

"טיסת גרירה" — טיסה שבה דאון נגרר על ידי כלי רכב, אוירון, מגליל או כבל גומי ;

"טיסה חקלאית" — טיסה שבה מבצעים פעולות של הטלת חומרי הדברה או דשנים על ידי פיזור, ריסוס, איבוק או עישון ;

"טיסת ניסוי" — טיסה שנועדה להראות עמידה בדרישות לצורך הוצאת תעודת סוג ותעודת סוג — תוספת, וטיסה שנועדה לבסס שינויי תכן גדולים ;

"טיפוס" (type) — כלי טיס מייצור מסויים ודגם בסיסי, לרבות כלי טיס שהוכנסו בו שינויים קלים שאין בהם כדי להשפיע על דרכי הטיפול בו או על תכונות הטיסה שלו; לדוגמא: ססנה 150; בואינג 707 וכד' ;

"אווירון מקבוצה א'" — אווירון ממין חד-מנועי, יבשתי או ימי, המונע על ידי מנוע בוכנה ;

"אווירון מקבוצה ב'" — אווירון ממין רב-מנועי, יבשתי או ימי, המונע על ידי מנועי בוכנה ;

"אווירון מקבוצה ג'" — אווירון ממין רב-מנועי, יבשתי או ימי, המונע על ידי מנועי טורבו — פרופלר או מנועי סילון ;

"כלי טיס מקבוצה ד'" — כלי טיס, למעט רוטורקפט, שאינו אווירון מקבוצה א' ב' או ג' ולרבות כלי טיס מורכב ;

"טכנאי לבדק כלי טיס" — טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2, טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1, טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל, או טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 מוגבל ;

"כלי טיס" — כלי או מיתקן הנתמך בטיסה על ידי תגובות האויר, למעט תגובות כנגד פני הקרקע או המים ;

"כלי טיס גדול" — כלי טיס שמשקלו המורשה להמראה עולה על 5,700 ק"ג (12,566 פאונד) ;

"כלי טיס מורכב" — כלי טיס בעל מבנה בלתי רגיל או כלי טיס המונע על ידי יחידת כח בעלת הספק של 380 כוח סוס או יותר ;

"כט"ר" — כללי טיסת ראייה ;

"כטר"ח" — כללי טיסת ראייה חקלאית ;

"כט"מ" — כללי טיסת מכשירים ;

"כטר"מ" — כללי טיסת ראייה מבוקרת ;

"כללי טיסה" — כט"ר, כט"מ, כטר"מ או כטר"ח ;

"לילה" — פרק הזמן שבין רבע שעה לאחר שקיעת השמש לבין רבע שעה לפני זריחתה ;

"מבחן עיוני" — מבחן להוכחת ידע מקצועי ;

"מבחן מעשי" — מבחן כושר ביצוע ;

"מבחן רמה" — מבחן תקופתי להוכחת רמת הידע המקצועי של מחזיק ברשיון עובד טיס ומיומנותו המקצועית או מיומנותו בטיסה ;

"מדינה חברה" — מדינה, שהיא צד לאמנת התעופה האזרחית הבינלאומית שנחתמה בשיקאגו ביום 7 בדצמבר 1944 ;

"מדמה" — מיתקן שהמנהל אישר להדרכת עובדי טיס ובדיקת רמתם המקצועית שבו ניתן לזמזום תנאי הטיסה, פיקוח על תעבורה אווירית או פעילות תעופתית אחרת ;

"מדריך" — עובד טיס המחזיק ברשיון הדרכה ;

"מטוס" — כלי טיס הכבד מהאויר ;

"מין" (class) — סיווג כלי הטיס שנקבע על פי חלוקת משנה של סוג כלי הטיס ובהתאם לאיפיונים דומים, לדוגמא: אוירון חד-מנועי, רב-מנועי, יבשתי, ימי, בוכנה או טורבו-פרופלר; רוטורקפט יבשתי או ימי; הליקופטר חד-רוטור, רב-רוטור או גרופלן;

"מכון בדק" — כמשמעותו בתקנות מכוני הבדק;

"מכון הסמכה" — מכון בדק שהורשה לפי תקנות מכוני הבדק לקיים מרכז הדרכה לצורך הסמכתם של טכנאים לבדק כלי טיס, או מפעיל שרשיון ההפעלה שניתן לו מאת השר מתיר ניהולו של מרכז הדרכה כאמור;

"מפקח" — אדם שמינה השר להיות מפקח לפי סעיף 10ג(א) לחוק;

"מפעיל כלי טיס" — מחזיק ברשיון הפעלה מסחרית של כלי טיס שניתן לו לפי חוק רישוי שירותי התעופה, התשכ"ג—1963⁸, המקיים בהתאם לתנאי אותו רשיון טיסות מסחריות מישראל ואליה, או המקיים טיסות מסחריות מישראל ואליה על פי היתר בכתב מאת המנהל, ולרבות הבעלים, השוכר או המטיס של כלי הטיס;

"מתלמד" — אדם המקבל הדרכה בכלי טיס או במדמה כדי להיות כשיר לקבלת רשיון או הגדר;

"מיתקן ניווט" — מיתקן לשימוש חזותי או אלקטרוני הממוקם על הקרקע המשמש או המיועד לשמש למתן אותות הנחייה לכלי טיס בעת המראה, טיסה או נחיתה;

"סוג" (category) — סיווג רחב של כלי הטיס, כגון: אוירון, רוטורקפט, דאון או כלי טיס קל מהאוויר;

"ספר העזר" — ספר עזר של כלי טיס שהוצע על ידי היצרן ואושר על ידי המנהל, המפרט את מגבלות כלי הטיס וביצועיו לצורך שמירת כשירות טיסתו והקובע הנחיות באשר לצוות ההטסה לצורך הפעלה בטוחה של כלי הטיס;

"עובד טיס" — כמפורט בתקנות 5 ו-6;

"עובד קבוע" — איש צוות או איש צוות אוויר המועסק בשירות המפעיל בתקופה של שלושה חדשים רצופים לפחות;

"קורס אימונים" — קורס אימונים המתנהל בהתאם לתוכנית לימודים ותוכנית פיקוח שקבעה רשות הרישוי לנותן הקורס;

"רוטורקפט" — כלי טיס הכבד מן האוויר והנתמך בטיסה בעיקר על ידי כנף מסתובבת;

"רשות הרישוי" — מי שהמנהל העביר אליו סמכויותיו לענין רישוי עובדי טיס לפי החוק;

"רשיון עובד טיס" — רשיון עובד טיס תקף שניתן לפי תקנות אלה;

"תנאי טיסת מכשירים" — תנאי מזג אוויר המאופיינים על פי הראות, מרחק טיסה מעננים ומתקרית העננים, הנופלים מהתנאים המיועריים שקבע המנהל לקיום טיסת ראייה;

"תנאי טיסת ראייה" — תנאי מזג אוויר המאופיינים על פי הראות, מרחק טיסה מעננים ומתקרית העננים, העולים על התנאים המיועריים שקבע המנהל;

"תעודה רפואית" — תעודה שניתנה מאת רופא המינהל המאשרת כי מקבל התעודה עבר בדיקות רפואיות כנדרש בתקנות אלה ונמצא עונה על הדרישות הרפואיות לקבלת הרשיון או ההגדר המבוקשים או לחידושם או לשימוש בזכויות על פיהם כמפורט בטבלה;

"תקנות האגרות" — תקנות הטיס (אגרות), התש"ס—1979⁴, או כל תקנות אחרות שתבואנה במקומן;

"תקנות ועדות חקירה" — תקנות הטיס (ועדות לחקירת תאונות ותקריות כלי טיס), התשכ"ט—1969⁵;

"תקנות מכוני הבדק" — תקנות הטיס (מכון בדק, מכון הסמכה ואחזקה עצמית), התשל"ט—1979⁶.

פרק שני: רשיונות עובדי טיס והגדרים

2. (א) לא יעסיק בעל כלי טיס ולא ירשה להעסיק עובד טיס, ולא ישמש אדם כעובד טיס ולא יפעיל וכויות המוקנות בתקנות אלה לעובד טיס מסוג, אלא אם עובד הטיס ממלא אחר אחת מאלה:

איסור לשמש כעובד טיס ללא רשיון או הגדר מתאימים

(1) הוא מחזיק ברשיון עובד טיס, ובו הגדרים המתאימים לביצוע תפקידו ולסוג כלי הטיס או הציוד אותו הוא מפעיל או בו הוא מבצע פעולות הקשורות בתפקידו;

(2) הוא מחזיק ברשיון עובד טיס מתאים תקף שניתן לו מאת הרשות המוסמכת במדינה חברה ושאושר על ידי רשות הרישוי, וברשיונו הגדרים המתאימים לביצוע תפקידו ולסוג כלי הטיס אותו הוא מפעיל או בו הוא מבצע פעולות הקשורות בתפקידו;

(3) היה עובד הטיס איש צוות אויר בכלי טיס הרשום במדינה חברה — הוא מחזיק ברשיון עובד טיס תקף שניתן לו או אושר לו מאת הרשות המוסמכת באותה מדינה ובו הגדרים המתאימים לביצוע תפקידו ולסוג כלי הטיס אותו הוא מפעיל.

(ב) היה עובד הטיס איש צוות אויר — לא ישמש ככזה אלא בכלי טיס מהסוג, מהמין ומהטיפוס עליו נבחן או הוסמך לפי תקנות אלה, ואלא אם עמד במבחן רמה תקופתי כמפורט בתקנות אלה.

3. רשות הרישוי לא תתן רשיון עובד טיס או הגדר אלא אם נתמלאו במבקש תנאי הכשירות שנקבעו בתקנות אלה לגבי הרשיון או ההגדר המבוקשים.

תנאי למתן רשיון עובד טיס או הגדר

4. רשות הרישוי, לאחר שבדקה את המסמכים הדרושים לצורך מתן רשיון עובד טיס או הגדר ומצאה כי נתמלאו במבקש תנאי הכשירות שנקבעו בתקנות אלה לגבי הרשיון או ההגדר המבוקשים, רשאית ליתן למבקש רשיון עובד טיס או הגדר זמניים לתקופה שאינה עולה על מאה ועשרים יום. תוקף הרשיון או ההגדר הזמניים יפקע בתום התקופה הנקובה בהם או עם קבלת רשיון עובד הטיס או ההגדר המבוקשים.

רשיון או הגדר זמניים

5. אלה הרשיונות לעובדי טיס שהם אנשי צוות אויר שרשות הרישוי רשאית ליתן:

סוגי רשיונות לעובדי טיס שהם אנשי צוות אויר

(1) רשיונות לאנשי צוות אויר שהם טייסים:

א. טייס מתלמד;

ב. טייס פרטי;

4 ק"ת התש"ס, עמ' 633.

5 ק"ת התשכ"ט, עמ' 1322; התשל"ג, עמ' 156, 368; התש"ס, עמ' 1397.

6 ק"ת התשל"ט, עמ' 1667, 950; התש"ס, עמ' 1397.

- ג. טייס מסחרי;
- ד. טייס תובלה בנתיבי אויר;
- ה. מדריך טיסה;

(2) רשיונות לאנשי צוות אויר שאינם טייסים:

- א. נווט טיס;
- ב. טכנאי טיס;
- ג. אלחוטאי טיס;
- ד. אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון.

סוגי רשיונות
לעובדי טיס
שאינם אנשי
צוות אויר

6. אלה הרשיונות לעובדי טיס שאינם אנשי צוות אויר שרשות הרישוי רשאית ליתן:

- (1) טכנאי בדק כלי טיס סוג 2;
- (2) טכנאי בדק כלי טיס סוג 1;
- (3) טכנאי בדק כלי טיס סוג 2 מוגבל;
- (4) טכנאי בדק כלי טיס סוג 1 מוגבל;
- (5) מפקח על תנועה. אורית;
- (6) תדריכן מודיעין, טיס;
- (7) קצין מבצעי אויר;
- (8) מקפל מצנחים;
- (9) מקפל מצנחים בכיר.

סוגי ההגדרים
לעובדי טיס

7. אלה סוגי ההגדרים שרשות הרישוי רשאית ליתן לעובדי טיס:

- (1) הגדר טיפוס כלי טיס — הקובע את סוג כלי הטיס, מין כלי הטיס וטיפוס כלי הטיס אותו מורשה להפעיל מחזיק הרשיון בו מצוי ההגדר;
- (2) הגדר מכשירים;
- (3) הגדרי הדרכה שהם:
  - א. הגדרי סוג:
    - 1. אורון;
    - 2. רוטורקפט;
    - 3. דאון;
  - ב. הגדרי מין אורון:
    - 1. חד-מנועי;
    - 2. רב-מנועי;
  - ג. הגדרי מין רוטורקפט:
    - 1. הליקופטר;
    - 2. ג'רופלן.
  - ד. הגדרי מכשירים:
    - 1. מכשירים — אורון;
    - 2. מכשירים — הליקופטר.

- ה. הגדרי מאמן:
 1. מאמן טיס;
 2. מאמן טיס חקלאי;
 3. מאמן טכנאי טיס;
 4. מאמן מפקח תנועה אווירית;
 5. מאמן תדריכן מודיעין טיס.

(4) הגדרי טייס ניסוי שהם: —

- א. הגדר טייס ניסוי סוג 1;
 ב. הגדר טייס ניסוי סוג 2;

(5) הגדר חקלאי;

(6) הגדרי פיקוח על תנועה אווירית שהם: —

- א. פיקוח שדה;
 ב. פיקוח גישה;
 ג. פיקוח מרחב;
 ד. פיקוח מכ"מ;

(7) הגדרים טכניים שהם: —

- א. הגדר כלי טיס;
 ב. הגדר מנוע כלי טיס;
 ג. הגדר ציוד כלי טיס;
 ד. הגדר תהליכים;

(8) הגדרי קיפול מצנחים שהם: —

- א. הגדר מצנח מושב;
 ב. הגדר מצנח גב;
 ג. הגדר מצנח חזה;
 ד. הגדר מצנח ברכיים.

8. המבקש רשיון עובד טיס או הגדר, או המבקש את חידושם או את אישורם, יגיש בקשה לרשות הרישוי בטופס ובאופן שהורה המנהל וימלא אחר הדרישות לצורך קבלת הרשיון, ההגדר, אישורם או חידושם, הכל כמפורט בתקנות אלה.

בקשה לרשיון,
להגדר, לאישור
או לחידוש

9. רשיון עובד טיס יהא בטופס שקבעה רשות הרישוי.

רשיון עובד טיס

10. (א) רשיון או הגדר שניתנו מאת מדינה חברה, רשאית רשות הרישוי לאשרם אישור מלא או אישור חלקי בלבד, או לא לאשרם, הכל כמפורט בתקנה זו.

אישור רשיון
או הגדר מאת
מדינה חברה

(ב) רשיון או הגדר שניתנו מאת מדינה חברה לא יאושרו אלא אם מבקש האישור:

- (1) הוכיח ידע מקצועי בדיני התעופה האזרחית בישראל, בהפעלת כלי טיס ובכלליה, לרבות הנהלים והנהגים הקשורים בפיקוח על תנועה אווירית ובנהלי חירום, הכל כפי שהורה המנהל;

(2) הוכיח כושר ביצוע כפי שהורה המנהל ;

(3) מחזיק בתעודה רפואית תקפה ;

(4) עונה על הוראות תקנה 12 ;

(5) מדבר ומבין את הלשון העברית או את הלשון האנגלית הטכנית המקובלת בתעופה ;

(6) היתה הבקשה לרשיון טייס מסחרי — הוכיח נסיון של לפחות מאתיים וחמישים שעות זמן טיסה, ומהן לפחות שלושים שעות בשנה האחרונה שקדמה להגשת הבקשה, או במקום הוכחת שלושים השעות כאמור המציא אישור ממדריך טיס שהמבקש נמצא על ידו כשר וראוי להוכיח כושר ביצוע כאמור בפסקה (2) ;

(ג) (1) מחזיק ברשיון טייס פרטי ובו הגדר מכשירים שניתן מאת מדינה חברה אשר עמד בדרישות תקנת משנה (ב) — יאושר רשיונו ללא הגדר המכשירים ;

(2) מחזיק ברשיון טייס מסחרי או ברשיון טייס תובלה בנתיבי אויר שניתן מאת מדינה חברה אשר עמד בדרישות תקנת משנה (ב) — יאושר רשיונו כאילו היה רשיון טייס מסחרי בלבד ללא הגדר מכשירים או הגדר הדרכה ;

(3) על אף האמור בפסקות (1) ו-(2), יאושר הגדר מכשירים ברשיון אם עבר המבקש בהצלחה מבחן עיוני בנושא כללי טיסת מכשירים כאמור בתקנה 166.

(ד) אישור רשות הרישוי של רשיון או הגדר שניתנו מאת מדינה חברה יהא בכתב, יוצמד לרשיון, ותקופת תוקפו לא תעלה על תקופת תוקפו של הרשיון שניתן מאת המדינה החברה.

(ה) רשות הרישוי רשאית שלא להכיר ברשיון או בהגדר שניתנו מאת מדינה חברה לאדם המחזיק ברשיון עובד טיס שניתן בישראל.

11. רשות הרישוי רשאית להגביל רשיון עובד טיס או הגדר, בין מחמת שהמבקש לא עמד בכל הדרישות להוכחת הנסיון ומבחני הרמה כנדרש בתקנות אלה, ובין מחמת שלא עמד בכל הדרישות הרפואיות הישימות המתייחסות לרשיון או להגדר המבוקשים.

12. (א) לא יינתן רשיון לאיש צוות אויר, רשיון מפקח על תנועה אוירית, רשיון קצין מבצעי אויר, רשיון טייס מתלמד או תעודת איש צוות אלא אם המציא מבקש הרשיון או התעודה לרשות הרישוי אישור על היעדר הרשעות פליליות, או אם הורשע בעבירה פלילית מסוג העבירות המנויות בחלק א' לתוספת השישית — חלפו מספר שנים מיום מתן גזר הדין כמפורט להלן :

(1) בעבירה מסוג פשע — חמש שנים ;

(2) בעבירה מסוג עוון — שלוש שנים ;

(3) בעבירה מסוג חטא — שנה אחת.

(ב) הרשעה בעבירה פלילית מסוג העבירות המנויות בחלק ב' לתוספת השישית לא תיחשב כעבירה פלילית לענין תקנה זו.

רשיון מוגבל
או הגדר מוגבל

אישור היעדר
הרשעות פליליות

(ג) רשות הרישוי רשאית לקצר את התקופה הקבועה בתקנת משנה (א) עד כדי מחציתה, אם הוכח להנחת דעתה כי התקיים אחד מאלה:

(1) המבקש לא הורשע בעבירה פלילית בתקופת הזמן שקדמה לביצוע העבירה ושאורכה הוא לפחות פעמיים מאורך התקופה הנזכרת בפיסקאות (1), (2) או (3), לפי הענין, לתקנת משנה (א); או

(2) נתקיימו נסיבות מיוחדות שיירשמו על ידי רשות הרישוי בתיקו האישי של המבקש, המצדיקות את קיצור התקופה כאמור.

(ד) היו משפטים או חקירות פליליות תלויים ועומדים נגד מבקש רשיון, כאמור בתקנת משנה (א), או מבקש תעודת איש צוות, תהא רשות הרישוי רשאית שלא ליתן את הרשיון או תעודת איש הצוות המבוקשים לאחר שהתייעצה בענין עם ראש מחלקת חקירות ותביעות במטה הארצי במשטרת ישראל.

13. נתברר כי מבקש רשיון או מחזיק רשיון היה מעורב בתאונה או בתקרית שנחקרה בידי ועדת חקירה בהתאם לתקנות ועדות חקירה, או בעבירה על החוק או על התקנות שהותקנו לפיו ושעליה הורשע, תשקול רשות הרישוי אם לאור דין וחשבון הוועדה, נסיבות אירוע התאונה או התקרית, או סוג העבירה בה הורשע ונסיבותיה והתקופה שחלפה מתאריך אירוע התאונה או התקרית, או ביצוע העבירה עד להגשת הבקשה או לביורור המקרה על ידי רשות הרישוי, מן הראוי לתת למבקש רשיון או להתיר לו להמשיך ולהשתמש ברשיון.

מעורבות בתאונה
או בתקרית
או הרשעה

14. (א) לא יבצע אדם ולא יגרום לאחר לבצע אחת מאלה:

(1) מסירת הצהרה או מידע כוזבים בקשר עם כל בקשה לקבלת רשיון או הגדר, אישורם או חידושם, או בקשר לקבלת תעודה רפואית או תעודת איש צוות;

(2) רישום כוזב בכל ספר או בכל מסמך שיש חובה להחזיקם, למלאם, או להשתמש בהם כדי למלא אחר דרישה או תנאי הנחוצים להוצאה, לחידוש או לאישור כל רשיון או הגדר על פי תקנות אלה, או לשמירת חוקם של רשיון או הגדר שניתנו לפי תקנות אלה;

(3) השגה או נסיון להשגת רשיון או הגדר על פי תקנות אלה בטענות או בתאונות שיש בהן מרמה או מצג שווא;

(4) כל שינוי על ידי מי שלא הוסמך לכך ברשיון או בהגדר אשר ניתן, חודש או אושר על פי תקנות אלה.

מרמה או
מצג שווא

(ב) ביצע אדם או גרם לאחר לבצע אחד המעשים האמורים בתקנת משנה (א), רשאית רשות הרישוי, לפי שיקול דעתה:

(1) לא לתת לו את הרשיון או ההגדר המבוקשים;

(2) לדחות, לתקופה שתורה, את מתן הרשיון או ההגדר המבוקשים;

(3) לבטל את הרשיון או את ההגדר שהוצאו לו;

(4) להתלות את הרשיון או את ההגדר שהוצאו לו;

(5) לא לאשר את הרשיון או את ההגדר שאישורם מבוקש;

(6) לדחות, לתקופה שתורה, את אישור הרשיון או ההגדר שאישורם מבוקש.

15. (א) היתה רשות הרישוי סכורה, לאחר שחקרה בעניין כהלכה, כי כשירותו של עובד טיס לשמש כעובד טיס, או מיומנות הטיסה שלו, או מיומנותו המקצועית בפגמו, או כי עובד הטיס חסר ידע מקצועי או כושר ביצוע מספיקים, רשאית היא, בהחלטה מנומקת ולאחר שנתנה לעובד הטיס הזדמנות להביא טענותיו בפניה, להתלות את רשיונו או הגדר שברשיונו עד שיעבור בדיקות רפואיות, בחינות עיוניות או בחינות להוכחת כושר ביצוע, ויימצא מתאים לשמש בתפקידו כעובד טיס, הכל בהתאם לנסיבות הענין.

(ב) לא עמד עובד הטיס בבדיקות הרפואיות, בבחינות העיוניות או בבחינות להוכחת כושר ביצוע תוך תקופה של תשעים יום מיום ההתליה, יבוטל רשיונו או הגדרו.

16. רשות הרישוי רשאית, בהחלטה מנומקת, ולאחר שנתנה לעובד הטיס הזדמנות להביא טענותיו בפניה, לבטל את רשיונו או לבטל הגדר ברשיונו, או לבטל אישור רשיון או הגדר, שניתנו לפי תקנות אלה, אם שוכנעה כי יש בהמשך הפעלת זכויותיו לפי תקנות אלה משום סכנה לבטיחות הטיס, או כי עובד הטיס אינו מסוגל לשמש בתפקידו מחמת סיבות רפואיות, מחמת כושר ביצוע לקוי, או מחמת היעדר מיומנות וכישורים מתאימים.

17. (א) עובד טיס שרשיונו בוטל או הותלה ימציא את רשיונו לרשות הרישוי תוך שבעה ימים מיום מסירת ההודעה על כך אלא אם ניתן צו עיכוב ביצוע החלטה כאמור בתקנה 53.

(ב) הותלה רשיון עובד טיס או הגדר, תרשום רשות הרישוי את ההתלייה של הרשיון או ההגדר ברשיון. הותלה הרשיון — לא יוחזר הרשיון לעובד הטיס אלא לאחר שהסתיימה תקופת ההתלייה.

18. (א) אדם שרשות הרישוי ביטלה רשיון או הגדר, או אישור רשיון או הגדר, והחלטתה לא בוטלה על ידי ועדת ערר לרישוי, לא יגיש בקשה לרשיון או להגדר או לאישורם תוך שנה מיום ביטול הרשיון או ההגדר, או האישור, לפי הענין.

(ב) עובד טיס שרשות הרישוי היתלתה רשיון או הגדר, או אישור רשיון או הגדר שניתנו לו לפי תקנות אלה, לא יגיש בקשה לחידוש הרשיון או ההגדר שהותלה תוך תקופת ההתלייה.

(ג) המנהל רשאי לפטור אדם מהוראות תקנה זו, כולן או מקצתן, או לקצר את התקופה להגשת בקשה.

19. (א) לא ישתמש עובד טיס בזכויות שמקנה לו רשיונו, אלא אם התמלאו התנאים המפורטים בתקנות משנה (ב) וכל עוד לא חלפו שנים עשר חודשים מהיום האחרון שנקבע למילויים. בתקופת שנים עשר החודשים האמורה לא יהא עובד טיס רשאי להפעיל את זכויותיו אלא אם מילא אחר דרישות תקנות משנה (ב).

(ב) ואלה התנאים שעל עובד טיס למלא אחריהם לצורך שימוש בזכויותיו כאמור, למעט עובד טיס המחזיק ברשיון טייס מתלמד:

(1) עובד הטיס מחזיק בתעודה רפואית תקפה;

(2) עובד הטיס עומד בדרישות תקנות אלה הישימות לאותו רשיון, לרבות עמידה במיבחני רמה וצבירת הנסיון הדרוש;

- (3) הרשיון לא בוטל או לא הותלה על ידי רשות הרישוי או לא הוחזר לרשות הרישוי כאמור בתקנת משנה (ד);
- (4) האגרה השנתית בגין אותו רשיון שולמה.

(ג) תקופת תוקפו של רשיון טייס מתלמד שניתן לפי תקנות אלה שלא בוטל או לא הותלה על ידי רשות הרישוי, או לא הוחזר לרשות הרישוי כאמור בתקנת משנה (ד), תהא כתקופת תוקפה של התעודה הקפואית שהוצאה לו.

(ד) מחזיק רשיון המבקש להחזירו לרשות הרישוי לצורך ביטולו, לצורך הוצאת רשיון בדרגה נמוכה יותר, או לצורך מחיקת הגדר — יחתום על תצהיר לפיו החזרת הרשיון, כאמור, נעשתה לפי בקשתו, וכי ידוע לו כי לצורך מתן רשיון מסוג הרשיון שהוחזר כאמור, עליו לעמוד בתנאים שנקבעו בתקנות אלה לצורך הוצאת אותו רשיון או הגדר.

20. (א) לא ישתמש אדם בזכויות שמקנה לו הגדרו, למעט הגדר חקלאי והגדר מכשירים אלא אם נתמלאו תנאים אלה:

שימוש בזכויות
הגדר

(1) הרשיון בו רשום ההגדר תקף ומותר לו להשתמש בזכויות שמקנה לו אותו רשיון;

(2) עובד הטיס שברשימו ההגדר מחזיק בתעודה רפואית תקפה המתאימה להגדר;

(3) עובד הטיס עומד בדרישות תקנות אלה הישימות להגדר שברשימו, לרבות לעניין עמידה במבחני רמה וצבירת נסיון;

(4) ההגדר לא בוטל או לא הותלה על ידי רשות הרישוי.

(ב) תוקפם של הגדר מכשירים והגדר חקלאי והתנאים לחידושם — יהיו כמפורט בתקנות אלה.

21. עובד טיס שזכותו להשתמש בזכויות שמקנים לו רשיון או הגדר פקעה, עובד טיס שחדל תוקף רשימו או תוקף הגדרו, או עובד טיס שרשימו או הגדרו אושרו לפי תקנות אלה והרשיון או ההגדר לפיהם הוצא האישור פקע תוקפם, יוכיחו להנחת דעתה של רשות הרישוי ידע מקצועי ומיומנות טיסה כנדרש בתקנה 37, אולם המבחנים ייערכו על ידי בוחן בלבד.

חידוש זכות
שימוש בזכויות
או חידוש
רשיון או הגדר

22. (א) לא יטיס אדם, כטייס מפקד, כלי טיס עם נוסעים, או כלי טיס שצוותו המזערי המורשה כולל לפחות שני טייסים, אלא אם ביצע באותו טיפוס לפחות שלוש המראות ושלוש נחיתות תוך תשעים הימים שקדמו לטיסה האמורה;

נסיון לצורך
הטסת כלי טיס
כטייס מפקד

(ב) לא יטיס אדם, כטייס מפקד, כלי טיס עם נוסעים בלילה אלא אם ביצע לפחות שלוש המראות ושלוש נחיתות בלילה תוך תשעים הימים שקדמו לטיסה האמורה;

(ג) לא יטיס אדם, כטייס מפקד, כלי טיס לפי כט"מ גם אם הוא בעל הגדר מכשירים, אלא אם ביצע תוך ששה חודשים האחרונים לפחות שש הנמכות באמצעות עזרי ניווט (NDB, ILS, VOR);

(ד) לא יטיס אדם, כטייס מפקד, דאון בגרר עם נוסעים, אלא אם ביצע לפחות שש טיסות בדאון כאמור שהסתכמו בשעת דאייה אחת לפחות ואשר בהן מילא אחר דרישות תקנת משנה (א);

(ה) לא הוכח נסיון כאמור בתקנה זו, יוכיח הטיס כושר ביצוע על כלי טיס מאותו טיפוס אותו הוא מבקש להטיס כנדרש בתקנות 35 ו-36, הכל בהתאם לסוג הרשיון בו הוא מחזיק; אולם הוכחת כושר ביצוע לעניין הגדר מכשירים יכול שתעשה על כלי טיס מאותו סוג אותו הוא מבקש להטיס.

נסיון לביצוע
טיסות לילה

23. לא יטיס אדם כלי טיס כטייס מפקד בלילה, אלא אם עמד בדרישות הנסיון לטיסת לילה לקבלת רשיון או הגדר כמפורט בתקנות אלה ואלא אם לא צויין ברשיונו איסור לביצוע טיסות לילה; צויין איסור כאמור ברשיון, יבוטל האיסור אם יעמוד המבקש בדרישות הנסיון האמורות.

נסיון לשימוש
בזכויות טכנאי
טיס

24. לא ישתמש אדם בזכויותיו כטכנאי טיס אלא בכלי טיס שלגביו הוא מחזיק בהגדר מתאים, ושעליו ביצע בתקופה של 45 יום שקדמו לאותה טיסה —

- (1) שעתיים זמן טיסה בתפקיד של טכנאי; או
- (2) עמד במבחן רמה בתפקיד של טכנאי טיס.

פטור למוסמכי
חיל האוויר
הישראלי

25. מבקש רשיון שהוסמך בחיל האוויר הישראלי כטייס, כנווט טיס, כטכנאי טיס, כאלחוטאי טיס, כאלחוטאי טיס לרדיו-טלפון, כטכנאי לבדק כלי טיס, כמפקח על תנועה אווירית, כמקפל מצנחים או כקצין מבצעי אוויר, ובעת הגשת הבקשה הוא עוסק בפועל בחיל האוויר הישראלי בתפקיד בו הוסמך כאמור, יהא פטור מהוכחת ידע מקצועי וכושר ביצוע או מיומנות טיסה, הכל לפי הענין, אם הוא פטור מהם בתקנות אלה.

שינוי מען

26. עובד טיס שהחליף את מענו לא יהא רשאי להפעיל את הזכויות המוקנות למחזיק רשיון עובד טיס מסוגו כעבור שלושים יום לאחר החלפת המען, אלא אם הודיע על החלפת המען לרשות הרישוי בכתב.

כפל רשיון

27. בקשה לכפל רשיון עובד טיס של רשיון שאבד או הושמד, תוגש בכתב בפירוט שם המבקש, מענו הקבוע, תאריך מתן הרשיון, תאריך אובדן הרשיון ופירוט ההגדרים שהיו ברשיון. לבקשה יצרף המבקש קבלה על תשלום האגרה עבור כפל רשיון כפי שנקבע בתקנות האגרות.

פרק שלישי: מבחנים עיוניים ומבחנים מעשיים

סימן א': מבחנים עיוניים

כיווד המבחן

28. מבחן עיוני יתקיים לפחות אחת לשלושה חודשים ובמקומות כפי שתקבע רשות הרישוי.

תנאים למבחן
עיוני

29. לא יגש אדם למבחן עיוני אלא אם הוכיח, להנחת דעת רשות הרישוי, כי מילא אחר כל אלה:

- (1) הוא השלים עשרים וחמשה אחוזים מדרישות הנסיון הקבועות בתקנות אלה לגבי הרשיון או ההגדר המבוקשים, אלא אם נקבע אחרת בתקנות אלה.
- (2) היה המבחן העיוני מבחן למבקש רשיון עובד טיס — הוא השלים לימודי קרקע במסגרת קורס אימונים מאושר מתאים והמציא אישור מדריך מוסמך של הקורס על כך, או השלים לימודי קרקע במסגרת לימוד עצמי

בנושאי הידע המקצועי, כנדרש בתקנות אלה, והמציא אישור מאת מדריך מתאים — כאמור בתקנה 34(2)(ב) או מפקח שעבר איתו על החומר שממנו למד המבקש והתרשם כי המבקש מסוגל לעמוד במבחן עיוני.

30. (א) ציון המעבר המיועדי במבחן עיוני שנושאו מיגבלות כלי הטיס שבגיניו מבוקש הרשיון או ההגדר, ביצועיו, הכרתו ומבנהו הוא, שמונים אחוזים.

(ב) ציון המעבר המיועדי במבחן-עיוני בנושאים אחרים הוא כפי שנקבע בתקנות אלה או כפי שייקבע בפרסומי המינהל או בטופס המבחן.

31. (א) עמד אדם בהצלחה במבחן עיוני, יקבל על כך אישור בכתב.

(ב) אישור על תוצאות המבחן יינתן לכל המאוחר בתום שלושים יום מיום גמר המבחן.

(ג) תוקפו של האישור יהא לתקופה של ששה חדשים מיום המבחן האחרון, בתנאי שהמבחן הראשון בוצע לא יותר מששה חדשים לפני ביצוע המבחן האחרון.

(ד) היה המבחן העיוני לקבלת רשיון טייס מסחרי בכיר, טייס להובלה בנתיבי אויר, נווט טיס או טכנאי טיס — יהא תוקפו של האישור לתקופה של שנתיים מיום המבחן.

32. (א) לא יעתיק אדם מאחר במבחן עיוני, לא יתנו לאדם אחר אלא אם הורשה לכך, לא יעזור לאדם אחר בזמן המבחן, לא יכתוב מבחן כאמור במקום אדם אחר, לא ישתמש באמצעי עזר בלתי מאושר בזמן המבחן ולא יסייע לאחר באחד המעשים האמורים.

(ב) ביצע אדם מעשה כאמור בתקנת משנה (א), רשאית רשות הרישוי לפסול את המבחן העיוני של אותו אדם וכן לעכב את מתן הרשיון או ההגדר, חידושם או אישורם על פי תקנות אלה, עד לתקופה של שנתיים מיום ביצוע המעשה, וכן להתלות או לבטל את רשיון עובד הטיס שהוצא לו.

33. (א) אדם שנכשל במבחן עיוני רשאי להגיש בקשה למבחן עיוני חוזר בתום שלושים יום מיום המבחן בו נכשל.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) יהא אדם שנכשל במבחן עיוני רשאי להגיש בקשה למבחן עיוני חוזר כעבור פחות משלושים יום מיום המבחן בו נכשל, אם המציא הצהרה המעידה כי קיבל הדרכה נוספת וכי הוא מוכן לקראת המבחן החוזר, ואותה הצהרה חתומה בידי מחזיק ברשיון מדריך טיס עם הגדר מתאים או מי שרשות הרישוי הסמיכה אותו לכך.

(ג) מבחן עיוני חוזר יערך במועדים ובמקומות שנקבעו בהתאם לתקנה 28, או במועדים מוקדמים יותר, ככל שהדבר ניתן לביצוע.

סימן ב': מבחנים מעשיים בטיסה

34. לא יגש אדם למבחן מעשי אלא אם: —

(1) הוא עמד בכל המבחנים העיוניים הנדרשים לפי תקנות אלה לקבלת הרשיון או ההגדר המבוקשים;

(2) א. הוא המציא תעודת גמר שניתנה לו מאת בית ספר מאושר על ידי רשות הרישוי ואשר בו למד, חתומה בידי הממונה הראשי על ההדרכה באותו בית ספר; או

ציון מעבר
מיועדי

אישור מבחן
עיוני

העתקת מבחן
עיוני או מעשה
ברמה אחר

מבחן עיוני חוזר

תנאים למבחן
מעשי בטיסה

ב. המציא אישור, בחתימת ידו של המדריך האישי שלו, לפיו קיבל הדרכה מתאימה, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

1. המדריך האישי ממלא אחר התנאים הנדרשים ממדריך טיס ראשי של בית ספר כמשמעותו בתקנה 1 לתקנות רישוי שירותי התעופה (בתי ספר להוראת טיס), התשל"א—1971, כאמור בתקנה 5 לתקנות האמורות;
2. כלי הטיס שבו התבצעה ההדרכה היה רשום על שמו של המדריך האישי או על שמו של המתלמד בצלל זמן ההדרכה;
3. ההדרכה התבצעה לפי תכנית אימונים ופיקוח שאישרה רשות הרישוי;
4. ההדרכה לא בוצעה בטיסה מסחרית.

מבחן מעשי
חוזר בטיסה

35. (א) לא יגיש אדם בקשה למבחן מעשי חוזר אלא בתום שלושים יום מיום המבחן המעשי בו נכשל, אלא אם נקבע אחרת בתקנות אלה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), יהיה אדם שנכשל במבחן מעשי בפעם הראשונה רשאי להגיש בקשה למבחן מעשי חוזר בתום פחות משלושים יום אם המציא למנהל הצהרה המעידה שקיבל הדרכה נוספת בהתאם להוראות הבוחן אשר בחנו במבחן המעשי בו נכשל, וכי הוא מוכן לקראת המבחן המעשי החוזר; ההצהרה תהא חתומה בידי מדריך הטיס הראשי של בית הספר או בידי המדריך האישי שלו כאמור בתקנה 34(2)(ב).

מבחן מעשי בטיסה

36. (א) מבחן מעשי בטיסה ייערך על ידי בוחן שקבעה רשות הרישוי מתוך רשימת בוחנים שמונו על ידי המנהל, בכלי טיס הרשום בפנקס כלי הטיס בישראל והמצויד במכשירים ובעוזרים כנדרש בפרסומי המינהל לגבי סוג הרשיון או ההגדר המבוקש.

(ב) מבקש הרשיון או ההגדר ידאג לכל הסידורים הארגוניים הכרוכים בשימוש בכלי הטיס לצורך המבחן, לרבות הוצאות שכירתו של כלי הטיס.

(ג) הבוחן יבחן את יכולת מבקש הרשיון או ההגדר בביצועים ובנושאים המפורט-
טים בתקנת משנה (ד) ובביצועים ובנושאים המפורטים בתקנות המתייחסות למיומנות הטיסה הנדרשת לצורך קבלת הרשיון או ההגדר, כמפורט בחלק ב' לתקנות אלה.

(ד) אלה הביצועים והנושאים בהם ייבחן הנבחן במהלך המבחן המעשי:

(1) הליכים, תרגילים ותימרונים בטיסה רגילה ובטיסה במצבי חירום המת-
אימים לסוג כלי הטיס בו מבוצע המבחן, לביצועיו ולמגבלותיו, לרבות שימוש במערכות כלי הטיס, הכל כמפורט בתוכנית הבחינה שפורסמה על ידי המינהל;

(2) הטסת כלי הטיס לפי כללי טיסת ראייה מבוקרת או לפי כללי טיסת מכשירים, הכל בהתאם לעניין, לרבות יכולתו בשמירת נתיב, מהירות וגובה, לפי תוכנית טיסה מאושרת;

(3) שימוש בשירותי תעבורה אווירית;

(4) הטסה מדויקת וחלקה של כלי הטיס;

(5) יישום ידע הנבחן בתעופה;

(6) יכולת הנבחן בקבלת החלטה מהירה ואורח הפעלת שיפוטו;

(7) יכולת שליטתו של הנבחן כטייס מפקד של כלי טיס.

(ה) אי יכולתו של הנבחן לעמוד באחת מהדרישות המפורטות בתקנת משנה (ד), או העדר משמעת או התנהגות הולמת של עובד טיס שהוכחה בעת הבחינה — יהווה כשלון במבחן מעשי בטיסה.

(ו) נכשל הנבחן כאמור בתקנת משנה (ה), רשאי הבוחן להפסיק את הבחינה באותו שלב בו נכשל הנבחן.

(ז) מפסק או בוחן מוסמך יבצע את טיסת המבחן של מבקש למתן רשיון או הגדר לשם בדיקת יכולת של המבקש לבצע במיומנות את הנוהלים והתמרונים של טיסת המבחן. המפקח או הבוחן לא יהא הטייס המפקד של כלי הטיס בעת ביצוע טיסת המבחן אלא אם נקבע מראש בינו לבין המבקש כי המפקח או הבוחן ישמש כטייס מפקד בעת הטיסה או חלק ממנה.

(ח) ההגבלות החלות בתקנות אלה לגבי הסעת נוסעים לא יחולו בעת טיסת המבחן על הבוחן ועל הנבחן.

פרק רביעי: מבחני רמה לטייסים

37. (א) לא ישמש אדם כטייס מפקד של כלי טיס אלא אם עמד במבחן רמה תקופתי, תוך 24 החודשים שקדמו לאותה טיסה, הכולל מבחן בידע מקצועי ומבחן מעשי, כאמור בתקנה זו. המבחן ייערך על ידי בוחן או על ידי מחזיק ברשיון מדריך טיס לפי בחירת הטייס.

(ב) טייס פרטי הזכאי להטיס כלי טיס שצוותו המיוערי המורשה הוא לפחות שני טייסים, יעמוד במבחן רמה תקופתי בשנים עשר החודשים האחרונים שקדמו לחודש בו שמשש הטייס הפרטי כטייס מפקד על אותו כלי טיס.

(ג) המבחן בידע המקצועי יכלול את הנושאים המפורטים להלן:

(1) דיני התעופה האזרחית והוראות המינהל המתייחסות לזכויות מחזיק ברשיון טייס פרטי ולהגבלות החלות עליו, לרבות הנהלים וההליכים של שירותי התעבורה האווירית;

(2) הבנת פרסומי מידע תעופתי לפי פרסומי טיס פנים ארציים והודעות לאנשי תעופה (נוטאם);

(3) הכרת כלי הטיס עליו יתבצע מבחן הרמה התקופתי.

(ד) המבחן המעשי יכלול את הנושאים המפורטים להלן:

(1) הליכים, תרגילים ותימרונים בטיסה רגילה ובטיסה במצבי חירום המתאימים לסוג כלי הטיס בו מבוצע המבחן, לביצועיו ולמגבלותיו, לרבות שימוש במערכות כלי הטיס, הכל כמפורט בתוכנית הבחינה שפירסם המנהל;

(2) הססה מדויקת וחלקה של כלי הטיס, לרבות בנתיבים;

(3) יכולת שליטתו של הטייס כטייס מפקד על כלי הטיס.

(ה) היו ברשיון הטייס הפרטי הגדרי טיפוס קבוצות שונות — מבחן הרמה ייערך על כלי טיס מהקבוצה הגבוהה ביותר מבין הקבוצות המפורטות ברשיונו כפי שתקבע רשות הרישוי; אולם אם בחר הטייס להיבחן בכלי טיס מקבוצה נמוכה יותר, הוא יהיה רשאי להטיס כלי טיס מהקבוצה הגבוהה יותר אם עבר מבחן רמה על כלי טיס מאותה קבוצה.

מבחן רמה
תקופתי
לטייס פרטי

(ו) עמידה במבחן תרשם על ידי הבוחן או המדריך המוסמך ביומן הטיסות האישי של הטייס ותאושר בחתימת ידו בציון פרטי רשיונו והגדריו של הבוחן.

מבחן רמה
תקופתי
לטייס מסחרי

38. מבחן רמה תקופתי לטייס מסחרי ייערך כאמור בתקנות הפעלת כלי טיס.

פרק חמישי: זיכוי זמן טיסה

39. (א) לא יוכר זמן טיסה כנסיון בטיסה לצרכי תקנות אלה, אלא אם זמן הטיסה נרשם ביומן טיסות אישי (להלן — היומן), כמפורט בתקנה זו.

(ב) איש צוות אויר, לרבות טייס מתלמד, ינהל ביומן רישום שעות הטיסה שביצע כדלקמן:

(1) כללי: —

- א. התאריך;
- ב. טיפוס כלי הטיס וסימני הרישום שלו;
- ג. מקומות ההמראה והנחיתה;
- ד. משך זמן הטיסה: —
  1. כטייס מפקד או בטיסת יחיד;
  2. כטייס משנה, לרבות שם הטייס המפקד;
  3. כחניך, לרבות שם המדריך;
  4. כמדריך, לרבות שם החניך.

(2) תנאי טיסה —

- א. יום או לילה;
- ב. טיסת מכשירים;
- ג. טיסה במדמה טיסה;
- ד. כל זמן טיסה אחר.

(ג) רישום זמן הטיסה יהא כמפורט להלן:

(1) זמן טיסת יחיד — טייס מתלמד רשאי לרשום ביומן זמן טיסת יחיד רק אותו זמן בו היה הטייס היחיד בכלי הטיס;

(2) זמן טיסת טייס מפקד:

א. טייס פרטי או טייס מסחרי רשאי לרשום ביומן כזמן טיסת מפקד רק אותו זמן בו מלאו השליטה על כלי הטיס הרישום בהגדרו היתה בידיו, או הזמן בו היה הטייס היחיד בכלי הטיס, או הזמן בו היה הטייס המפקד של כלי טיס שהצוות המיוערי הדרוש להפעלתו לפי תעודת הסוג של כלי הטיס או לפי התקנות הישימות הוא שני טייסים או יותר;

ב. טייס תובלה בנתיבי אויר רשאי לרשום כזמן טיסת מפקד את זמן הטיסה בו הוא היה הטייס המפקד של כלי הטיס;

ג. מדריך טיס רשאי לרשום בזמן טיסת מפקד את זמן הטיסה בו הוא שימש כמדריך טיסה;

(3) זמן טיסת טייס משנה:

טייס רשאי לרשום ביומן כזמן טיסת טייס משנה רק אותו זמן בו הוא שימש כטייס משנה של כלי טיס שהצוות המזערי הדרוש להפעלתו, לפי תעודת הסוג של כלי הטיס או לפי התקנות הישימות, הוא שני טייסים או יותר;

(4) זמן טיסת מכשירים:

טייס רשאי לרשום ביומן כזמן טיסת מכשירים רק אותו זמן בו הוא מטיס את כלי הטיס על פי מכשירים, בתנאי טיסת מכשירים ממשיים או מדומים. מדריך טיסת מכשירים רשאי לרשום ביומן כזמן טיסת מכשירים את הזמן בו שימש כמדריך טיסת מכשירים בתנאי טיסת מכשירים ממשיים;

(5) זמן הדרכה:

זמן הדרכה, זמן הדרכת טיסת מכשירים, וזמן לימודי קרקע ותדריכי קרקע במדמה טיסה של המודרך טעון אישור ביומן המודרך על ידי מדריכו האישי.

40. טייס יציג את היומן לביקורת של רשות הרישוי או מפקח, לפי דרישתם, במקום ובמועד שיקבעו.

הצגת יומן
לביקורת

41. (א) טייס פרטי זכאי שזמן טיסתו הכולל כטייס מפקד ייוקף לחשבון זמן הטיסה הכולל הנדרש לפי תקנות אלה לקבלת רשיון טייס מסחרי.

זיכוי זמן טיסה
כטייס פרטי

(ב) טייס פרטי המשמש כטייס משנה בכלי טיס שיש להפעילו עם טייס משנה — זכאי שמחצית זמן טיסתו כטייס משנה ייוקף לחשבון זמן הטיסה הכולל הנדרש לפי תקנות אלה לקבלת רשיון טייס מסחרי, ובלבד שלא יוקפו כאמור יותר מחמישים שעות.

42. (א) טייס מסחרי זכאי כי זמן טיסתו הכולל כטייס מפקד ייוקף לחשבון זמן הטיסה הכולל, הנדרש לפי תקנות אלה, לקבלת רשיון טיס בדרגה גבוהה יותר.

זיכוי זמן טיסה
כטייס מסחרי

(ב) טייס מסחרי המשמש כטייס משנה בכלי טיס שיש להפעילו עם טייס משנה, זכאי שמחצית זמן טיסתו כטייס משנה ייוקף לחשבון זמן הטיסה הכולל הנדרש לפי תקנות אלה, לקבלת רשיון טיס בדרגה גבוהה יותר.

43. טייס תובלה בנתיבי אויר זכאי שזמן טיסתו הכולל כטייס מפקד או כטייס משנה בכלי טיס שיש להפעילו עם טייס משנה ייוקף לחשבון זמן הטיסה הכולל הנדרש לפי תקנות אלה.

זיכוי זמן טיסה
כטייס תובלה
בנתיבי אויר

44. טייס המפעיל את הגאי כלי הטיס בתנאים ממשיים או מדומים של טיסת מכשירים, בהסתמכו על מכשירים בלבד וללא גקודות סמך חיצוניות — זכאי כי זמן טיסת מכשירים שנרכש כאמור ייוקף לזמן הטיסה הכולל הנדרש לפי תקנות אלה, לקבלת רשיון טיס בדרגה גבוהה יותר.

זיכוי זמן טיסה
מכשירים

45. (א) טייס המקבל הדרכה או אימון זכאי כי זמן ההדרכה הזוגי ייוקף במלואו לחשבון זמן הטיסה הכולל הנדרש לפי תקנות אלה, לקבלת רשיון טיס בדרגה גבוהה יותר.

זיכוי זמן הדרכה

(ב) מדריך טיס או מאמן וכאי כי זמן הטיסה בו שימש כמדריך טיס או כמאמן, ייחשב כזמן טיסת מפקד בחשבון זמן הטיסה הכולל הנדרש לפי תקנות אלה, לקבלת רשיון טיס בדרגה גבוהה יותר.

פרק ששי: הסבה

איסור הטסת
כלי טיס ללא
בחינת או הסבה

46. לא יטיס טייס אלא כלי טיס מהסוג, מהמין ומהטיפוס, כאשר ישים, עליו נבחן לקבלת רשיון לפי תקנות אלה, או שביצע עליו הסבה כאמור בתקנות 47 ו-48.

תנאי הסבה
מקבוצה לקבוצה

47. על אף האמור בתקנה 46, טייס שברשיונו הגדר אוירון מקבוצה א', ב', ג', או ד', יהא רשאי להטיס כלי טיס מקבוצה אחרת אם עמד בדרישות המפורטות בתוספת השניה לתקנות אלה, הכל לפי הענין.

תנאי הסבה
בתוך קבוצה

48. על אף האמור בתקנה 46, טייס שברשיונו הגדר אוירון מקבוצה ב', ג' או ד', יהא רשאי להטיס כלי טיס אחר מאותה קבוצה המפורטת ברשיונו אם עמד בדרישות המפורטות בתוספת השניה לתקנות אלה, הכל לפי הענין.

פרק שביעי: ועדת ערר לרישוי

מתן החלטת

49. (א) רשות הרישוי לא תתן החלטת אלא לאחר שניתנה לעובד טיס או למבקש הרישוי, ההגדר או תעודת איש צוות, הזדמנות להביא לפניו טענותיו לענין ההחלטת. (ב) עם הבאת ההחלטת לידעת עובד הטיס או המבקש, כאמור בתקנת משנה (א), תודע לו זכותו להשיג או לערור על ההחלטת כמפורט בתקנות אלה.

זכות ערר

50. (א) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת רשות הרישוי רשאי להשיג עליה בפני המנהל; (ב) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת המנהל, בין שניתנה בתוקף היותו רשות הרישוי ובין בהשגה לפי תקנת משנה (א), רשאי לערור עליה בפני ועדת הערר לרישוי שמינה השר לענין תקנות אלה (להלן — ועדת הערר).

הגשת השגה
או ערר

51. (א) השגה כאמור בתקנה 50 (א) תוגש למנהל תוך 14 יום מיום מתן ההחלטת; ניתנה ההחלטת שלא בפני המבקש להשיג, תוגש ההשגה תוך 14 יום מיום שהומצאה לו ההחלטת.

(ב) ערר על החלטת המנהל, בין שניתנה בתוקף היותו רשות הרישוי ובין בהשגה לפי תקנת משנה (א), יוגש לוועדת הערר תוך 14 יום מיום מתן ההחלטת; ניתנה ההחלטת שלא בפני המבקש לערור, יוגש הערר תוך 14 יום מיום שהומצאה לו ההחלטת.

(ג) לא החליט המנהל תוך 15 יום בהשגה שהוגשה לו לפי תקנת משנה (א), יראו את ההשגה כאילו נדחתה על ידו, והענין יועבר להחלטת ועדת הערר, אלא אם הודיע המשיג לוועדת הערר כי אין הוא מעונין בהכרעת ועדת הערר בהשגתו.

(ד) ועדת הערר רשאית לדון בערר שהוגש לאחר המועד אם —

(1) שוכנעה שמן הצדק לעשות כן;

(2) המנהל לא החליט תוך 15 יום בהשגה שהוגשה לו לפי תקנת משנה (א).

(ה) נשלחה הודעה בדבר החלטת רשות הרישוי או המנהל בדואר רשום, יראו כאילו הגיעה לתעודתה בתום 72 שעות משעת מסירתה לבית הדואר.

52. החלטת רשות הרישוי תהא תקפה כל עוד לא החליטו המנהל או ועדת הערר אחרת בהשגה או בערר שהוגשו לפי תקנות אלה.

עיצוב ביצוע
החלטה

53. (א) החליטה רשות הרישוי או החליט המנהל, בתוקף היותו רשות רישוי או בהשגה, על ביטול רשיון או הגדר או על התלייתם, רשאי הרואה עצמו נפגע על ידי ההחלטה לבקש, במעמד מתן ההחלטה, או תוך 14 יום מיום שהומצאה לידי, עיכוב ביצוע ההחלטה עד לסיום ההליכים בהשגה שתוגש למנהל או בערר שיוגש לוועדת הערר, הכל לפי הענין. עוכב ביצוע ההחלטה כאמור, ומבקש העיכוב לא הגיש השגה למנהל או ערר לוועדת הערר תוך המועד שנקבע בחלק זה, יתבטל עיכוב ביצוע ההחלטה מאליו בתום המועד שנקבע להגשת ההשגה או הערר, לפי הענין.

(ב) החליטה רשות הרישוי או המנהל בתוקף היותו רשות רישוי או בדונו בהשגה שלא להיעתר לבקשה לעיכוב ביצוע החלטה, רשאי הרואה עצמו נפגע לבקש דיון דחוף בוועדת הערר כדי לדון בערר על החלטתה ובערר על אי מתן עיכוב ביצוע ההחלטה עד לסיום ההליכים בערה. על אף האמור בתקנה 56, תדון ועדת הערר בענין לא יאוחר מ־14 יום ממועד הגשת הבקשה כאמור.

(ג) עוכב ביצוע ההחלטה עד לסיום ההליכים בהשגה או בערר, יהא המנהל או ועדת הערר, לפי הענין, רשאים בכל שלב של הדיון להורות על ביטול העיכוב אם ראוי שעיכוב ביצוע ההחלטה יש בו כדי לפגוע בבטיחות הטיסה.

הרכב ועדת הערר

54. (א) ועדת הערר תדון בשלושה שהם — היושב ראש או ממלא מקומו הקבוע והוא יושב בראש המותב, ושני חברים, האחד בעל מקצוע בתחום התעופה הקשור לנשוא הערר, והאחר משפטן בעל ידע בתעופה אזרחית.

(1) (ב) השר ימנה כיושב ראש ועדת הערר וכממלא מקומו הקבוע אנשים בעלי רקע בתעופה שאינם מקרב עובדי המדינה.

(2) תקופת כהונת יושב ראש ועדת הערר וממלא מקומו תהא שנים עשר חודש, והשר רשאי לחזור ולמנותם.

(3) יושב ראש ועדת הערר או ממלא מקומו הקבוע יחדלו לכהן בתפקידם לפני תום תקופת כהונתם באחת מאלה:

א. הוא התפטר מתפקידו כיושב ראש או כממלא מקום במסירת כתב התפטרות לשר. ההתפטרות תכנס לתוקפה בתום 30 יום ממועד מסירת כתב ההתפטרות;

ב. הוא הורשע בעבירה שיש עמה קלון;

ג. הוא היה מעורב בתקופת כהונתו בתאונה או בתקרית כמשמעותן בתקנות ועדות חקירה;

ד. השר מצא כי נבצר ממנו למלא תפקידו והעבירו מכהונתו בהודעה בכתב.

55. ועדת הערר רשאית —

סמכויות ועדת
הערר

(1) לאשר את החלטת המנהל, לבטלה או לשנותה;

(2) להורות על עריכת דיון נוסף בפני המנהל או בפני רשות הרישוי לפי הנחיות שתקבע;

- (3) להמליץ בפני המנהל על עריכת בדיקה מחודשת של הענין;
 (4) להמליץ בפני המנהל בכל ענין שיתעורר בפניה תוך כדי הדיון, ככל שתמצא לנכון.

נוהלי עבודת
ועדת הערר

56. (א) ערר על החלטת המנהל יוגש בכתב למוכיר ועדת הערר ויצורף אליו עותק החלטת המנהל שעליה מוגש הערר.

(ב) הודעה על מועד הדיון בערר ועל מקום הדיון תימסר לעורר לפחות 10 ימים לפני המועד שנקבע לדיון.

(ג) הועדה תדון בערר לא יאוחר מ־30 יום מיום הגשתו.

(ד) הועדה תיתן לעורר הודמנות נאותה להעלות טענותיו בפניה, בין בכתב ובין בעל פה, בין בעצמו ובין באמצעות עורך דין.

(ה) הועדה תפתח דיוניה בשמיעת העורר, לאחר מכן ישמיע נציג מינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה את טיעוניו ולאחר מכן ישיב העורר על טיעוני נציג מינהל התעופה האזרחית.

(ו) הועדה תדון בפומבי, ואולם רשאית היא לקיים את הדיון, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות אם ראתה צורך בכך לשם שמירה על בטחון המדינה או על יחסי החוץ שלה או אם ביקש זאת העורר והועדה מצאה כי מן הצדק להיענות לבקשתו.

(ז) יושב ראש ועדת הערר או ממלא מקומו הקבוע, או מי שהם ביקשו לעשות כן, ינהלו פרוטוקול של דיוני הועדה; הפרוטוקול יישלח על ידי מוכיר הועדה לכל אחד מחבריה, לעורר ולמנהל תוך 14 יום ממועד הישיבה, אם לא הורה יושב ראש ועדת הערר או ממלא מקומו הקבוע אחרת.

אי תלות בסדרי
דין ובדיני
ראיות

57. בכל ענין של סדרי דין תנהג ועדת הערר בדרך הנראית לה כטובה ביותר לעשיית צדק ולא תהיה קשורה לדיני הראיות.

החלטת ועדת
הערר

58. (א) ועדת הערר תחליט ברוב דעות.

(ב) על נוסח החלטת הועדה בערר יחתום כל אחד מחבריה ואם ניתנה ברוב דעות, יצויין שיש בה דעת מיעוט.

(ג) מוכיר הועדה ימציא עותק החלטה לכל אחד מחבריה, לעורר ולמנהל, תוך 14 יום מיום מתן ההחלטה בערר.

סופיות החלטת
ועדת הערר

59. החלטת ועדת ערר תהיה החלטת גמר כאמור בסעיף 29(1) לחוק הטיס, 1927.

פרק שמיני: בדיקות רפואיות

הגדרות

60. בפרק זה:

"בדיקת ביקורת" — בדיקה רפואית שאיננה בדיקה ראשונית הנעשית בתום תקופה שצויינה בתעודה רפואית ואשר מטרתה היא לברר אם הסטיה במצב בריאותו של הנבדק, שבגינה נרשמה הגבלה בתעודה רפואית, כבר חלפה;

"בדיקה ראשונית" — בדיקה רפואית יסודית הנעשית בהיקף הדרוש לקביעת מצב בריאותו הכללי של הנבדק וכושרו הרפואי למילוי התפקידים על פי הרשיון או ההגדר המבוקשים;

"בדיקה תקופתית" — בדיקה רפואית הנעשית בהיקף הדרוש לקביעת מידת התאמתו של המבקש להמשיך במילוי התפקידים על פי הרשיון או ההגדר המבוקשים;
 "ועדת ערר רפואית" — ועדת ערר רפואית שמינה השר לצורך תקנות אלה;
 "ועדה רפואית" — הועדה הרפואית לצוות אויר בחיל האויר של צה"ל, הועדה הרפואית לצוות אויר שבמרכז הרפואי על שם ד"ר שיבא בתל השומר, וכן כל ועדה רפואית לצוות אויר, שהמנהל אישר לצורך תקנות אלה;
 "חידוש רשיון או הגדר" — לרבות שימוש בזכויות על פיהם;
 "טופס בדיקה רפואית" — טופס בדיקה רפואית שקבע המנהל;
 "רופא המינהל" — רופא מינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה;
 "רופא מורשה" — רופא שהמנהל הירשהו להיות רופא מורשה לענין תקנות אלה;
 "רופא מורשה בכיר" — רופא שהמנהל הרשהו להיות רופא מורשה בכיר לענין תקנות אלה.

תנאים למתן
תעודה רפואית

61. (א) לא יתן רופא המינהל תעודה רפואית אלא אם מבקש הרשיון או ההגדר, שלצורך קבלתם או חידושם נדרשת התעודה, נבדק בדיקה ראשונית על ידי רופא מורשה, רופא מורשה בכיר או ועדה רפואית, הכל בהתאם לסוג הרשיון או ההגדר המבוקשים, תוך 30 יום שקדמו למועד הגשת הבקשה לקבלת הרשיון או ההגדר ונמצא, להנחת דעתו של רופא המינהל, עונה על הדרישות הרפואיות לקבלת הרשיון או ההגדר המבוקשים כמפורט בתוספת הראשונה לתקנות אלה, ואם היתה הבקשה לקבלת רשיון טייס מתלמד או רשיון טייס פרטי — המבקש נבדק בדיקה רפואית כמפורט בתקנה זו — תוך ששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת הרשיון והצהיר בכתב כי מצב בריאותו לא הורע מיום ביצוע הבדיקה הרפואית הראשונה ועד ליום מתן ההצהרה.

(ב) לא יתן רופא המינהל תעודה רפואית למבקש חידוש רשיון או הגדר כאמור בתקנת משנה (א), אלא אם המבקש עבר בדיקה רפואית תקופתית על ידי רופא מורשה, רופא מורשה בכיר או ועדה רפואית, הכל בהתאם לסוג הרשיון או ההגדר שאת חידושם הוא מבקש, תוך שלושים יום שקדמו למועד הגשת הבקשה לחידוש הרשיון או ההגדר, ונמצא, להנחת דעתו של רופא המינהל, עונה על הדרישות הרפואיות לחידוש הרשיון או ההגדר המבוקשים כמפורט בתוספת הראשונה לתקנות אלה.

מקום הבדיקות
הרפואיות

62. הבדיקות הרפואיות יערכו על ידי רופא מורשה, או על ידי רופא מורשה בכיר, הכל לפי הענין, במעונם או במשרדם, ועל ידי ועדה רפואית במשרדה.

63. (א) המבקש תעודה רפואית לפי תקנות אלה —

(1) ימלא באופן נכון, מלא ובלתי מטעה את הפרטים הנדרשים ממנו בטופס הבדיקה הרפואית;

(2) ישיב לרופא הבדוק תשובות מלאות, נכונות ובלתי מטעות ולא יעלים כל מחלה, מום או מיגבלה אחרת;

(3) יחתום בנוכחות הרופא הבדוק על ההצהרה שבטופס האמור.

(ב) עובד טיס המבקש יותר מרשיון אחד או הגדר אחד או חידושם שלצורך קבלתם או חידושם נדרשת תעודה רפואית, יציין בטופס הבדיקה הרפואית את כל סוגי הרשיונות או ההגדרים המבוקשים על ידו.

חובת המבקש
תעודה רפואית

64. רופא מורשה, רופא מורשה בכיר או ועדה רפואית ירשמו את תוצאות בדיקותיהם לפי הפרטים המפורטים בטופס בדיקה רפואית ויאשרו את ממצאיהם בחתימת ידם.

בדיקות רפואיות

65. (א) רופא מורשה רשאי לערוך —

(1) בדיקה רפואית ראשונית, בדיקה רפואית תקופתית או בדיקת ביקורת, לכל אחד מאלה:

א. מבקש רשיון טייס מתלמד או חידושו;

ב. מבקש רשיון טייס פרטי או חידושו;

(2) בדיקה רפואית תקופתית, בדיקת דם לכולינסטרוזיה (cholinestrezia) ובדיקת ביקורת לכל אחד מאלה:

א. מבקש חידוש הגדר חקלאי;

ב. מבקש חידוש רשיון מפקח על תנועה אווירית;

ג. מבקש חידוש רשיון טכנאי טיס.

(ב) רופא מורשה בכיר רשאי —

(1) לערוך את כל הבדיקות הרפואיות שרופא מורשה רשאי לערוך בהתאם לתקנת משנה (א);

(2) לערוך את כל הבדיקות הרפואיות, למעט בדיקות ראשוניות שועדה רפואית רשאית לערוך בהתאם לתקנת משנה (ג).

(ג) ועדה רפואית רשאית לערוך בדיקה רפואית ראשונית, בדיקה רפואית תקופתית ובדיקת ביקורת לכל מבקש רשיון, הגדר או חידושם של צורך הוצאתם או חידושם נדרשות בדיקות רפואיות אלה.

תקופת תוקפה של תעודת רפואית

66. (א) תקופת תוקפה של תעודת רפואית תצויין בידי רופא המינהל בגוף התעודה ובלבד שלא תעלה על התקופה הנקובה בטבלה לגבי הרשיון או ההגדר המבוקשים.

(ב) תוקפה של תעודת רפואית יפקע בכל אחד מאלה:

(1) עם קרות תאונה כמשמעותה בתקנות ועדות חקירה;

(2) עם תחילת אישפוז בבית חולים;

(3) בתום היום החמישה עשר להעדרות רצופה מהעבודה עקב מחלה;

(4) עם פחיתת כושר בריאות מכל סיבה שהיא שיש בה כדי למנוע מעובד

הטיס את השימוש בזכויות שמעניק לו רשיונו או הגדרו או בחלק מהן;

(5) אי ביצוע בדיקות דם לכולינסטרוזיה כל שבועיים בתקופת עבודתו ריסוס בחומר רעיל.

איסור להשתמש ברשיון ללא תעודת רפואית תקפה

67. (א) בעל רשיון או הגדר שלצורך קבלתם או חידושם נדרשת תעודת רפואית לא יהיה רשאי להמשיך להשתמש בזכויות ברשיונו או בהגדרו אם פקע תוקפה של התעודה הרפואית כאמור בתקנה 66.

(ב) פקע תוקף תעודת רפואית כאמור בתקנה 66 לא יתן רופא המינהל תעודת רפואית חדשה לעובד הטיס אלא אם נבדק המבקש על ידי רופא מורשה או רופא מורשה בכיר, או ועדה רפואית, הכל בהתאם לסוג הרשיון או ההגדר בו הוא מחזיק.

68. (א) במקרים בהם המבקש אינו עונה על הדרישות הרפואיות במלואן כאמור בתוספת הראשונה לתקנות אלה, רשאי רופא המינהל לתת למבקש תעודה רפואית ורשאית רשות הרישוי לציין מגבלות ברשיונו או בהגדרו, אם נתקיימו במבקש תנאים אלה:

(1) רופא מורשה בכיר או ועדה רפואית שבדקה את המבקש, אישרו בכרטיסו הרפואי כי —

א. מצבו הרפואי של המבקש אינו מעורר חשש של אי כושר פתאומי או של אי יכולת למלא תפקידיו בבטיחות בתקופת תוקף הרשיון או ההגדר; ו

ב. הוא בעל סגולה גופנית השקולה כנגד אי כושרו הבריאותי.

(2) המבקש הוכיח שיש לו ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית במידה השקולה כנגד אי כושרו הבריאותי.

(ב) איש צוות השווה מחוץ לישראל המבקש תעודה רפואית, רשאית רשות הרישוי להורות על דחיית הבדיקה הרפואית התקופתית שלו לתקופה שלא תעלה על —

(1) ששה חדשים, אם הוא איש צוות העוסק בטיסות שאינן בגדר תובלה אווירית מסחרית; ו

(2) שתי תקופות רצופות שאינן עולות על שלושה חדשים כל אחת, אם הוא איש צוות העוסק בטיסות שהן בגדר תובלה אווירית מסחרית ובלבד שייבדק בתום כל שלושה חדשים אצל רופא במקום בו הוא נמצא.

(ג) העלתה בדיקה רפואית כאמור שאיש הצוות אינו כשיר מבחינה בריאותית למלא את תפקידיו בכלי הטיס, לא יחודש רשיונו או הגדרו.

69. (א) רופא המינהל רשאי:

סמכויות רופא המינהל

(1) לערוך את כל הבדיקות הרפואיות שרופא מורשה בכיר רשאי לערוך לפי תקנה 65;

(2) לבדוק את המימצאים הרפואיים בטופס הבדיקה הרפואית שנחתם והועבר אליו מאת רופא מורשה, רופא מורשה בכיר או ועדה רפואית ולסכםם;

(3) להורות לרופא מורשה, לרופא מורשה בכיר או לוועדה רפואית לערוך מחדש בדיקה רפואית ראשונית, בדיקה תקופתית או בדיקת ביקורת;

(4) ליתן תעודה רפואית המאשרת כי המבקש שלגביו ניתנה התעודה כשיר להשתמש ברשיון או בהגדר שניתן לו לתקופה שתצוין בתעודה;

(5) לקבוע בתעודה מגבלות רפואיות שיירשמו ברשיונו או בהגדרו של המבקש;

(6) להמליץ בפני רשות הרישוי לשקול אי מתן רשיון, ביטול רשיון, אי חידוש רשיון או אי אישורו, הכל לפי הענין, אם שוכנע שאותו אדם הסתיר ביודעין מחלה, מום או כל מגבלה אחרת עליהם נשאל בטופס הבדיקה הרפואית; לענין זה אין נפקא מינה אם המחלה, המום או המגבלה שהוסתרו כאמור פוגעים בכושרו הבריאותי של אותו אדם ואם לאו.

(ב) רופא המינהל רשאי להוציא מפעם לפעם הנחיות לרופא מורשה, לרופא מורשה בכיר ולוועדה רפואית, בנוגע לבדיקות הרפואיות השונות.

(ג) האמור בתקנת משנה (א)(6) אינו גורע מסמכויות רשות הרישוי לפי תקנות אלה.

70. (א) אדם הרואה עצמו נפגע על ידי החלטה של רופא המינהל שניתנה לפי תקנה 69, רשאי לערור עליה בפני ועדת ערר רפואית.

(ב) ערר כאמור בתקנת משנה (א) יש להגיש תוך שלושים יום מיום קבלת החלטת רופא המינהל; נשלחה הודעה בדבר החלטת רופא המינהל בדואר רשום, יראה כאילו הגיעה לידי הנוגע בדבר בתום שבעים ושתיים שעות מיום מסירתה לדואר.

(ג) ועדת ערר רפואית רשאית —

- (1) לאשר את החלטת רופא המינהל, לבטלה או לשנותה;
- (2) להורות על עריכת בדיקה נוספת, כללית או חלקית, בידי רופא מורשה, רופא מורשה בכיר או ועדה רפואית.

(ד) כל עוד לא החליטה ועדת הערר הרפואית אחרת — תעמוד בתוקפה החלטת רופא המינהל.

פרק תשיעי : בוחנים

71. המנהל רשאי למנות לפי שיקול דעתו אדם כבוחן לביצוע מבחנים מטעם רשות הרישוי, הנדרשים כאמור בתקנות אלה. המנהל יקבע תנאים מוצריים למינוי בוחן, לרבות לעניין נסיונו, הידע המקצועי שלו ומיומנותו, עברו התעופתי, הגינותו ואמינותו.

חלק ב' רשיונות לטייסים

פרק ראשון : רשיון טייס מתלמד

72. אדם יהא כשיר לקבל רשיון טייס מתלמד אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) מלאו לו 17 שנה ביום הגשת הבקשה לרשיון;
- (2) הוא קורא, מדבר ומבין את הלשון העברית או את הלשון האנגלית הטכנית המקובלת בתעופה;
- (3) הוא מחזיק בתעודה רפואית מתאימה תקפה;
- (4) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בתשעים הימים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון;
- (5) הוא הגיש בקשה לקבלת רשיון לרשות הרישוי באמצעות בית הספר לטיסה בו הוא לומד או באמצעות המדריך האישי שלו;
- (6) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון טייס מתלמד.

73. (א) טייס מתלמד לא יהא רשאי להפעיל את כלי הטיס בטיסת יחיד אלא אם עמד בדרישות אלה:

- (1) הוא קיבל הדרכה והוכיח להנחת דעתו של מדריך מוסמך ידע מקצועי כאמור בפרק זה;
- (2) רשיון הטייס המתלמד שלו וספר הטייס שלו נחתמו תוך 90 הימים שקדמו לטיסה, על ידי מדריך מוסמך אשר —

- א. הדריך אותו בדגם כלי הטיס שבו הוא מבצע את טיסת היחיד;
 ב. קבע כי הוא ענה על דרישות תקנה זו;
 ג. קבע כי הוא כשיר לבצע טיסת יחיד בטוחה באותו כלי טיס.

(ב) בתקנה זו, "טיסת יחיד" — טיסה שבה הטייס המתלמד הינו האדם היחיד בכלי הטיס.

74. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי של הטייס המתלמד:

- (1) דיני התעופה, האזרחית בהפעלת כלי טיס וכלליה; הוראות והודעות המינהל בנושאים של הפעלת כלי טיס בתנאי כט"מ, פיקוח על התעבורה אווירית ונהלי חירום;
- (2) תורת הטיס ברמה בסיסית והכרת כלי טיס מהסוג, מהמין, ומהטיפוס שעליו הוא לומד לטוס ומתעתד לטוס בטיסת יחיד;
- (3) הכרת נהלי שדה התעופה ואזור האימונים בהם הוא מתעתד לטוס;
- (4) נהלי אלחוט דיבור.

75. טייס מתלמד באוירון יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה באוירון בכל אלה:

- (1) הכנות לטיסה, לרבות בדיקות לפני טיסה בתפעול המנוע;
- (2) הסעה;
- (3) טיסה ישרה ואופקית, נסיקה, גלישה, הנמכה ופניות;
- (4) שליטה במהירויות שונות, זיהוי התקרבות והיחלצות מהודקרות ומסח"ר במצבי טיסה שונים;
- (5) המראות ונחיתות רגילות וברוח צד והליכי הקפה;
- (6) הבחנת השפעת הרוח על אוירון ודרכי תיקונה בכל שלבי הטיסה השונים;
- (7) תמרוני נחיתות אונס והליכי חירום אחרים הישימים לאותו טיפוס של אוירון.

76. טייס מתלמד בדאון יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בכל אלה:

- (1) הכנות לטיסה לרבות בדיקה לפני טיסה, כולל בדיקת כבל הגרירה;
- (2) הסעת דאון על הקרקע ועגינתו;
- (3) חיבור כבל הגרירה, מתן סימנים מוסכמים ותהליכי הינתקות;
- (4) המראה על ידי גרירה באמצעות כבל גומי, רכב, מגליל או מטוס;
- (5) גלישה ישרה, פניות, הקפה ונחיתה;
- (6) גלישה במהירויות שונות, זיהוי הודקרות והחלצות ממנה;
- (7) נחיתות;
- (8) הבחנת השפעת הרוח על הדאון ודרכים לתיקונה;
- (9) הליכי חירום.

ידע מקצועי

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
באוירון

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בדאון

77. טייס מתלמד ברוטורקסט יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בכל אלה:

- (1) הכנות לטיסה;
- (2) רחיפה ועבודת קרקע;
- (3) הסעה בטיסה ופניות ברחיפה;
- (4) טיסה ישרה ואופקית, נסיקה, הנמכה ופניות;
- (5) הקפה רגילה;
- (6) המראות ונחיתות רגילות;
- (7) הליכי חירום לרבות אוטורוטציה.

78. טייס מתלמד בספינת אויר יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בכל אלה:

- (1) הכנות לטיסה, לרבות בדיקות לפני טיסה, הפעלת מנועים, הכוונה, ייצוב בקרת לחץ בבלוניות, חימום יתר;
- (2) המראה ועליה;
- (3) טיסה ישרה ואופקית, נסיקה, פניה והנמכה;
- (4) נחיתה באיוון סטטי חיובי ושלילי.

79. טייס מתלמד בבלון חופשי יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בכל אלה:

- (1) הכנות לטיסה ונהלים, לרבות בדיקות חיוניות של לפני טיסה;
- (2) הפעלת אויר חם או מקור גז, טיפול במשקלות לאיוון, בשסתומים ובבדי הדבקה;
- (3) התנשאות ועליה;
- (4) הנמכה, נחיתה ושימוש בשעת חירום בבדי הדבקה.

80. אישור בתיקו האישי של הטייס המתלמד ובימונו, בחתימת ידו של מדריך טיס ראשי של בית ספר להוראת טיס או בחתימת ידו של מדריכו האישי, כי הטייס המתלמד קיבל הדרכה בנושאים המפורטים בפרק זה, הכל בהתאם להגדר כלי הטיס אותו הוא מבקש להטיס, והוכיח בפניו ידע מקצועי ומיומנות טיסה, יהווה הוכחה מספקת לענין ההדרכה האמורה.

81. בטרם יבצע טייס מתלמד טיסת ניווט יחיד באוירון או בהליקופטר יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים, הדרכה בכל אלה:

- (1) השגת תחזיות מזג אויר, לרבות תנאי ראות בטיסה;
- (2) נהלי טיסות פנים ארציות הישימים לטיסת ניווט;
- (3) ידיעה טכנית כללית הישימה לטיסת ניווט;
- (4) נווטות טיס הכוללת שימוש במפות תעופתיות, קריאת מפה ונווטות חישובית בסיסית;
- (5) שמירת כיוון;
- (6) טיסה על פי מכשירי טיסה ועזורי רדיו לניווט;

(7) המראה ונחיתה ברוח צולבת ;

(8) טיסת ניווט בתנאים ובנתיבים כנדרש בטיסת יחיד הכוללות הליכי חירום הישימים לטיסת ניווט.

אימוני ניווט יחיד
בספינת אוויר

82. בטרם יבצע טייס מתלמד טיסת ניווט יחיד בספינת אוויר, יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים, הדרכה בכל אלה :

(1) שימוש במפות תעופתיות, ניווט באמצעות מצפן מגנטי ושימוש ברדיו דו-כיווני ;

(2) שליטה בספינת אוויר בהסתמך על מכשירי עזר בלבד ;

(3) בקרת לחץ גז בהתחשב בהתחממות יתר ושיט גבהים ;

(4) הכרת תנאי מזג אוויר קריטיים, השגת דוחות ותחזיות מזג אוויר ;

(5) הליכי חירום בטיסת ניווט.

83. (א) טייס מתלמד יהיה כשיר להטיס כלי טיס, למעט דאון, בטיסת ניווט יחיד, אם נתקיימו כל אלה :

טיסת ניווט

(1) קיבל הדרכה ממדריך בעל הגדר מתאים בכלי טיס מאותו סוג ומין בו הוא מתעתד לבצע את טיסת הניווט באימונים הנדרשים בפרק זה, הכל לפי הענין, והמדריך האישי אשר על גבי רשיונו כי לטייס המתלמד מיומנות בניווט כלי הטיס בו עבר את האימונים כאמור ;

(2) הוא מחזיק ברשיון אלווטיטי טיס לרדיו-טלפון שניתן לו לפי תקנות אלה ;

(3) הוכיח ידע מקצועי כנדרש בתקנות אלה לקבלת רשיון טייס פרטי.

(ב) טייס מתלמד יהיה כשיר לנחות בשדה תעופה זולת שדה התעופה ממנו המריא, אם ביצע קודם לכן נחיתה עם מדריך באותו שדה. הוראה זו לא תחול על נחיתות חירום.

(ג) טייס מתלמד בדאון לא יבצע טיסות ניווט יחיד בדאון.

84. (א) טייס מתלמד לא ישמש —

הגבלות החלות
על טייס מתלמד

(1) כטייס מפקד של כלי טיס :

א. המוביל נוסעים ;

ב. המוביל טובין ;

ג. המוביל בטיסה מסחרית ;

ד. בטיסה מחוץ למרחב בפיקוח של ישראל — אלא על פי הסכם הדדי עם מדינת החוץ שמעל למרחב הפיקוח שלה מתעתד הטייס לטוס ;

ה. בטיסה — אלא בכלי טיס מאותו סוג, מין וטיפוס שבהם הוא קיבל את הדרכתו, ושאושרו והרשומים ברשיונו ;

(2) כאיש צוות של כלי טיס שלתפעולו נדרש יותר מטייס אחד.

(ב) טייס מתלמד, למעט טייס מתלמד בדאון, לא יטוס בחמש השעות הראשונות של טיסת היחיד שלו אלא אם המדריך נמצא במגדל הפיקוח שבשדה התעופה ממנו המריא הטייס המתלמד והוא מפקח על טיסתו.

(ג) טייס מתלמד לא יטוס בטיסת יחיד ללא פיקוח מדריך מוסמך הנמצא בשדה התעופה ממנו המריא, או הנמצא בכלי טייס אחר בשטח האימונים של אותו שדה, ונמצא בקשר דו-כיווני עם הטייס המתלמד או עם מגדל הפיקוח בשדה התעופה ממנו המריא הטייס המתלמד.

בטיסת יחיד של טייס מתלמד בדאון, חייב המדריך להמצא בשדה התעופה בנקודת הזינוק ולהיות, ככל שהדבר אפשרי, בקשר עין מתמיד עם הדאון.

85. (א) תקופת תוקפו של רשיון טייס מתלמד שניתן לפי תקנות אלה תהא כתקופת תוקף התעודה הרפואית שמחזיק המבקש ובלבד שלא תעלה על עשרים וארבעה חודש מיום הוצאת התעודה.

(ב) מלאו למבקש הרשיון או למבקש חידושו ארבעים שנה לפני הגשת הבקשה לרשיון או לחידוש, יהא תוקף הרשיון כתוקף התעודה הרפואית שמחזיק המבקש ובלבד שלא תעלה על שנים עשר חודש מיום הוצאת התעודה.

86. המבקש חידוש רשיון טייס מתלמד שניתן לו לפי תקנות אלה יוכיח כי הוא עומד בתנאי הכשירות לקבלת רשיון טייס מתלמד כמפורט בפרק זה.

פרק שני: רשיון טייס פרטי

87. אדם יהא כשיר לקבל רשיון טייס פרטי אם נתמלאו בו כל אלה:

(1) מלאו לו 17 שנה;

(2) הוא קורא, מדבר ומבין את הלשון העברית ואת הלשון האנגלית הטכנית המקובלת בתעופה;

(3) הוא מחזיק בתעודה רפואית מתאימה תקפה;

(4) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בשנה שקדמה להגשת הבקשה לרשיון;

(5) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון טייס פרטי;

(6) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כנדרש בפרק זה, הכל בהתאם להגדרת המבוקש;

(7) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון טייס פרטי ששולמה לפי תקנות האגרות.

88. (א) אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון טייס פרטי:

(1) דיני התעופה האזרחית והוראות המינהל המתייחסים לזכויות מחזיק ברשיון טייס פרטי ולהגבלות החלות עליו, לרבות הנהלים וההליכים של שירותי התעבורה האזרחית;

(2) הבנת פרסומי מידע תעופתי (A. I. P.), פרסומי טיס פנים ארציים והודעות לעובדי טיס (NOTAM);

(3) ידיעה טכנית כללית והגבלות תפעול כלי הטיס ומנועיו, בהתאם להגדרת סוג ומין כלי הטיס המבוקש;

כשירות לקבלת רשיון טייס פרטי

הידע המקצועי הדרוש לקבלת הרשיון

- (4) הכרת טיפוס כלי הטיס שלגביו מבוקש ההגדר;
- (5) עקרונות מטאורולוגיה ויישום מטאורולוגיה תעופתית בסיסית, לרבות הבנת מפות מזג אויר ודוחות מטאורולוגיים ונהלי השגת מידע מטאורולוגי;
- (6) עקרונות נווטות והבטים מעשיים של טיסת ניווט, לרבות שיטות של נווטות טיס ונווטות חישובית; שימוש במפות אוירנוטיות והכנת תכנית טיסה;
- (7) השימוש בציוד ובמכשירים לטיסת כט"מ לרבות שימוש בעזרי רדיו לניווט; אולם ידע מקצועי לגבי שימוש בעזרי רדיו לניווט אינו נדרש ממבקש הגדר דאון;
- (8) נהלי בטיחות והליכי חירום.
- (ב) מבקש רשיון טייס פרטי שהוסמך בחיל האויר הישראלי כטייס והמשרת בו בשירות פעיל כטייס בעת הגשת הבקשה, יהיה פטור מהוכחת ידע מקצועי כאמור בפסקאות (3), (4), (6), (7) ו-(8) לתקנת משנה (א).
89. (א) דרישות הנסיון המיוערת לקבלת הגדר אירון הן ארבעים שעות זמן טיסה שבוצעו במסגרת בית ספר להוראת טיס, או חמישים שעות זמן טיסה שבוצעו מחוץ למסגרת בית ספר כאמור, שבוצעו בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת הרשיון ומהן:
- (1) עשרים שעות הדרכה זוגית הכוללות —
- א. שלוש שעות בטיסת מכשירים;
  - ב. שלוש שעות בטיסות ניווט;
  - ג. שלוש שעות בלילה שבהן בוצעו לפחות עשר המראות ונחיתות מלאות בלילה;
  - ד. ארבע שעות טיסה תוך שלושת החודשים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון;
- (2) חמש עשרה שעות זמן טיסת יחיד הכוללות —
- א. טיסת ניווט יחיד אחת הנמשכת לפחות שתיים וחצי עם שתי נחיתות בשדות תעופה המרוחקים לפחות שבעים וחמישה קילומטר זה מזה ומשדה ההמראה;
  - ב. שלוש שעות בטיסות ניווט עם נחיתות בשדות תעופה שונים.
- (ב) צבר המבקש את שעות טיסה הנדרשות כאמור בתקנת משנה (א) או חלקן תוך תקופה העולה על השנתיים האחרונות שקדמו להגשת הבקשה לרשיון — ייזקפו שעות אלה לחשבון זמן הטיסה הנדרש אם עבר המבקש קורס ריענון בן עשר שעות הדרכה לפחות, לשם קבלת רשיון טייס פרטי במסגרת בית ספר להוראת טיסה, בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת הרשיון.
- (ג) החזיק המבקש ברשיון טיס תקף שניתן לפי תקנות אלה ובו הגדר דאון או הגדר ג'ירופלן קטן וטס מעל מאה שעות טיסה בדאון או בג'ירופלן קטן — דרישות הנסיון המוערות יהיו שבעים וחמישה אחוזים מדרישות הנסיון כאמור בתקנה זו.
- (ד) החזיק המבקש ברשיון טיס תקף שניתן לפי תקנות אלה ובו הגדר הליקופטר וטס מאה שעות טיסה — דרישות הנסיון המוערות יהיו עשרים שעות טיסה באוירון;
- (ה) טייס מוסמך חיל האויר יוכיח 5 שעות זמן טיסה באוירון מקבוצה א' שבוצעו בשלושת החודשים שקדמו להגשת הבקשה.

90. (א) דרישות הנסיון המזעריות לצורך קבלת הגדר דאון יהיו אחד מאלה:

- (1) 70 טיסות יחיד בדאון, הכוללות 20 טיסות שבכל אחת מהן בוצעה לפחות פניה אחת של 360° ;
- (2) שבע שעות של טיסת יחיד בדאון, הכוללות 35 הזנקות באמצעות גרירת רכב או מגליל, או 20 המראות בעזרת גרירת אוירון;
- (3) 40 שעות זמן טיסה בדאון ובאווירון חד-מנועי, הכוללות לפחות עשר טיסות יחיד בדאון, שבכל אחת מהן בוצעה לפחות פניה אחת של 360° .

(ב) היתה הבקשה להגדר דאון שהוא ממונע, יוכיח המבקש, בנוסף לדרישות הנסיון כאמור בתקנת משנה (א), נסיון של שעה אחת בטיסה בדאון ממונע.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
הליקופטר

91. דרישות הנסיון המיזעריות הדרושות לצורך קבלת הגדר הליקופטר הן ארבעים שעות טיסת יחיד והדרכת בכלי טיס ומהן חמש שעות טיסת יחיד בהליקופטר הכוללות —

- (1) המראה ונחיתה בשדה תעופה המשמש למטוסים ולהליקופטרים כאחד;
- (2) טיסה ובה נחיתה בנקודה שהיא מחוץ לשדה תעופה;
- (3) שלוש שעות טיסת ניווט הכוללות טיסה ובה נחיתות בשלוש נקודות או יותר המרוחקות ארבעים קילומטר אחת מהשניה.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
ג'רופלן

92. דרישות הנסיון המיזעריות לצורך קבלת הגדר ג'רופלן הן ארבעים שעות של הדרכת טיסה וטיסות יחיד בכלי טיס ומהן עשר שעות טיסת יחיד בג'רופלן הכוללות —

- (1) טיסות ובהן המראות ונחיתות במסלולים סלולים ובלתי סלולים;
- (2) שלוש שעות טיסת ניווט הכוללות טיסה אחת ובה נחיתות בשלוש נקודות או יותר המרוחקות ארבעים קילומטר האחת מהשניה.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
ספינת אויר

93. דרישות הנסיון המיזעריות לצורך קבלת הגדר ספינת אויר הן חמישים שעות טיסה כטייס ומהן עשרים וחמש שעות טיסה בספינת אויר הכוללות חמש שעות טיסת יחיד בספינת אויר, או חמש שעות כטייס מפקד של ספינת אויר שהצוות המיזערי הדרוש להפעלתה הוא שני טייסים או יותר.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
בבלון חופשי

94. אלה דרישות הנסיון המיזעריות לצורך קבלת הגדר בלון חופשי:

- (1) עשר שעות טיסה בבלון חופשי ממולא גז או בבלון המופעל על ידי אויר חם, ומהן שש טיסות שבוצעו בהשגחתו של טייס המחזיק ברשיון טייס מסחרי בבלון חופשי הכוללות —

א. שתי טיסות הנמשכות לפחות שעה אחת כל אחת, אם הבלון החופשי ממולא בגז, או שתי טיסות הנמשכות לפחות שלושים דקות כל אחת, אם הבלון החופשי מופעל על ידי אויר חם באמצעות מיתקן חימום מוטס;

ב. עלייה מבוקרת לגובה של לפחות חמשת אלפים רגל מעל נקודת הזינוק בבלון חופשי ממולא בגז, או שלושת אלפים רגל בבלון חופשי ממולא אויר חם באמצעות מיתקן חימום מוטס;

ג. טיסת יחיד בבלון חופשי;

(2) היה הבלון החופשי חסר מיתקן חימום מוטס — שש שעות טיסה בבלון חופשי בהשגחת טייס המחזיק ברשיון טייס מסחרי בבלון חופשי הכוללות לפחות טיסת יחיד אחת.

אישור הדרכת
ביומן

95. (א) מבקש רשיון טייס פרטי ובו הגדר אוירון, דאון, הליקופטר, ג'רופלן קטן, ספינת אויר או בלון חופשי, יקבל תדריכי קרקע והדרכת טיסה בנושאים הנדרשים להוכחת מיומנות טיסה לצורך קבלת הגדר כלי הטיס המבוקש בפרק זה.

(ב) אישור בתיקו האישי של הטייס המתלמד וביומנו, בחתימת ידו של מדריך טיס ראשי של בית ספר להוראת טיס או בחתימת ידו של מדריכו האישי, כי הוא קיבל הדרכה בנושאים המפורטים בפרק זה, הכל בהתאם להגדר כלי הטיס אותו הוא מבקש להטיס, יהווה הוכחה מספקת לענין ההדרכה האמורה.

96. מבקש רשיון טייס פרטי ובו הגדר אוירון יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה באוירון בנושאים אלה:

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
באוירון

(1) הכנות לטיסה לרבות חלוקת משקל ואיוון המוטס, בדיקת האוירון ופעילות גמר טיסה;

(2) תפעול אוירון בשדה התעופה ותעבורה אווירית, לרבות קיום קשר רדיו ונקיטת אמצעי זהירות למניעת התנגשויות;

(3) תימרוני טיסה בסיסיים;

(4) טיסות במהירויות איטיות, זיהוי הודקרות והחלצות ממנה בטיסה ישרה ובפניות;

(5) המראות ונחיתות רגילות וקצרות ובתנאי רוח צולבת;

(6) תימרון ושליטה באוירון באמצעות מכשירים;

(7) טיסת ניווט בשיטת נווטות טיס או נווטות חישובים, שימוש בעזרי רדיו;

(8) טיסת לילה הכוללת המראות ונחיתות;

(9) תהליכי חירום.

97. מבקש רשיון טייס פרטי ובו הגדר דאון יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת דאייה בדאון בנושאים אלה:

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בדאון

(1) כל הנושאים המפורטים בתקנה 76;

(2) טיסה במהירויות שונות ופניות חדות;

(3) הודקרות במצבי טיסה שונים והחלצות מהם;

(4) הקפות בגבהים שונים ונחיתות דיוק.

98. מבקש רשיון טייס פרטי ובו הגדר הליקופטר יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בהליקופטר בנושאים אלה:

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בהליקופטר

(1) הכנות לטיסה;

(2) ריחוף ועבודות קרקע;

(3) הקפות שונות;

(4) המראות ונחיתות בריצה;

(5) טיסת ניווט;

(6) הפעלה בתנאי משקל מירבי;

(7) המראה בגובה רב ותאוצה מהירה;

(8) תהליכי חירום ואוטוורטציה.

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בגירופלן

99. מבקש רשיון טייס פרטי ובו הגדר גירופלן יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בגירופלן בנושאים אלה:

(1) הכנות לטיסה לרבות בדיקת הגירופלן והטיפול בו;

(2) תימרון לפי עצים שעל פני הקרקע;

(3) תימרון במהירות איטית גבולית, זיהוי והחלצות משקיעה חזקה במהירות איטית;

(4) תפעול בשדה תעופה והקפה לרבות נקיטת אמצעים למניעת התנגשות ותהליכי התקשרות אלחוט—דיבור;

(5) טיסת ניווט על פי קריאת מפה, נווטות חישובית ושימוש בעזרי רדיו וכו';

(6) תהליכי חירום, לרבות המראות ונחיתות בתנאים גבוליים.

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בספינת אוויר

100. מבקש רשיון טייס פרטי ובו הגדר ספינת אוויר יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בספינת אוויר בנושאים אלה:

(1) טיפול על קרקע, עגינה, הכשרת ספינת האוויר לטיסה והכנות לטיסה;

(2) המראה לנחיתה עם עילוי סטטי ועילוי חיובי ושלילי לרבות שימוש בקשר רדיו;

(3) טיסה ישרה ואופקית, נסיקה, הנמכה ופניות;

(4) נהלי תעבורה אווירית;

(5) ניווט, שימוש בקריאת מפה, נווטות חישובית ועזרי רדיו;

(6) מצבי חירום מבויימים, לרבות תקלות בצידוד, ויסות הגז, ואובדן כוח של מנוע אחד.

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בבלון חופשי

101. המבקש רשיון טיס ובו הגדר בלון חופשי יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בבלון חופשי בנושאים אלה:

(1) הכשרת הבלון החופשי לטיסה;

(2) הפעלת מיתקן החימום המוטס — אם הוא מצויד בכוח;

(3) נחיתות;

(4) מצבי חירום ושימוש בעוגן.

מיומנות טיסה

102. להוכחת מיומנות הטיסה שלו על המבקש רשיון טייס פרטי להפגין בפני בוחן את יכולתו בביצועים ובנושאים המפורטים בתקנה 36(ד) וכן את יכולתו בהטסת כלי הטיס שלגביו מבוקש ההגדר לפי כללי טיסת ראייה מבוקרת, לרבות יכולתו בשמירת נתיב, מהירות וגובה לפי תוכנית טיסה מאושרת. הוראת תקנה זו לא תחול על מבקש רשיון טייס פרטי שהוסמך בחיל האוויר הישראלי כטייס והמשרת בו בשירות פעיל כטייס בעת הגשת הבקשה.

זכויות טייס
פרטי וההגבלות
החלות עליו

103. (א) טייס פרטי, פרט כאמור בתקנת משנה (ב), זכאי לשמש כטייס מפקד או כטייס משנה בכלי טיס המוליד נוסעים, ובלבד שלא ישמש בתפקיד זה:

(1) אלא אם בתשעים הימים שקדמו לאותה טיסה, ביצע כטייס מפקד, לפחות שלוש המראות ושלוש נחיתות בכלי טיס מאותו טיפוס אם כלי הטיס נמנה על קבוצה שאינה קבוצה א', או בכל כלי טיס שהוא מקבוצה א' — אם אותו כלי טיס נימנה על קבוצה זו;

(2) בלילה, אלא אם כן ביצע, תוך ששת החודשים שקדמו לאותה טיסה לפחות חמש המראות וחמש נחיתות באווירון בלילה.

(ב) טייס פרטי אינו רשאי —

- (1) לטוס בתנאי כט"מ, אלא אם ברשיונו הגדר מכשירים;
- (2) לשמש כטייס מפקד או כטייס משנה בכלי טיס בטיסה מסחרית, אולם הוא רשאי להשתתף עם נוסעיו בהוצאות ההפעלה של הטיסה;
- (3) לשמש בשכר כטייס מפקד או כטייס משנה של כלי טיס;
- (4) להוליך נוסעים בדאון אלא אם לזכותו נסיון מיזערי של שלושים שעות דאיה, או של עשר שעות דאיה — אם ברשיונו גם הגדר אוירון.

104. (א) לא ישמש אדם כטייס מפקד בכלי טיס הגורר דאון אלא אם התקיימו כל אלה:

דרישות לטייס
מפקד של כלי טיס
הגורר דאון

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס תקף, למעט רשיון טייס מתלמד;
- (2) בעל רשיון מדריך טיס עם הגדר דאון אישר ביומן הטיסות האישי שלו כי הטייס קיבל הדרכת קרקע להדרכה בטיסה בדאונים וכי הוא בקיא בטכניקת קות ובנוהלים החיוניים לגרירה בטוחה של דאונים, לרבות הגבלות מהירות, נוהלי חרום, סימני איתות בשימוש, וזוויות הטיה מקסימליות;

(3) הוא ביצע ורשם ביומן הטיסות האישי שלו —

- (א) לפחות שלוש טיסות כמפעיל יחיד של כלי הטיס גורר דאון, כאשר גילוח אליו טייס העונה על דרישות תקנה זו, ולפחות עשר טיסות כטייס מפקד של כלי טיס גורר דאון;
- (ב) או לפחות שלוש טיסות כמפעיל יחיד של כלי טיס המדמה נוהל טיסה לגרירת דאון, כאשר גילוח אליו טייס העונה על דרישות תקנה זו, ולפחות שלוש טיסות כטייס או כמשקיף בדאון הנגרר על ידי כלי טיס.
- (4) החזיק אותו אדם רשיון טייס פרטי בלבד, הוא ביצע ורשם ביומן הטיסות האישי שלו לפחות —

- א. מאה שעות זמן טיסה כטייס של מטוס ממונע;
- ב. או מאתיים שעות זמן טיסה כטייס של מטוס, בין ממונע ובין בלתי ממונע;
- (5) במרוצת שנים עשר החדשים שקדמו לאותה טיסה הוא ביצע ורשם ביומן הטיסות האישי שלו —

- א. לפחות שלוש טיסות של גרירות דאונים ממשיות או שלוש טיסות במדמה של גרירת דאונים כשגילוח אליו טייס מוסמך העונה על דרישות תקנה זו;
- ב. או לפחות שלוש טיסות כטייס מפקד של דאון הנגרר על ידי כלי טיס.

(ב) אדם שלפני כניסת תקנות אלה לתקפן ביצע ורשם ביומן הטיסות האישי שלו, לפחות עשר טיסות כטייס מפקד הגורר דאון, פטור מעמידה בדרישות תקנת משנה (א)(3).

שמירת זכויותיו
של טייס פרטי

105. טייס פרטי יהא זכאי להפעיל את הזכויות המפורטות בתקנה 103, אם מילא אחר כל אלה:

- (1) עמד בתנאי הכשירויות לקבלת רשיון טייס פרטי כמפורט בפרק זה;
  - (2) עמד בדרישות המפורטות בתקנה 22- הישימות לאותה טיסה;
  - (3) עמד במבחן רמה שנערך על ידי בוחן או מדריך מוסמך כמפורט בתקנות 36(ד) ו-37;
  - (4) צבר נסיון של עשר שעות טיסה, עשרים זינוקים או שעתיים ריחוף, הכל בהתאם לכלי הטיס שלגביו נקבע ההגדר שברשיונו, בעשרים וארבעת החודשים שקדמו לאותה טיסה ומהן לפחות שש שעות טיסה, ששה זינוקים או שעת ריחוף כטייס מפקד. לא צבר נסיון כאמור יהא רשאי להשלים את הנסיון בהתאם לזכויותיו של טייס מתלמד.
- מלאו למבקש ארבעים שנה בעת ביצוע הטיסה — יוכיח כי צבר חמישים אחוזים מהנסיון המפורט בפסקה זו, בשנים עשר החודשים שקדמו לאותה טיסה.

פרק שלישי: רשיון טייס מסחרי

כשירות לקבלת
רשיון טייס
מסחרי

106. אדם יהא כשיר לקבלת רשיון טייס מסחרי אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) מלאו לו 18 שנה;
- (2) הוא קורא, מדבר ומבין את הלשון העברית ואת הלשון האנגלית הטכנית המקובלת בתעופה;
- (3) הוא מחזיק בתעודה רפואית מתאימה תקפה;
- (4) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בשנה שקדמה להגשת הבקשה לרשיון;
- (5) הוא מחזיק ברשיון טייס מתלמד שהורשה לבצע טיסות גיווט של יחיד או ברשיון טייס פרטי, או הינו טייס מוסמך בחיל האוויר הישראלי, למעט טייס מוסמך שקורקע בשל חוסר מיומנות טיסה;
- (6) הוא מחזיק ברשיון אלוטאי-טיס לרדיו-טלפון שניתן לו לפי תקנות אלה;
- (7) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון טייס מסחרי;
- (8) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כנדרש בפרק זה, הכל בהתאם להגדר המבוקש;
- (9) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון טייס מסחרי ששולמה לפי תקנות האגרות.

ידע מקצועי
הדרוש לקבלת
הרשיון

107. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון טייס מסחרי:

- (1) דיני התעופה האזרחית והוראות המינהל המתייחסים לזכויות ולהגבלות החלות על בעל רשיון טייס מסחרי, לרבות הנוהלים וההליכים של שירותי תעבורה אווירית והליכי דיווח מקום;
- (2) הבנת פרסומי מידע תעופתי (A. I. P.) הודעות לעובדי טיס (NOTAM), מונחי טיסה וקיצורים מקובלים והשימוש בהם;
- (3) ידיעה טכנית כללית והגבלות התפעול של כלי הטיס ומנועיו בהתאם לסוג ולמין כלי הטיס שלגביו מבוקש הרשיון;
- (4) תכנון טיסה;
- (5) כללי העמסת כלי הטיס וחלוקת המשקל בו והשפעתם על אפיוני הטיסה;
- (6) עקרונות מטאורולוגיה ויישום מטאורולוגיה תעופתית בסיסית לרבות ניתוח מפות מזג אוויר ודוחות מטאורולוגיים ונוהלי השגת מידע מטאורולוגי;
- (7) א. עקרונות ניוטות מעשית הישימה לטיסת ניווט;
ב. שימוש במפות אוויריות ועזרי רדיו לניווט;
ג. מכשירי טיסה ומצפן מגנטי וכיווץ;
- (8) נוהלי בטיחות והליכי חירום לרבות במקרה של תקלת קשר והרעת תנאי מזג אוויר;
- (9) הכרה טכנית של כלי הטיס והטיפוס שלגביו מבוקש הרשיון.

108. אלה דרישות הנסיון המזערי לקבלת הגדר אוירון:

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
אווירון

- (1) מאתיים שעות טיסה כטייס, או מאה וחמישים שעות טיסה אם המבקש עבר קורס אימונים בבית ספר להוראת טיס, בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת הרשיון;

- (2) השעות המפורטות בפיסקה (1) לעיל יכללו —

א. מאה שעות כטייס מפקד על כלי טיס ממונע ובהן לפחות —

1. 50 שעות על אוירון;
2. 50 שעות בטיסות ניווט, כל טיסה עם נחיתה בשדה המרוחק 100 ק"מ משדה ההמראה, ולפחות טיסת ניווט אחת עם שתי נחיתות ונחיות מלאות בשדות תעופה המרוחקים 300 ק"מ אחד ממשנהו;

3. חמש שעות טיסת לילה ומהן עשר המראות ונחיתות.

ב. חמישים שעות הדרכה בטיסה שניתנו על ידי מדריך טיס מוסמך ובהן —

1. 15 שעות הדרכת טיסה שבוצעו בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה באווירונים מאותה קבוצה שלגביה מבוקש ההגדר;
2. 10 שעות הדרכה על אוירון אשר לו כן-גסע מתקפל, מדחף בעל פסיעה משתנית ומדפים מתקפלים, או אוירון מקבוצה ב או ג; לא הוכיח המבקש את שעות ההדרכה כאמור, הוא לא יהיה זכאי להטיס אוירון כאמור אלא אם יוכיח את שעות ההדרכה כאמור;

3. עשר שעות זמן מכשירים ובהן לא יותר מחמש שעות במדמה טיסה.

ג. כל שעות הטיסה הזוגית הנדרשות בפסקאות משנה (ב) (2) ו-(3) יכול שיכללו במסגרת השעות הנדרשות בפסקת-משנה (ב) (1), ובלבד שסך כל השעות שבוצעו לפי הנדרש בפסקאות משנה (ב) (2) ו-(3) לא יפחת מחמש עשרה.

ד. טייס שהוסמך בחיל האוויר הישראלי והמשרת בו בשירות פעיל כטייס בעת הגשת הבקשה, יוכיח 20 שעות נסיון כטייס מפקד באוירון מקבוצה א', ב' או ג', ומהן לפחות 5 שעות שבוצעו בשלושת החודשים שקדמו להגשת הבקשה.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
הליקופטר

109. דרישות הנסיון המוצעיות לקבלת הגדר הליקופטר הן מאה וחמישים שעות טיסה כטייס, ומהן —

(1) מאה שעות בכלי טיס ממונע ומהן לפחות חמישים שעות בהליקופטר;

(2) מאה שעות כטייס מפקד הכוללות טיסת מרחב עם נחיתה בשלוש נקודות המרוחקות אחת מהשנייה לפחות מאה ק"מ;

(3) ארבעים שעות של הדרכת טיסה בבית ספר להוראת טיס ומהן חמש עשרה שעות בהליקופטר;

(4) עשר שעות כטייס מפקד בהליקופטר ובהן —

א. חמש המראות ונחיתות בלילה;

ב. המראות ונחיתות בשלושה שדות תעופה שונים המשמשים להמראת הליקופטרים ואוירונים ולנחיתתם;

ג. המראות ונחיתות בשלוש נקודות שונות שאינן שדות תעופה.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
דאון

110. אלה דרישות הנסיון המוצעיות לקבלת הגדר דאון:

(1) עשרים וחמש שעות טיסה בכלי טיס ובהן עשרים שעות דאייה, וכן מאה דאיות כטייס מפקד ומהן עשרים וחמש דאיות שבהן בוצעו פניות של 360 מעלות;

(2) או מאתיים שעות טיסה בכלי טיס כבד מהאוויר ומהן עשרים דאיות כטייס מפקד בהן בוצעו לפחות 20 פניות של 360 מעלות.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
ג'רופלן

111. דרישות הנסיון המוצעיות לקבלת הגדר ג'רופלן הן מאתיים שעות טיסה כטייס, ומהן —

(1) מאה שעות טיסה בכלי טיס ממונע;

(2) מאה שעות טיסה כטייס מפקד, הכוללות טיסת מרחב עם נחיתה בשלוש נקודות המרוחקות אחת מהשנייה לפחות מאה ק"מ;

(3) שבעים וחמש שעות של טיס מפקד בג'רופלן, ומהן —

א. טיסות, המראות ונחיתות בשלושה שדות תעופה ובשלושה מנחתים שמסלולם אינו מכוסה אספלט;

ב. שלוש טיסות, המראות ונחיתות בשדה תעופה שפועל בו מגדל פיקוח;

ג. עשרים שעות הדרכה בג'רופלן ומהן חמש שעות של הכנות לטיסת מבחן של טייס מסחרי.

112. דרישות הנסיון המועריות לקבלת הגדר ספינת אויר הן מאתיים שעות טיסה כטייס בספינת אויר, ומהן לפחות —

- (1) חמש שעות טיסה שבוצעו בששים הימים האחרונים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת הרשיון;
- (2) חמישים שעות טיסה כטייס מפקד בספינת אויר מהן שלושים שעות טיסה כטייס מפקד, ומהן —
  - א. עשר שעות טיסת ניווט;
  - ב. עשר שעות טיסת לילה;
- (3) ארבעים שעות זמן מכשירים ומהן עשרים שעות טיסה, שעשר מהן בוצעו בספינת אויר.

113. אלה דרישות הנסיון המועריות לקבלת הגדר בלון חופשי:

- (1) שלושים וחמש שעות טיסה כטייס בבלון הממולא בגז או באויר חם עם מחמם מוטס, ומהן —
  - א. עשרים שעות בבלון חופשי;
  - ב. עשר טיסות בבלון חופשי ומהן —
    1. שש טיסות בפיקוח טייס מסחרי של בלון חופשי;
    2. שתי טיסות יחיד;
    3. שתי טיסות של לפחות שעתיים כל אחת בבלון ממולא בגז, או שתי טיסות של לפחות שעה אחת כל אחת בבלון ממולא באויר חם;
    4. המראה אחת בפיקוח טייס מסחרי של בלון חופשי של עשרת אלפים רגל מעל לנקודת ההמראה בבלון עם גז או עד חמשת אלפים רגל מעל לנקודת ההמראה בבלון עם אויר חם;
- (2) עשר טיסות בבלון חופשי עם אויר חם ללא מחמם ומהן —
  - א. שש טיסות בפיקוח טייס מסחרי של בלון חופשי;
  - ב. שתי טיסות יחיד.

114. (א) מבקש רשיון טייס מסחרי ובו הגדר אוירון, דאון, הליקופטר, ג'רופלן זעיר, ספינת אויר או בלון חופשי, יקבל תדריכי קרקע והדרכת טיסה בנושאים הנדרשים להוכחת כושר ביצוע לצורך קבלת הגדר כלי הטיס כמפורט בתקנות 115 עד 120.

(ב) אישור בחיקו האישי של הטייס המתלמד וביומונו, בחתימת ידו של מדריך טיס ראשי של בית ספר להוראת טיס או בחתימת ידו של מדריך טיס מוסמך, כי הוא קיבל הדרכה בנושאים המפורטים בפרק זה, הכל בהתאם להגדר כלי הטיס אותו הוא מבקש להטיס, יהווה הוכחה מספקת לענין ההדרכה האמורה.

115. מבקש רשיון טייס מסחרי ובו הגדר אוירון יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה באווירון בנושאים הבאים:

- (1) הכרת האווירון ומגבלותיו;
- (2) הכנות לטיסה, לרבות בדיקה לפני הטיסה, חלוקת המשקל ואיזון אוירון;

- (3) שליטה במהירויות איטיות קריטיות, זיהוי התקרבות והיחלצות מהזדקרות עם הספק מנוע או בלעדיו;
- (4) המראות ונחיתות רגילות ברוח צד, תוך שימוש במדפים, הספק לפי הצורך ובמהירויות הגישה הנדרשות לנחיתות מדויקות;
- (5) המראות ונחיתות קצרות, נסיקות והנמכות;
- (6) תהליכי חרום כגון: פעולה במקרה של אובדן הספק, הפסקה של פעולת אחת המערכות, אש באויר והליכי טיסה ונחיתה עם כוח אסימטרי בטיסה באוירון;
- (7) נוהלי טיסת גיווט, שמירת גבהים, דיווחי מקום וכד.

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בדאון

116. מבקש רשיון טייס מסחרי ובו הגדר דאון יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בנושאים הבאים:

- (1) הכנות לטיסה לרבות בדיקות לפני הטיסה;
- (2) תמרונים מדויקים לרבות גלישות ישירות, פניות לכיוונים, פניות חדות ופניות לוליניות לשני הכיוונים;
- (3) השימוש הנכון במהירויות ביצוע לדאון, טיסות במהירויות איטיות קריטיות וזיהוי הזדקרות והחלצות ממנה בטיסה ישרה ובפניות;
- (4) גישות ונחיתות מדויקות כשחרטום הדאון נעצר לפני קו או סימן אחר שנקבעו מראש לעניין זה על המסלול, ובתחום 30 מטר לפניו;
- (5) טיסת גיווט אחת לפחות של לפחות 50 ק"מ, עם נחיתה בשדה תעופה אחר מזה שממנו המריא;
- (6) טיסה אחת של לא פחות מ-4 שעות שהייה רצופה באויר.

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בהליקופטר

117. מבקש רשיון טייס מסחרי ובו הגדר הליקופטר יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בנושאים אלה:

- (1) הכנות לטיסה לרבות בדיקות לפני הטיסה;
- (2) ריחוף, סיבובים תוך כדי ריחוף והסעה באויר;
- (3) טיסה ישרה ואפקית, נסיקה, גלישה, הנמכה ופניות;
- (4) הקפות בשדה התעופה הכוללות כללי זהירות למניעת התנגשות;
- (5) הנמכה מהירה עם הספק מנוע והחלצות ממנה;
- (6) טיסת גיווט, שימוש ברדיו ובעזרי גיווט לרדיו;
- (7) תהליכי חרום, לרבות נחיתה על מדרוני המראה בגובה רב, נחיתה בריצה, תפעול הכלי בשטחים מוגבלים ועל פסגות צרות, הנמכות אוטורו-טציוניות, הפסקת מנוע חלקית והאטה מהירה.

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בג'רופלן

118. מבקש רשיון טייס מסחרי ובו הגדר ג'רופלן יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בנושאים אלה:

- (1) הכנות לטיסה לרבות בדיקות לפני הטיסה;
- (2) טיסה ישרה ואופקית, פניות, נסיקה והנמכה;
- (3) תמרוני טיסה תוך התייחסות לקרקע;

(4) תמרונים במהירויות איטיות קריטיות, זיהוי והיחלצות משעורי הנמכה גבוהים במהירות איטית;

(5) המראות ונחיתות רגילות ברוח צד;

(6) טיסה בהקפה הכוללת נקיטת אמצעי זהירות בהימנעות מהתנגשות ושימוש ברדיו;

(7) טיסת ניווט;

(8) תהליכי חירום כגון: אובדן הספק, שיבוש בפעולת מערכות, המראות ונחיתות קצרות ודמוי התרוממות במהירות איטית וזוית הקפה גדולה.

119. מבקש רשיון טייס מסחרי ובו הגדר ספינת אויר יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בנושאים אלה:

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בספינת אויר

(1) תפעול קרקע, עמידה ובדיקות לפני טיסה;

(2) טיסה ישרה ואופקית, פניות, נסיקה והנמכה בתנאי כט"מ וכט"מ מדומים;

(3) המראות ונחיתות עם עליוי סטטי חיובי ושליילי;

(4) פניות ושמיניות נרפות;

(5) פניות מדוייקות לכוונים בתנאי כט"מ מדומה;

(6) הכנת תוכנית טיסת כט"מ מדומה, הגשתה וקבלת אישור כט"מ;

(7) נווט רדיו כט"מ ותהליכי גישת מכשירים;

(8) טיסת ניווט ושימוש בנווט טיס, נווטות חשוכות ועזרי רדיו;

(9) תהליכי חירום, לרבות הפסקת מנוע, טיסת בלון חופשי בלי גז.

120. מבקש רשיון טייס מסחרי ובו הגדר בלון חופשי יקבל ממדריך טיסה בעל הגדר מתאים תדריכי קרקע והדרכת טיסה בנושאים אלה:

תדריכי קרקע
והדרכת טיסה
בבלון חופשי

(1) גיפוח, קשירה ועגינה של בלון חופשי;

(2) תדריך קרקע וטיסה;

(3) עליה;

(4) הנמכה;

(5) נחיתות;

(6) תפעול מבער אם הבלון מצוייד במבער;

(7) תהליכי חירום, לרבות שימוש בכבל השחרור, כולל שחרור מדומה, והיחלצות מהנמכה במהירות סופית כמו טיסה בבלון חופשי עם מבער.

121. להוכחת מיומנות הטיסה שלו, על מבקש רשיון טייס מסחרי להפגין בפני בוחן את יכולתו בביצועים ובנושאים המפורטים בתקנה 36(ד) וכן את יכולתו בהטסת כלי הטיס שלגביו מבוקש ההגדר לפי כט"מ לרבות יכולתו בשמירת נתיב, מהירות וגובה לפי תוכנית הטיסה המאושרת, הכל במידת המומחיות הראוייה לטייס מסחרי. הוראת תקנה זו לא תחול על מבקש רשיון טייס מסחרי שהוסמך כטייס בחיל האויר הישראלי ומשרת בו כטייס פעיל בעת הגשת הבקשה.

מיומנות טיסה

- (1) זכויות של טייס פרטי;
- (2) זכות לשמש כטייס מפקד של אירון שאינו מופעל בטיסה מסחרית;
- (3) זכות לשמש כטייס מפקד באירון המופעל בטיסה מסחרית, שמשקלו הכולל אינו עולה על 5,700 ק"ג ובלבד שלא ישמש בתפקיד זה —
  - א. בלילה באזור שדה התעופה ממנו המריא, אלא אם ביצע תוך ששת החדשים שקדמו לאותה טיסה, לפחות עשר המראות ונחיתות בלילה;
  - ב. בלילה בטיסת מרחב, אלא אם הוא בעל הגדר מכשירים, וביצע תוך ששת החדשים שקדמו לאותה טיסה לפחות עשר המראות ונחיתות בלילה;
  - ג. בטיסה לפי כללי מכשירים, אלא אם יש ברשותו הגדר מכשירים.
- (4) זכות לשמש כטייס משנה באירון המופעל בטיסה מסחרית שהצוות המזערי הנדרש בו כולל טייס משנה, ובלבד שלא ישמש בתפקיד זה אלא אם מולאו התנאים המפורטים בפסקה (3).

- (1) זכויות של טייס פרטי;
- (2) זכות לשמש כטייס מפקד בהליקופטר מדגם בו הוסמך לשמש כטייס מפקד, שאינו מופעל בטיסה מסחרית;
- (3) זכות לשמש כטייס מפקד בהליקופטר מדגם בו הוסמך לשמש כטייס מפקד המופעל בטיסה מסחרית, שמשקלו הכולל אינו עולה על 5,700 ק"ג, ובלבד שלא ישמש בתפקיד זה בלילה אלא אם ביצע תוך תשעים הימים שקדמו לאותה טיסה, לפחות חמש המראות לילה וחמש נחיתות לילה, בטיסות מרחב בלילה ובטיסה לפי כללי מכשירים אלא אם יש ברשותו הגדר מכשירים.
- (4) לשמש כטייס משנה בהליקופטר מדגם בו הוסמך לשמש כטייס משנה המופעל בטיסה מסחרית שהצוות המזערי הנדרש בו כולל טייס משנה, ובלבד שלא ישמש בתפקיד זה בלילה, אלא אם ביצע תוך תשעים הימים שקדמו לאותה טיסה, לפחות חמש המראות לילה וחמש נחיתות לילה, ובטיסות מרחב בלילה ובטיסה לפי כללי מכשירים, אלא אם יש ברשותו הגדר מכשירים;

- (1) לשמש כטייס מפקד בדאון, ג'רופלן, ספינת אוויר או בבלון חופשי, הכל בהתאם להגדר שברשיונו;
- (2) ליתן הדרכה בספינת אוויר אם ברשיונו הגדר ספינת אוויר או ליתן הדרכה בבלון חופשי אם ברשיונו הגדר בלון חופשי.

להטיס ספינת אויר או בלון חופשי ללא מבער אם נבחן על כלי טיס כאמור ללא מבער; הגבלה כאמור, תרשם ברשיון. נבחן הטייס המסחרי שברשיונו הגבלה כאמור על כלי טיס שיש בו מבער, תמחק ההגבלה.

125. טייס מסחרי יהא זכאי להפעיל את הזכויות המפורטות בתקנות 122 עד 124, הכל בהתאם להגדר שברשיונו, אם מילא אחר כל אלה:

שמירת זכויות

- (1) עמד בתנאי הכשירויות לקבלת רשיון טייס מסחרי כמפורט בפרק זה;
  - (2) עמד בדרישות המפורטות בתקנה 21 הישימות לאותה טיסה;
  - (3) עמד במבחן רמה שנערך על ידי בוחן מוסמך כמפורט בתקנות 36 ו-37;
  - (4) צבר נסיון של עשר שעות טיסה, עשרים זינוקים או שעתיים ריחוף, הכל בהתאם לכלי הטיס שלגביו נקבע ההגדר שברשיונו, בשנים עשר החודשים שקדמו לאותה טיסה ומהם לפחות שש שעות טיסה, ששה זינוקים או שעת ריחוף כטייס מפקד.
- מלאו למבקש ארבעים שנה בעת ביצוע הטיסה — יוכיח כי צבר חמישים אחוזים מהנסיון המפורט בפסקה זו בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה.

פרק רביעי: רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר

126. אדם יהא כשיר לקבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירויות לקבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר

- (1) מלאו לו 23 שנה;
- (2) הוא קורא, מדבר ומבין את הלשון העברית ואת הלשון האנגלית;
- (3) הוא מחזיק בתעודת רפואית מתאימה תקפה;
- (4) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בשנה שקדמה להגשת הבקשה לרשיון;
- (5) הוא מחזיק ברשיון טייס מתלמד שהורשה לבצע טיסות גיווט של יחיד או ברשיון טייס פרטי, טייס מסחרי, או הינו טייס פעיל בחיל האויר הישראלי, למעט טייס שקורקע;
- (6) הוא מחזיק ברשיון אלחוטאי טיס לרדיו טלפון שניתן לו לפי תקנות אלה;
- (7) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר;
- (8) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיס כנדרש בפרק זה;
- (9) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר ששולמה לפי תקנות האגרות.

127. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר:

ידע מקצועי הדרוש לקבלת הרשיון

- (1) דיני התעופה האזרחית והוראות המינהל המתייחסים לזכויות ולהגבלות החלות על בעל רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר לרבות הנחלים וההליכים של שירותי תעבורה אווירית פנים ארצית ובינלאומית והליכי דיווח מיקום;
- (2) עקרונות גיווט, לרבות השימוש בנוסחאות, במפות אוויריות, במכשירים ובאמצעי צור לגיווט הדרושים לגיווט כלי טיס במכשירים; הבנת עקרונות ותכונות של מערכות גיווט מתאימות;

(3) עקרונות מטאורולוגיה ויישום מטאורולוגיה תעופתית בסיסית, לרבות השימוש במפות מזג אויר ודוחות מטאורולוגיים ונוהלי השגת מידע מטאורולוגי;

(4) תורת הטיסה בכלי טיס;

(5) הכנות לטיסה;

(6) תכנון טיסה, לרבות תכנון טיסה באיזור מבוקר ובנתיבי אויר המתאימים למטרה של טיס תובלה בנתיבי אויר;

(7) כללי העמסת כלי טיס, חלוקת המשקל בו והשפעתם על אפיון הטיסה;

(8) עקרונות טכניים של אחזקת גוף כלי טיס ומנועיהם;

(9) ידיעה טכנית כללית והגבלות תפעול של כלי טיס ומנועיהם בהתאם לסוג כלי הטיס המבוקש;

(10) הבנה ושימוש של פרסומי מידע תעופתי (A. I. P.), הודעות לעובדי טיס (NOTAM), מונחי טיסה וקיצורים מקובלים והשימוש בהם.

128. אלה דרישות הנסיון המזעריות לקבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר עם הגדר אוירון:

(1) אלף חמש מאות שעות זמן טיסה כטייס, שבוצעו תוך עשר השנים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת הרשיון. היו לזכות המבקש אלפיים וחמש מאות שעות טיסה ייזקפו לזכותו כל השעות האמורות אם הוכיח כי מהן מאתיים שעות טיסה בוצעו בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה;

(2) זמן טיסה כאמור בפסקה (1) יכלול את כל אלה באוירון תובלה;

א. מאה שעות זמן טיסה לילה כטייס מפקד או כטייס משנה;

ב. מאתיים וחמישים שעות כטייס מפקד או מאה וחמישים שעות כטייס מפקד ועוד מאה שעות נוספות כטייס משנה הממלא, בהשגחתו של טייס מפקד, תפקידיו של טייס מפקד.

מאתים וחמישים השעות האמורות יכללו מאה שעות של זמן טיסה בטיסת ניווט ומהן לפחות עשרים וחמש שעות טיסה לילה, או מאתיים שעות ניווט כטייס משנה ומהן עשרים וחמש שעות טיסה ניווט בלילה. שעות טיסה הניווט הנדרשות בפיסקת משנה זו יכול שיכללו בשעות הטיסה הנדרשות בפיסקת משנה (א);

ג. שבעים וחמש שעות זמן מכשירים מהן לא יותר מעשרים וחמש שעות זמן קרקע במכשירים;

ד. מאתיים וחמישים שעות על אוירון רב-מנועי;

(3) רשות הרישוי רשאית להפחית מדרישות הנסיון כאמור בפיסקות (1) ו-(2), הכל בהתאם לדרגת מומחיות המבקש ונסיונו.

129. אלה דרישות הנסיון המזערי לקבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר ובו הגדר הליקופטר:

(1) אלף וחמש מאות שעות טיסה שבוצעו תוך עשר השנים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת הרשיון. היו לזכות המבקש אלפיים וחמש מאות שעות טיסה,

הנסיון הדרוש לקבלת רשיון עם הגדר אוירון

הנסיון הדרוש לקבלת רשיון עם הגדר הליקופטר

ייוקפו לזכותו כל השעות האמורות אם הוכיח כי מהן מאתיים שעות טיסה
בוצעו על הליקופטרים בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה;

(2) זמן הטיסה כאמור בפיסקה (1) יכלול את כל אלה:

א. 200 שעות כטייס מפקד על הליקופטרים ועוד 50 שעות נוספות
כטייס משנה על הליקופטרים, הממלא תפקידיו של טייס מפקד בהשג-
חתו של טייס מפקד;

ב. מאה שעות זמן טיסת לילה כטייס מפקד או כטייס משנה הכוללות
חמש עשרה שעות טיסה על הליקופטרים;

ג. חמש מאות שעות טיסה בטיסות ניווט הכוללות 25 שעות כטייס
מפקד בטיסות ניווט בלילה;

ד. שבעים וחמש שעות זמן טיסת מכשירים מהן לא יותר מעשרים
וחמש שעות זמן קרקע מכשירים ולא פחות מ-25 שעות בוצעו בטיסה
כטייס מפקד בתנאי מכשירים;

ה. מאתיים וחמישים שעות טיסה על הליקופטר רב-מנועי.

מיומנות טיסה
לקבלת הגדר
אווירון

130. להוכחת מיומנות הטיסה שלו על מבקש רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר ובו הגדר
אווירון, להפגין בפני בוחן את יכולתו בביצועים ובנושאים המפורטים בתקנה 36(ד) וכן
את יכולתו בכל אלה:

(1) ידע בהכנת תוכנית טיסה בינלאומית והגשתה, בדיקת נתוני מזג אויר
והכנת טפסי משקל ואיוון;

(2) כושר טיסה במטוס רב-מנועי בעל משקל מירבי של למעלה מ-5,700
ק"ג, או במטוס רב-מנועי שלדעת רשות הרישוי מתאים להפעלה בנתיבי
אוויר, בכל אחת מפעולות אלה:

א. תמרונים רגילים ותמרוני חרום בטיסה במידת המומחיות הראוייה
לטייס תובלה בנתיבי אויר;

ב. הטסת מטוס רב-מנועי כשאחד ממנועיו אינו עובד;

ג. הדגמת כושר טיסה תוך כדי טיסה בנתיבי אויר בינלאומיים, בשי-
מוש בשרותי תעבורה אווירית ובנוהליה וכן שימוש באמצעי קשר
מתאימים;

ד. כושר טיסה בהטסת מטוס בלילה תוך הסתמכות על מכשירים בלבד.

131. להוכחת מיומנות הטיסה על מבקש רשיון טייס תובלה בנתיבי אויר ובו הגדר
הליקופטר, להפגין בפני בוחן את יכולתו בביצועים ובנושאים המפורטים בתקנה 36(ד) וכן
את יכולתו בכל אחת מאלה:

מיומנות טיסה
לקבלת הגדר
הליקופטר

(1) המראות ונחיתות רגילות, נחיתות ברוח צולבת, טיפוס ופניות טיפוס,
סיבובים חדים, ריחוף במהירות מזערית, הנמכה מהירה ועצירה מהירה;

(2) תמרונים רגילים ותמרוני חירום הכוללים פעולה במקרה של אובדן
הספק מנוע, הספק בפעולת אחת המערכות, אש בהליקופטר, ציפה, עזיבה
מהירה של הכלי והפעלה מבצעית של ציוד חירום והצלה;

(3) הטסת הליקופטר רב-מנועי, כולל בגישות ונחיתות, כאשר אחד ממנו-
עיו אינו עובד; הנמכות אוטוטרזיוניות, הפסקת מנוע חלקית והאטה מהירה
בהליקופטר חד-מנועי.

132. אלה זכויות טייס תובלה בנתיבי אוויר וההגבלות החלות עליו:

- (1) לשמש בתפקידו של טייס פרטי ומסחרי. בתנאי כטר"מ וכט"מ;
- (2) לשמש כטייס מפקד וכטייס משנה במטוס המופעל בטיסה מסחרית שמשקלו הכולל עולה על 5,700 ק"ג.

133. טייס בעל רשיון טייס תובלה בנתיבי אוויר יהא זכאי להפעיל את הזכויות המפורטות בתקנה 132 אם מילא אחר כל אלה:

- (1) הוא עמד בתנאי הכשירויות לקבלת רשיון טייס תובלה בנתיבי אוויר כמפורט בפרק זה;
- (2) הוא עמד בדרישות המפורטות בתקנה 22, הישימות לאותה טיסה;
- (3) הוא עמד במבחני רמה שנערכו על ידי בוחן מוסמך כמפורט בתקנות 36 ו-38;
- (4) הוא צבר נסיון מוערי של 20 שעות טיסה כטייס תוך ששת החודשים שקדמו לטיסה האמורה;
- (5) הוא ביצע 10 הנמכות בהסתמכו על עזרי רדיו לגיווט הישימים, תוך ששת החודשים שקדמו לטיסה האמורה;
- (6) הוא צבר שלוש שעות כטייס מפקד או כטייס משנה, הכל בהתאם להגדר שברשיונו, על אותו טיפוס כלי טיס אותו הוא מתעתד להטיס; נסיון זה יכול שייכלל במסגרת עשרים השעות הנדרשות בפסקה (4).

פרק חמישי: רשיון מדריך טיס

134. אדם יהא כשיר לקבל רשיון מדריך טיס אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס מסחרי תקף;
- (2) הוא עבר קורס מדריכי טיס כמפורט בתקנה 135;
- (3) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בפרק זה;
- (4) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון מדריך טיס.

135. (א) המבקש להוכיח ידע מקצועי כאמור בתקנה 136 יוכיח כי הוא טייס בהצלחה:

- (1) קורס אימונים. עיוני למדריכי טיס, הכולל את הנושאים המפורטים בתקנה 136;
- (2) קורס אימונים בטיסה, בשנה שקדמה להגשת הבקשה לקבלת רשיון מדריך הטיס, או טייס בהצלחה קורס אימונים בהדרכת טיס במסגרת חיל האוויר ועסק למעשה בהדרכת טיס בסיסית במסגרת חיל האוויר בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה.

(ב) ההדרכה בטיסה כאמור בפסקה (2) לתקנת-משנה (א) תינתן על ידי מי שהחזיק ברשיון מדריך טיס, או בהגדר הדרכה, לפחות במשך השנתיים שקדמו למתן ההדרכה, ושהדריך לפחות 500 שעות, מהן לפחות 300 שעות באווירונים.

136. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי לקבלת רשיון מדריך טיס:

(1) דיני התעופה האזרחית והוראות המינהל המתייחסים לזכויות ולהגבלות החלות על מחזיק ברשיון טייס מסחרי, לרבות הנהלים וההליכים של שרותי תעבורה אווירית והליכי דיווח מיקום;

(2) הבנת פרסומי מידע תעופתי (A. I. P.), הודעות לאנשי תעופה (NOTAM), מונחי טיסה וקיצורים מקובלים והשימוש בהם;

(3) ידיעה טכנית כללית, הגבלות תפעול של כלי טיס ומנועיהם בהתאם לסוג כלי טיס שלגביו מבוקש ההגדר;

(4) תכנון טיסה;

(5) כללי העמסת כלי טיס, חלוקת המשקל בו והשפעתם על אפיון הטיסה;

(6) עקרונות מטאורולוגיה ויישום מטאורולוגיה תעופתית בסיסית לרבות ניתוח מפות מזג אויר ודוחות מטאורולוגיים ונוהלי השגת מידע מטאורולוגי;

(7) א. עקרונות נווטות ונווטות מעשית הישימה לטיסת ניווט;

ב. שימוש במפות אוויריות ועזרי רדיו לניווט מתאימים;

ג. מכשירי טיסה ומצפן מגנטי וכיוולם;

(8) נהלי בטיחות והליכי חירום לרבות במקרה של תקלת קשר והרעת תנאי מזג אויר;

(9) עקרונות הדרכת טיס, לרבות תהליך הלמידה, יסודות תכנון ההדרכה ועקרונות פסיכולוגיה חברתית, שימוש בעזרי הוראה, הערכת שגיאות המתלמד ודרכי תיקוןן ואחריות המדריך;

(10) עקרונות רפואה תעופתית.

137. להוכחת מיומנותו בטיסת הדרכה על מבקש הרשיון להוכיח בפני בוחן את יכולתו כמדריך טיס בביצועים ובנושאים המפורטים בתקנה 36(ד) ובהדרכת טיסה בכלי טיס מהסוג, מהמין ומהטיפוס שלגביו מבוקש הרשיון.

138. תקופת תוקפו של רשיון מדריך טיס היא 24 חודש ותוקפו מותנה בתוקפו של רשיון הטייס של מדריך הטיס ובתוקפה של התעודה הרפואית המתאימה.

139. מחזיק ברשיון מדריך טיס המבקש הגדר הדרכה נוסף ברשיונו:

(1) יחזיק ברשיון טייס תקף ובו הגדרים מתאימים להגדר מדריך הטיס המבוקש;

(2) יהיה בעל נסיון של לפחות חמש עשרה שעות כטייס מפקד בכלי טיס מהסוג והמין המתאימים להגדר המבוקש;

(3) יעבור מבחן עיוני ומבחן בטיסה כאמור בסימן זה למתן רשיון מדריך טיס עם ההגדר המבוקש.

140. מחזיק רשיון מדריך טיס זכאי, במסגרת המגבלות שברשיונו ובהגדרו:

(1) להדריך —

א. בהתאם להגדרי הטייס שלו, כנדרש בתקנות אלה למתן רשיון טייס או הגדרי טייס;

מיומנות טיסה

תוקף הרשיון

הגדרים נוספים למדריך טיס

זכויות מדריך טיס

ב. הדרכת קרקע או בקורס ביתי כנדרש בתקנות אלה למתן רשיון טייס או הגדרי טייס;

ג. הדרכת קרקע או הדרכה בטיסה כנדרש בתקנות אלה למתן רשיון מדריך טיס והגדרי מדריך טיס, אם הוא עומד בדרישות תקנה 135(ב);

ד. הדרכה בטיסה הנדרשת לביצוע טיסת יחיד ראשונית או טיסת ניווט;

(2) ליתן אישורים ולבצע מבחנים שהותרו לו בתקנות אלה.

מגבלות רשיון
מדריך טיס

141. מחזיק ברשיון מדריך טיס יהיה כפוף למגבלות אלה:

(1) שעות הדרכה — הוא לא יבצע יותר משמונה שעות הדרכה בטיסה בכל תקופה של 24 שעות רצופות;

(2) הגדרים — הוא לא ידריך בטיסה בכלי טיס שעבורו הוא אינו מחזיק בהגדרי סוג, מין וטיפוס, ברשיון הטייס שלו וברשיון מדריך הטייס שלו;

(3) חתימה ברשיון טייס מתלמד — הוא לא יחתום ברשיון טייס מתלמד לאישור ביצוע טיסת יחיד ראשונית או טיסת ניווט ראשונית, אלא אם הוא הדריך את הטייס המתלמד כנדרש בתקנות אלה וקבע כי הטייס המתלמד מוכן לביצוע הטיסה בבטיחות באותו כלי טיס;

(4) חתימה בספר טייס — הוא לא יחתום בספר טייס מתלמד לטיסת יחיד אלא אם הוא הדריך את הטייס המתלמד וקבע כי הוא מוכן לטיסת היחיד באותו טיפוס כלי הטיס, או לטיסת ניווט, אלא אם הוא בחן את הכנתו של הטייס המתלמד, תכנון הטיסה שלו, ציודו ונהלי המוצעים וקבע כי הם מספיקים לביצוע הטיסה המוצעת בנסיבות הקיימות;

(5) טיסות יחיד — הוא לא יאשר לטייס מתלמד לבצע טיסת יחיד, אלא אם הטייס המתלמד מחזיק ברשיון טייס מתלמד תקף שנחתם לביצוע טיסת יחיד בכלי הטיס מהדגם שבו הוא עומד לטוס. כמו כן הוא לא יאשר לטייס מתלמד לבצע טיסת ניווט יחיד אלא אם הטייס המתלמד מחזיק ברשיון טייס מתלמד תקף שנחתם לביצוע טיסת ניווט יחיד בכלי טיס מהסוג שבו הוא עומד לטוס;

(6) הדרכה באווירון רב-מנועי או בהליקופטר — הוא לא ידריך באווירון רב-מנועי או בהליקופטר אלא אם הוא בעל נסיון של לפחות חמש שעות כטייס מפקד בכלי טיס מאותו דגם.

חידוש רשיונות
מדריך טיס

142. רשיון מדריך טיס יחודש לתקופה נוספת של 24 חודש אם מדריך הטיס יעמוד במבחן טיסה כאמור בתקנה 137, או בחלקים מאותו מבחן שלדעת רשות הרישוי הם חיוניים כדי לקבוע את כשירותו כמדריך טיס. למרות האמור לעיל, ניתן לחדש את רשיונו ללא מבחן אם התקיים אחד מאלה:

(1) רמת הדרכתו בתקופה הקודמת מראה להנחת דעת רשות הרישוי שהוא מדריך טיס כשיר;

(2) יש לו עבר מספק כבוחן טיס, כמדריך טיס ראשי או כטייס מפקד של כלי טיס גדול שהופעל בטיסה מסחרית בשירותו של מפעיל, או בפעילות

אחרת הכרוכה בהדרכה מתמדת של טייסים, והוא עבר מבחן עיוני בעל פה שיש בו כדי לבחון את ידיעתו בדרישות עדכניות לגבי הדרכה ומתן רשיונות טייס ;

(3) הוא השלים בהצלחה בתקופה של 90 יום שקדמו להגשת בקשת החי"ד, קורס ריענון למדריכי טיס שכלל לפחות 24 שעות של הדרכת קרקע או הדרכת טיסה או שתיהן.

מעבר מהגדר
הדרכה לרשיון
מדריך טיס

143. (א) מחזיק בהגדר הדרכה לפי תקנות הטיס (רשיונות לעובדי טיס), התשמ"ז—1956, לא ישתמש בזכויות שמקנה לו הגדרו לאחר ה' בטבת התשמ"ב (31 בדצמבר 1981). לפני מועד זה הוא רשאי להמיר את הגדרו ברשיון מדריך טיס מתאים עם הגדרים מתאימים כאמור בתקנה זו. המחזיק בהגדר הדרכה בדאון זכאי לקבל רשיון מדריך טיס עם הגדר דאון.

(ב) אלה התנאים להמרת הגדר הדרכה ברשיון מדריך טיס עם הגדרים מתאימים כאמור בתקנת משנה (א):

(1) הגדר אוירון — חד-מנועי: רשיון מדריך טיס עם הגדר אוירון חד-מנועי ינתן למחזיק בהגדר הדרכה תקף עם הגדר אוירון שעמד בהצלחה במבחן מעשי למדריך טיס באוירון חד-מנועי, או שביצע לפחות 20 שעות הדרכה בטיסה באוירונים חד-מנועיים כמדריך טיס מוסמך ;

(2) הגדר אוירון — רב-מנועי: רשיון מדריך טיס עם הגדר אוירון רב-מנועי ינתן למחזיק בהגדר הדרכה תקף עם הגדר אוירון שעמד במבחן מעשי למדריך טיס באוירון רב-מנועי, או שביצע לפחות 20 שעות הדרכה בטיסה באוירון רב-מנועי כמדריך טיס מוסמך ;

(3) הגדר רוטורקפט — הליקופטר: רשיון מדריך טיס עם הגדר רוטורקפט — הליקופטר ינתן למחזיק בהגדר הדרכה תקף עם הגדר רוטורקפט שעמד במבחן מעשי למדריך טיס בהליקופטר, או שביצע לפחות 20 שעות הדרכה בטיסה בהליקופטר כמדריך טיס מוסמך ;

(4) הגדר רוטורקפט—ג'רופלן: רשיון מדריך טיס עם הגדר רוטורקפט — ג'רופלן ינתן למחזיק בהגדר הדרכה תקף עם הגדר רוטורקפט שעמד במבחן מעשי למדריך טיס בג'רופלן, או שביצע לפחות 20 שעות הדרכה בג'רופלן כמדריך טיס מוסמך ;

(5) הגדר מכשירים — אוירון: רשיון מדריך טיס עם הגדר מכשירים — אוירון ינתן למחזיק בהגדר הדרכה תקף עם הגדר מכשירים שעמד במבחן מכשירים מעשי למדריך טיס באוירון, או שביצע לפחות 20 שעות הדרכת מכשירים באוירון כמדריך טיס מוסמך ;

(6) הגדר מכשירים — הליקופטר: רשיון מדריך טיס עם הגדר מכשירים — הליקופטר ינתן למחזיק בהגדר הדרכה תקף עם הגדר מכשירים שעמד במבחן מכשירים מעשי למדריך טיס בהליקופטר, או שביצע לפחות 20 שעות הדרכת מכשירים בהליקופטר כמדריך טיס מוסמך.

144. (א) מחזיק ברשיון מדריך טיס יחתום בספר הטיס של כל אדם שאותו הוא הדריך הדרכת קרקע או הדרכת טיס ויציין באותו ספר את הזמן והמועד בו ניתנה ההדרכה. כמו כן ינהל המדריך רישומים בספר המדריך שלו או במסמך נפרד, המכילים את שגי אלה:

רישומי מדריך טיס

- (1) שמו של כל אדם שהמדריך אישר את ספר הטייס או את רשיון טייס מתלמד שלו לשם ביצוע טיסת יחיד על ידיו; הרישום חייב לכלול את סוגו של כל אישור ומועדו;
- (2) שמו של כל אדם שלגביו הוא חתם על אישור לביצוע מבחן בכתב, בטיסה או מבחן מעשי, לרבות את סוג המבחן, מועד האישור ותוצאות המבחן.
- (ב) מדריך הטיס ישמור בנפרד או בספר הטייס שלו למשך לפחות שלוש שנים את הרישומים הנדרשים בתקנת משנה (א).

חלק ג': רשיונות לאנשי צוות אויר שאינם טייסים

פרק ראשון: נווט טיס

כשירות לקבלת
רשיון נווט טיס

145. אדם יהא כשיר לקבל רשיון נווט טיס אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) מלאו לו עשרים ואחת שנה;
- (2) הוא קורא, מדבר ומבין את הלשון העברית והלשון האנגלית הטכנית המקובלת בתעופה;
- (3) הוא מחזיק בתעודה רפואית תקפה;
- (4) הוא מחזיק ברשיון אלחוטאי—טיס;
- (5) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בתשעים הימים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון;
- (6) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון נווט טיס;
- (7) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בפרק זה;
- (8) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון נווט טיס ששולמה לפי תקנות האגרות.

ידע מקצועי
הדרוש לקבלת
הרשיון

146. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי לצורך קבלת רשיון נווט טייס:

- (1) דיני התעופה האזרחית וכלליה בהפעלת כלי טיס, לרבות הנהלים הקשורים בתכנון טיסה, הן לפני הטיסה והן אגב הטיסה עצמה;
- (2) פרסומי הארגון המתייחסים למתקני קשר, נהלי קשר והליכוי, לרבות התקשרויות ומינוח מקובל בהתקשרויות אלה;
- (3) פרסומי מידע תעופתי (A. I. P.), פרסומי המינהל, הוראות והודעות המינהל, קבצים תעופתיים וקיצורי מונחים בשימוש בנוטות;
- (4) צורת הארץ והשמים, לרבות ההגדרות, יחידות ונוסחאות המשמשות בניווט אוירי, ערכן המעשי של מפות תעופה והשימוש בהן, תנועת גורמי השמים, זיהויים והסתייעות בהם לצורך תצפית וחישוב לפי תצפית;
- (5) ניווט אוירי, לרבות אמצעי עזר ותהליכים המקובלים בניווט אוירי, ניהול יומן הניווט, ניווט לפי חישוב, ניווט על ידי שימוש במפות תעופה, ניווט על פי שימוש במערכות ניווט נישאות או ממוקמות בקרקע (כגון עזרי רדיו לניווט, מערכות אינרציאליות);

(6) כיוון מכשירים וציוד כלי הטיס המשמשים בניווט אוירי והשימוש בהם, לרבות עקרונות הפעלתם, הטעויות הצפויות ושיטות תיקון;
 (7) מטאורולוגיה כללית: תצפיות מטאורולוגיות ושיטת ההכנה של דינים וחשבוניות מטאורולוגיים לתעופה — המבנה והניתוח של מפות סינופטיות, מזג האויר וקשריו עם מערכות לחץ, לרבות עקרון החיזורי. קלימטולוגיה של נתיבי הטיסה ותופעות מזג אויר בגובה רב.

הנסיון הדרוש לקבלת הרשיון

147. (א). אלה דרישות הנסיון המזערי לצורך קבלת רשיון נווט טיס:

- (1) מאתיים שעות ניווט אוירי בכלי טיס בטיסות מרחב ומהן שלושים שעות טיסת לילה בטיסות מרחב;
- (2) עשרים וחמש קביעות מקום הימצאות לפי תצפיות שמימיות אגב טיסת לילה, ועשרים וחמש קביעות כאמור אגב טיסת יום באמצעי אלחוט, באלטי-מטריה או במתקני עזר אחרים של ניווט אוירי והשימוש בקביעות אלה לניווט כלי טיס.
- (ב) היה המבקש טייס בתובלה אוירית מסחרית, רשאית רשות הרישוי לזקוף מחצית הזמן בו שימש כטייס כזה לחשבון מחצית זמן הטיסה הכולל הנדרש לקבלת רשיון נווט טיס, ובלבד שזמן הטיסה שייזקף כאמור לא ייזקף לחשבון זמן טיסת הלילה במרחב לפי תקנה זו.
- (ג) השלים המבקש קורס אימונים לניווט טיס, יראוהו כאילו מילא אחר הוראות תקנת משנה (א) (1).

מיומנות מקצועית

148. להוכחת מיומנות מקצועית על המבקש להדגים את יכולתו ואת מומחיותו המקצועית בניווט כלי טיס בטיסת יום ובטיסת לילה לפי קישור או לפי ניווט שמימי או לפי שיטות ניווט אחרות.

זכויותיו של נווט טיס

149. נווט טיס זכאי לשמש בתפקיד זה בכל כלי טיס ובלבד שהוא בקיא ורגיל בכל הידיעות המתאימות הרווחות אותה שעה.

פרק שני: טכנאי טיס

150. אדם יהא כשיר לקבל רשיון טכנאי טיס אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירות לקבלת רשיון טכנאי טיס

- (1) מלאו לו עשרים ואחת שנה;
- (2) הוא קורא, מדבר ומבין את הלשון העברית ואת הלשון האנגלית הטכנית המקובלת בתעופה;
- (3) הוא מחזיק בתעודה רפואית תקפה;
- (4) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בתשעים הימים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון;
- (5) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון טכנאי טיס;
- (6) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בפרק זה;
- (7) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון טכנאי טיס ששולמה לפי תקנות האגרות.

151. אלה הנושאים שהבקאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי לצורך קבלת רשיון טכנאי טיס:

- (1) דיני התעופה האזרחית וכלליה בהפעלת כלי טיס לרבות הנוהלים הקשורים באחזקת כלי טיס ובשמירתו;
- (2) פרסומי מידע תעופתי (A. I. P.), הוראות והודעות המינהל;
- (3) תורת הטיסה ואווירודינמיקה, לרבות ניתוח הגורמים המשפיעים על התכונות האווירודינמיות של כלי טיס רבי-מנועי ומנועים למיניהם;
- (4) מטאורולוגיה כללית, תצפיות מטאורולוגיות ושיטת ההכנה של דינים וחשבונות מטאורולוגיים לתעופה; מזג אוויר וקשריו עם מערכות לחץ, תופעות מזג אוויר, לרבות בגובה רב, והשפעתם על ביצועי כלי הטיס;
- (5) עקרונות וכללי ניווט אווירי, לרבות תכנון טיסה המבוסס על גורמים אלה: טעינה, חישובי מרכז הכובד, הישגים, תצרוכת דלק, לוחות עקומות של כח המנוע ועילותם, וכן פיקוח על הספק המנועים ומידת השפעת התמורות בתנאים מטאורולוגיים על ההספק;
- (6) משקל ואיזון — שיטות שונות לחישוב מרכז הכובד של כלי טיס;
- (7) עקרונות כללי בדק והפעלת הגוף של כלי טיס, של מתקני הכוח ושל הציוד המותקן בהם הנמצאים בדרך כלל בטיפולו של טכנאי טיס;
- (8) חישובים כלליים, יחידות אורך, משקל, גפה, חשמל ולחץ;
- (9) הכרה טכנית של האווירון ובכלל זה:
  - א. תיאור כללי של האווירון;
  - ב. ביצועי האווירון והתמצאות בספר האווירון;
  - ג. מנועים;
  - ד. מערכות כלליות של האווירון; ההגוי כולל טייס אוטומטי, חשמל, דלק, הידרוליקה, מכשירי האווירון, אש, חמצן, דיחוס, כולל עקרונות במצבים רגילים ובחירום של המערכות כאמור;
  - ה. מגבלות מבצעיות של האווירון;
  - ו. צריכת דלק במצבי שיוט שונים ותכנון טיסה;
  - ז. נהלי חירום של האווירון במקרה של אש, נטישה והצפה;
  - ח. ציוד עזרה ראשונה והשימוש בו;
  - ט. שימוש בעקומות שבספר המטוס לצורך קביעת כמויות דלק, מטען משתלם, מרחקי המראה, נחיתה, המהירויות השונות ונקודות זמן שזה ואל חזור.

הנסיון הדרוש
לקבלת הרשיון

152. דרישות הנסיון המוערי לצורך קבלת רשיון טכנאי טיס הן מאה שעות זמן טיסה בתפקידיו של טכנאי טיס אותן צבר תוך שנים-עשר החודשים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון; ששים שעות מזמן הטיסה האמור יכול שתתבצענה במדמה טיסה שאישרה לכך רשות הרישוי.

מיומנות מקצועית

153. (א) להוכחת מיומנותו המקצועית על המבקש להדגים את כושרו במילוי תפקידו של טכנאי טיס בכל אלה:

(1) הפעלה רגילה: הדגמה בנתיב טיסה מייצג הכוללת את כל אלה:

א. בדיקות לפני טיסה;

ב. נוהלי תדלוק;

ג. בדיקות מסמכי כלי הטיס המתאימים;

ד. חישובי משקל ואיזון וחישובי כח המראה;

ה. כל הנוהלים הרגילים הישימים לתפקידיו, כקבוע בחלקים המתאימים של ספר העזר למבצעים, תאום בין אנשי הצוות ודיווח תקלות;

(2) הפעלה לא רגילה ואלטרנטיבית: הדגמה של יכולתו לאבחן תפקוד לא רגיל של המערכות ולהשתמש בנהלים אלטרנטיביים;

(3) נהלי חירום: עליו להוכיח, בין בעל פה ובין בפועל, את יכולתו לבצע את כל נהלי החירום הישימים.

(ב) המבחן להוכחת מיומנות מקצועית כאמור בתקנת משנה (א) יבוצע בטיסה, אלא אם אישרה רשות הרישוי שימוש במדמה טיסה מאושר לאותו אורון, לביצוע חלקים מסוימים של המבחן.

זכויותיו של
טכנאי טיס

154. (א) טכנאי טיס זכאי לשמש בתפקיד של טכנאי טיס בכל כלי-טיס, ובלבד שבשנים-עשר החודשים שקדמו לאותה טיסה הדגים בהשגחת טיס—מפקד או מחזיק ברשיון טכנאי טיס עם הגדר מאמן טכנאי טיס את כושרו לשמש בתפקידים אלה בטיפוס כלי-הטיס שבו הוא מבקש לשמש, והתמחה בכל הידיעות המתאימות והרווחות אותה שעה להפעלתו ורכש גסיון מספיק בתפקידיו של טכנאי טיס בכלי-טיס כאמור.

(ב) נחת כלי-טיס מחוץ לישראל שלא למטרת העלאה או הורדה של נוסעים או מטען אווירי, זכאי טכנאי טיס לאשר בחתימתו כי כלי הטיס כשר להמשיך בטיסתו מאותו שדה אם —

(1) לא נתגלה בכלי הטיס כל פגם המשפיע על כושר טיסתו ולא תוקנה בכלי הטיס מערכת כלשהי המשפיעה על בטיחות הטיסה;

(2) או נתגלה בכלי הטיס פגם המשפיע על כושר טיסתו והוא תוקן בידי טכנאי לבדק כלי-טיס, בעל רשיון מתאים ותקף, עם הגדרים מתאימים, שניתן מאת מדינה-חברה, המועסק על ידי חברת תעופה או מכון בדק שאישרה אותו רשות הרישוי לענין זה, וטכנאי זה אישר בחתימתו כי כלי הטיס כשר לטיסה.

פרק שלישי: אלחוטאי — טיס

155. אדם יהא כשיר לקבל רשיון אלחוטאי—טיס אם נתמלאו בו כל אלה:

(1) מלאו לו שמונה עשרה שנה;

(2) הוא קורא, מדבר ומבין את הלשון העברית והלשון האנגלית המקובלת בתעופה;

(3) יש בידו תעודה שניתנה לפי תקנות הטלגרף האלחוטי (רשיונות ותעודות), התשל"ח—1978;

כשירות לקבלת
רשיון אלחוטאי
טיס

7 ק"ת התשל"ח, עמ' 1678; התשל"ט, עמ' 184.

(4) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בשנה שקדמה להגשת הבקשה;

(5) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון אלחוטאי טיס;

(6) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בפרק זה;

(7) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון אלחוטאי טיס ששולמה לפי תקנות האגרות.

ידע מקצועי
הדרוש לקבלת
הרשיון

156. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי:

(1) הכללים שפורסמו על ידי הארגון לענין טלגרף אלחוטי וטלפון אלחוטי;

(2) התקנים וההמלצות שפורסמו על ידי הארגון לענין פיקוח על תנועה אווירית;

(3) עקרונות היסוד של מערכות הרדיו הכלולות בתקנים ובהמלצות שפורסמו על ידי הארגון.

הנסיון הדרוש
לקבלת הרשיון

157. דרישות הנסיון המוצרי לצורך קבלת רשיון אלחוטאי טיס הן עשרים וחמש שעות, אגב טיסה, בכלי טיס המצויד באלחוט בהתאם לתקני הארגון והמלצותיו העומדים בתקפם אותה שעה; השלים המבקש קורס אימונים, רשאת רשות הרישוי לפטרו ממילוי התנאים האמורים בתקנה זו.

מיומנות מקצועית

158. להוכחת מיומנותו המקצועית על המבקש להדגים את יכלתו ומיומנותו בפעולות אלה:

(1) טיפול וכיוונון מנגנוני-הפעלה של משדר ומקלט של רדיו-טלגרף טיפוסי ושל מכשיר רדיו המשמש בניווט;

(2) ביקורת ובחינה שלפני טיסה בכושר פעולתו של מכשיר רדיו שבכלי טיס, בפירוט הדרוש כדי לחשוף כל ליקוי שיש לגלותו בביקורת כזאת, תיקון אותם הליקויים שאינם מצריכים את השימוש בכלים או במכשירים מיוחדים;

(3) שידור וקליטה ברדיו-טלפון;

(4) שידור וקליטה מילולית לפי הצופן הבינלאומי של מורס בקבוצות במהירות של לפחות עשרים קבוצות בדקה, ולשון רגילה במהירות של לפחות עשרים וחמש מלים בדקה, ובלבד שכל מבחן לפי פיסקה זו יימשך לפחות חמש דקות.

זכויותיו של
אלחוטאי-טיס

159. אלחוטאי טיס זכאי לשמש בתפקידו בכל כלי טיס, ובלבד שהוא בקיא בכל הידיעות המתאימות והרווחות אותה שעה והנוגעות לצידוד רדיו בכלי הטיס שבו הוא משמש אלחוטאי טיס.

רשיון מוגבל
להפעלת ציוד
רדיו-טלגרף

160. לא הניחה בקיאות המבקש בצידוד רדיו-טלפון את דעת רשות הרישוי, רשאת רשות הרישוי ליתן לו רשיון אלחוטאי טיס מוגבל להפעלת ציוד רדיו-טלגרף בלבד. ניתן למבקש רשיון כאמור לא יהא רשאי להפעיל ציוד רדיו-טלפון.

161. אדם יהא כשיר לקבל רשיון אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון אם מלאו בו כל אלה:

רשיון אלחוטאי
טיס לרדיו-טלפון

- (1) מלאו לו שמונה-עשרה שנה;
- (2) הוא קורא מדבר ומבין את הלשון העברית והלשון האנגלית המקובלות בתעופה;
- (3) הוא מחזיק בתעודה רפואית תקפה;
- (4) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בתשעים הימים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון;
- (5) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון;
- (6) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בפרק זה;
- (7) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון.

162. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי לצורך קבלת רשיון אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון:

הוכחת ידע
מקצועי

- (1) בקיאות מעשית ברדיו-טלפון ובמיוחד במניעת הפרעות;
- (2) ידיעה מפורטת בכיוון ועבודת רדיו-טלפון;
- (3) יכולת לשדר ולקלוט כראוי באמצעות רדיו-טלפון;
- (4) ידיעה בתקנות הרדיו הכלולות באמנות הבינלאומיות בעניני טלקומוניקציה הנוגעות לקשר ברדיו-טלפון ובמיוחד בחלק הדרן בעניני בטחון חיים.

163. אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון זכאי להפעיל מיתקני רדיו-טלפון בכל כלי-טיס.

זכויותיו של
אלחוטאי טיס
לרדיו-טלפון

164. רשות הרישוי רשאית להעניק רשיון מוגבל לשמש אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון למי שהוכיח להנחת דעתה —

רשיון מוגבל

- (1) בקיאות מעשית בעבודת רדיו-טלפון ובהילוכיה;
- (2) יכולת לשדר ולקלוט כראוי באמצעות רדיו-טלפון;
- (3) ידיעה בתקנות הרדיו הנספחות לאמנת הטלקומוניקציה והנוגעות לקשר ברדיו-טלפון ובמיוחד בחלק הדרן בעניני בטחון-חיים.

165. מחזיק רשיון אלחוטאי טיס לרדיו-טלפון מוגבל זכאי להפעיל מיתקני רדיו-טלפון בכל כלי טיס, ובלבד:

זכויותיו של
אלחוטאי טיס
רדיו-טלפון
מוגבל

- (1) שההספק הנמסר לאנטנה על ידי המשרד בהעדר איפנון אינו עולה על 50 ווט;
- (2) או שההספק הנמסר לאנטנה על ידי המשרד בהעדר איפנון אינו עולה על 250 ווט, ופעולת המשרד אינה דורשת אלא שימוש באמצעי פריפה חיצוניים פשוטים, התדרים אינם ניתנים לכיווןן בידי האלחוטאי ויציבות התדרים נשמרת באופן אוטומטי במשרד.

חלק ד': הגדרי טייסים

פרק ראשון: הגדר כלי טיס

סימן א': הגדר אוירון קבוצה א'

כשירות לקבלת
הגדר אוירון
קבוצה א'

166. טייס יהיה כשיר לקבלת הגדר אוירון קבוצה א' אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס ובו הגדר אוירון תקף;
- (2) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בסימן זה;
- (3) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר אוירון קבוצה א'.

הוכחת ידע
מקצועי

167. הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי הם הכרה טכנית של האוירון ובכלל זה:

- (1) מבנה האוירון, מערכותיו ונוהלי הטסתו;
  - (2) מגבלות האוירון;
  - (3) תפעול מבצעי של האוירון לרבות חישובי משקל ואיזון, העמסה, מרכז הכובד ושימוש בגרפים לצורך החישובים השונים.
- (ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), טייס המחזיק ברשיון תקף ובו הגדר אוירון קבוצה א', רשאי להוכיח ידע מקצועי כאמור בפני מדריך מוסמך, ואישור בכתב מאת מדריך כאמור כי המבקש עמד בפניו בבחינות האמורות, דיו להוכחת ידע מקצועי כנדרש בתקנה זו.

הדרכה באויר

168. טייס המבקש הגדר אוירון קבוצה א' או טיפוס נוסף בהגדר אוירון קבוצה א' יקבל הדרכת טיסה באויר בנושאי הדרכה המפורטים להלן על טיפוס האוירון אותו הוא מבקש להטיס, הכל בשים לב לרשימות ולנסיון הטיסה שלו כמפורט בטבלת השעות שבתוספת השניה, ולמגבלות הביצועיות של אותו אוירון;

- (1) תרגילים כלליים, המראות, נחיתות והליכה סביב;
- (2) שליטה במהירויות איטיות, זיהוי התקרבות להודקרות והיחלצות ממנה עם הספק מנוע או בלעדיו וסחרור;
- (3) המראות ונחיתות רגילות וברוח צד תוך שימוש במדפים, הספק מנוע לפי הצורך ובמהירויות הגישה הנדרשות לנחיתות מדויקות;
- (4) תהליכי חירום, כגון פעולה במקרה של אובדן הספק בפעולת אחת המערכות, אש באויר וכיוצא באלה.

מיומנות טיסה

169. (א) להוכחת מיומנות טיסה על טייס המבקש הגדר אוירון קבוצה א' להפגין בפני בוחן את יכולתו המעשית במידת המומחיות הראויה בהטסת האוירון לגביו מבוקש ההגדר ובנושאים שלהלן:

- (1) הכרת הנהלים שלפני הטיסה, בדיקת מסמכי האוירון, נתוני האוירון, כולל חישובי משקל ואיזון, חישובי מהירויות ומרחקים שונים;
- (2) בדיקות חיוניות בתפעול רגיל ובחירום;
- (3) הטסת האוירון תוך ביצוע כל התמרונים השונים הנדרשים בטיסה רגילה;

(4) ביצוע כל התמרוגים האחרים החיוניים, לדעת הבוחן, לשם קביעת כושר הביצוע של המבקש.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), טייס המחזיק ברשיון תקף ובו הגדר אוירון קבוצה א' רשאי להוכיח את המיומנות הנדרשת בתקנת משנה (א) בפני מדריך מוסמך; הוכיח המבקש את מיומנותו כאמור, יאשר המדריך בכתב ביומנו האישי של המבקש כי הוא עונה על דרישות המיומנות האמורות וישלח הודעה מתאימה לרשות הרישוי.

סימן ב': הגדר אוירון קבוצה ב'

170. טייס יהא כשיר לקבל הגדר אוירון קבוצה ב' אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירות לקבלת
הגדר אוירון
קבוצה ב'

(1) הוא מחזיק ברשיון טייס ובו הגדר אוירון תקף;

(2) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בסימן זה;

(3) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר אוירון קבוצה ב'.

171. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי:

הוכחת ידע
מקצועי

(1) תורת הטיסה — ידיעה כללית, לרבות —

א. ניתוח הגורמים המשפיעים על התכונות האווירודינמיות של אוירון רב מנועי ובכלל זה:

1. במנועים;

2. במדחף, מערכת שינוי הפסיעה, הנעה, יעילות וגרר של מדחף עם שינוי בפסיעתו ובהנצתו;

3. במושגים והגדרות של מהירויות כגון:

$V_1, V_2, V_r, V_{so}, V_{ne}, V_{mc}, V_y, V_x, V_{yse}, V_{xse}$

4. מרחקים של האצה, האטה, המראה ונחיתה;

ב. דיחוס;

ג. חמצן;

ד. ציוד חירום והצלה — חגורות הצלה, סירות הצלה, כיבוי אש וכיוצא באלה.

(2) הכרה טכנית של האוירון ובכלל זה —

א. מבנה האוירון, מערכתיו ונוהלי הטסתו;

ב. מגבלות האוירון;

ג. תפעול מבצעי של האוירון לרבות חישובי משקל ואיזון, טעינה, מרכז הכובד ושימוש בגרפים לצורך החישובים השונים.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), טייס המחזיק ברשיון תקף ובו הגדר אוירון קבוצה ב' או הגדר אוירון קבוצה ג' המבקש טיפוס נוסף באוירון קבוצה ב', יוכיח ידע מקצועי בנושאי ההכרה הטכנית של אוירון בלבד כמפורט בפיסקה (2) לתקנת משנה (א).

172. (א) המבקש הגדר אוירון קבוצה ב' או טיפוס נוסף באוירון קבוצה ב' יקבל הדרכת טיסה באויר כמפורט להלן:

הדרכת באויר

(1) מבקש בעל רשיון טייס תקף ובו הגדר אוירון קבוצה ג', יקבל הדרכה זוגית באויר בנושאי ההדרכה המפורטים להלן על אוירון אותו הוא מבקש להטיס, הכל בשים לב לרשיונו ולנסיון הטיסה שלו כמפורט בטבלת השעות שבתוספת השלישית:

- א. תרגילים כלליים, המראות, נחיתות והליכה סביב;
- ב. הנצת מנוע וכיבוי, תפעול כללי של מנוע אחד בטיסת שיוט, הפעלה ושימוש במכשירי הניווט והקשר, לרבות טייס אוטומטי אם קיים כזה באוירון;
- ג. פעולות חירום בכל מצבי הטיסה, המראות קצרות, נחיתות והליכות סביב עם מנוע אחד;

(2) החזיק המבקש ברשיון טייס תקף בלי הגדר אוירון קבוצה ב', יקבל עשר שעות הדרכה זוגית באויר על טיפוס האוירון אותו הוא מתעתד להטיס, בנושאים כאמור בפיסקה (3), לפי הפרוט דלהלן:

- א. ארבע שעות — בנושאי ההדרכה המפורטים בפיסקת משנה (1);
- ב. חמש שעות — טיסת הדרכה בנתיבים תוך ביצוע של לפחות שלוש נחיתות בשלושה שדות תעופה שונים;
- ג. שעה אחת — חזרה לקראת המבחן המעשי;

(3) החזיק המבקש ברשיון טייס תקף אך בלי הגדר אוירון קבוצה ב' או ג', יקבל את ההדרכה בנושאים אלה:

- א. הכרת תא האוירון;
- ב. הסעה;
- ג. חמש המראות רגילות;
- ד. המראות מופסקות בשלבים שונים;
- ה. המראות קצרות ורגילות;
- ו. המראות ונחיתות ברוח צולבת;
- ז. כשלון מנוע בהמראה;
- ח. נסיקות רגילות ונסיקות תוך פניות;
- ט. פניות רגילות, בינוניות וחדות;
- י. התקרבות להודקרות, זיהוי והיחלצות ממנה;
- יא. תמרונים במהירויות נמוכות;
- יב. הנצת מנוע, תרגילי התנעה באויר במצב חירום;
- יג. תמרונים ללא כוח מנוע, כולל נחיתות אונס ונוהלי נחיתות זהירות;
- יד. טיסת מכשירים כללית;
- טו. תהליכי המתנות סביב עזר ניווט או נקודת ריתוק;
- טז. הקפות והנמכות עם ובלי מדפים, כולל הנמכות באמצעות עזרי רדיו;
- יז. טיסת מכשירים כאשר מנוע אחד מונח;
- יח. הקפות לילה;

יט. טיסת ניווט — שימוש בעוזר רדיו ונחיתה בשדה אחר;

כ. חזרה כללית למבחן.

(ב) מבקש החייב בהדרכת טיסה בהתאם לפיסקאות (1) ו-(2) לתקנת משנה (א), יקבל את ההדרכה תוך שלושת החודשים שקדמו להגשת הבקשה.

(ג) מבקש החייב בהדרכת טיסה בהתאם לפיסקה (3) לתקנת משנה (א) יקבל את ההדרכה תוך ששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה.

173. (א) להוכחת מיומנות טיסה על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו המעשית במידת המומחיות הראוייה בנושאים אלה:

מיומנות טיסה

(1) הכרת הנהלים שלפני הטיסה, בדיקת מסמכי האוירון, העמסה, נתוני המטוס כולל חישובי משקל ואיזון, חישובי מהירויות ומרחקים שונים, תכנון טיסה, שיקולי מזג אויר;

(2) בדיקות חיוניות בתפעול רגיל ובחירום;

(3) הסטת המטוס תוך ביצוע כל התמרונים הנדרשים בטיסה רגילה;

(4) הסטת המטוס בשלבי הטיסה השונים כאשר אחד ממנועיו מונע;

(5) גישה לנחיתה עם מנוע עם אפס סחב (zero thrust), או עם גרר של מדחף מונע;

(6) ביצוע כל התמרונים המתאימים בהסתמך על מכשירי המטוס בלבד;

(7) ביצוע כל תמרונים אחרים החיוניים, לדעת הבוחן, לשם קביעת כושר הביצוע של המבקש.

(ב) היה המבקש בעל הגדר מכשירים, יפגין בפני בוחן את יכולתו הממשית במידת המומחיות הראוייה גם בביצוע הנמכות באמצעות מכשירים.

לא הוכיח יכולת מעשית כאמור, תרשם ברשיון הטייס שלו הגבלה המתירה טיסות כט"מ בלבד.

(ג) היה המבקש בעל הגדר אוירון קבוצה ב', והוא מבקש טיפוס נוסף באוירון קבוצה ב', יוכיח מיומנות טיסה בפני מדריך טיס ראשי של בית ספר להוראת טיס, בנושאים אים כאמור בתקנת משנה (א). עמד המבקש בהצלחה במבחן יאשר הבוחן בספר הטייס שלו את טיפוס כלי הטיס עליו נבחן והוא יהיה זכאי להטיסו.

סימן ג': הגדר אוירון קבוצה ג'

174. טייס יהא כשיר לקבל הגדר אוירון קבוצה ג' אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירות לקבלת
הגדר אוירון
קבוצה ג'

(1) הוא מחזיק ברשיון טייס תקף;

(2) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בסימן זה;

(3) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר אוירון קבוצה ג'.

175. (א) אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי:

הוכחת ידע
מקצועי

(1) תורת הטיסה — ידיעה טכנית כללית, לרבות —

א. ניתוח הגורמים המשפיעים על התכונות האווירודינמיות של אוירון רב מנועי ובכלל זה:

1. מבנה;
2. מנועים, כולל מנוע סילון או מנוע טורבו-פרופלר;
3. מדחף, מערכת שינוי הספיעה, הנצה, יעילות וגרר של מדחף עם שינוי בפסיעתו ובהנצתו;
4. שיטות ונוהלים בשימוש לחישובי משקל ואיזון ומגבלות אירון לצורכי המראות ונחיתות ולחישובי מרחקי האטה והאצה;
5. מושגים והגדרות של מהירויות כגון:
 $V_1, V_2, V_r, V_{so}, V_{ne}, V_{mc}, V_y, V_x, V_{yse}, V_{xse}$

ב. חמצן:

1. מבנה האטמוספירה;
2. מערכת הנשימה ומערכת הדם;
3. היפוקציה — צורות, סמפטומים, זיקה לחמצן ושיטות התגברות על התופעה;
4. נשימת יתר (hyperventilation) סימפטומים ושיטות התגברות על התופעה;
5. מערכות חמצן ומסכות;

ג. דיחוס:

1. מערכות דיחוס — יתרונות וחסרונות של מערכות דיחוס שונות;
2. הסכנות שבאובדן הדיחוס, התופעות הפיסיולוגיות של אובדן לחץ פתאומי;
- ד. ציוד חירום והצלה — חגורות הצלה, סירות הצלה, כיבוי אש וכיוצא באלה;

(2) מטאורולוגיה — ידיעה מעשית:

- א. תופעות מזג אוויר הכוללות מערכות לחץ, התקרחות, ערפל, סופות רעמים וכן הנוהלים הדרושים להמנעות ועקיפת תופעות אלה;
- ב. תופעות מזג אוויר בגובה רב, זרם סילון, עירבול, חיתחות;

(3) נוהלי תעבורה אווירית ופרויולוגיה, כולל נוהל הנמכות מבוקרות:

- (4) נווטות ושימוש בעוזרים לניווט;
- (5) נוהל קשר ונוהל אובדן קשר;
- (6) הכרה טכנית של האוירון ובכלל זה:

- א. תיאור כללי של האוירון;
- ב. ביצועי האוירון והתמצאות בספר האוירון;
- ג. מנועים;

ד. מערכות כלליות של האוירון:

1. ההגוי, כולל טייס אוטומטי;
2. חשמל;

3. דלק;

4. הידראוליקה;

5. מכשירי האוירון;

6. אש;

7. חמצן;

ה. עקרונות הפעלה במצבים רגילים, לא רגילים ובמצבי חירום של המערכות המפורטות בתקנה זו;

ו. מגבלות מבצעיות של האוירון;

ז. צריכת דלק במצבי שיוט שונים ותכנון טיסה;

ח. ציוד עזרה ראשונה והשימוש בו;

ט. שימוש בגרפים שבספר האוירון לצורך קביעת כל אחד מאלה:

1. חישובי משקל ואיזון — כמויות דלק ומטען;

2. טעינת האוירון;

3. מרחקי-המראה ונחיתה, האטה והאצה;

4. גבהי שיוט אופטימליים;

5. המהירויות השונות;

6. נקודות אל-חזור וזמן שווה.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), טייס המחזיק ברשיון טייס תקף ובו הגדר אוירון קבוצה ג' המבקש דגם נוסף באוירון קבוצה ג', יוכיח ידיעה מקצועית בנושאי הכרה טכנית של האוירון בלבד, כמפורט בפיסקה (6) לתקנת משנה (א).

176. המבקש הגדר אוירון קבוצה ג' או דגם נוסף באוירון קבוצה ג' יקבל הדרכה זוגית באויר על האוירון אותו הוא מבקש להטיס בנושאים ובמספר שעות ההדרכה הדרושות כמפורט בתוספות הרביעית והחמישית הכלל בשים לב לרשיונו של המבקש, להגדר שבו ולנסיון הטיסה שלו.

177. להוכחת מיומנותו בטיסה על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו המעשית במידת המומחיות הראויה בנושאים המפורטים בתקנה 36(ד).

סימן ד': הגדר אוירון קבוצה ד'

178. טייס יהא כשיר לקבל הגדר אוירון קבוצה ד' אם נתמלאו בו כל אלה:

(1) הוא מחזיק ברשיון טייס תקף;

(2) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בסימן זה;

(3) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר אוירון קבוצה ד'.

179. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי:

(1) תורת הטיסה — ידיעה טכנית כללית, לרבות:

א. מנוע סילון או מנוע טורבו-פרופלר, הכל לפי הענין;

הדרכה באויר

מיומנות טיסה

כשירות לקבלת
הגדר אוירון
קבוצה ד'

הוכחת
ידע מקצועי

- ב. פרופלר, מערכת שינוי בפסיעה, הנצה, יעילות וגרר של פרופלר עם שינוי בפסיעתו והנצתו ;
- ג. דיחוס מערכות, סכנות באובדן הדיחוס, תופעות פיזיולוגיות של אובדן לחץ פתאומי ;
- ד. חמצן — היפוקסיה, מערכות חמצן ומסכות ;
- ה. ציוד חירום והצלה ;

(2) הכרה טכנית של המטוס ובכלל זה —

- א. מבנה המטוס, מערכותיו וגוהלי טיסתו ;
- ב. מגבלות המטוס ;
- ג. תפעול מבצעי של המטוס לרבות חישובי משקל ואיזון, טעינה, מרכז הכובד ושימוש בגרפים לצורך החישובים השונים.

180. המבקש הגדר אוירון קבוצה ד' יקבל ארבע שעות הדרכה טיסה באויר בנושאים
אלה:

- (1) הכרת המטוס ומגבלותיו ;
- (2) הכנות לטיסה לרבות בדיקה לפני טיסה, חלוקת המשקל ואיזון המטוס ;
- (3) שליטה במהירויות איטיות, קריטיות, זיהוי התקרבות והחלצות מהזדקרות עם הספק מנוע או בלעדיו ;
- (4) המראות ונחיתות רגילות ברוח צד תוך שימוש במדפים, הספק מנוע לפי הצורך ובמהירויות הגישה הנדרשות לנחיתות מדויקות ;
- (5) המראות ונחיתות קצרות, נסיקות והנמכות ;
- (6) תהליכי חירום כגון: פעולה במקרה של הפסקת פעולת מערכת במטוס וכיוצא באלה.

181. להוכחת מיומנותו בטיסה על המבקש להפגין בפני הבוחן את יכולתו המעשית, במידת המומחיות הראויה, בנושאים אלה:

- (1) הכרת הגוהלים שלפני הטיסה, בדיקת מסמכי המטוס, חישובי מהירות ומרחקים שונים ;
- (2) בדיקות חיוניות בתפעול רגיל ;
- (3) הטסת המטוס תוך ביצוע כל התמרונים הנדרשים בטיסה רגילה ;
- (4) ביצוע כל התמרונים המתאימים בהסתמך על מכשירי המטוס בלבד ;
- (5) ביצוע תמרונים אחרים החיוניים, לדעת הבוחן, לשם קביעת כושר הביצוע של המבקש.

סימן ה': הגדר רוטורקפט

182. טייס יהא כשיר לקבל טיפוס נוסף בהגדר רוטורקפט אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס עם הגדר רוטורקפט תקף ;
- (2) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בסימן זה ;
- (3) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר רוטורקפט.

כשירות לקבלת
הגדר רוטורקפט

183. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי:

- (1) מבנה הרוטורקרפט מהטיפוס שלגביו מבוקש ההגדר, מערכותיו ונהלי הסתתו;
- (2) מגבלות הרוטורקרפט;
- (3) תפעול מבצעי של הרוטורקרפט לרבות חישובי משקל ואיזון, טעינה, מרכז הכובד ושימוש בגרפים לצורך החישובים השונים.

הדרכה באויר

184. המבקש דגם נוסף בהגדר רוטורקרפט יקבל ארבע שעות הדרכת טיסה באויר בנושאים אלה:

- (1) תפעול הגאים — הרגשת הגאי הרוטורקרפט, פניות ישרות ואופקיות ושינוי הספק מנוע;
- (2) הקפות, עבודת קרקע, הקפה תלולה והמראה מזערית;
- (3) אוטורוציה 90° , 180° ו- 360° ; נחיתות אונס מריחוף ללא רוטור זנב וללא לחץ הידראולי.

מיומנות טיסה

185. להוכחת מיומנותו בטיסה על המבקש הגדר טיפוס נוסף בהגדר רוטורקרפט להפגין בפני בוחן את יכולתו המעשית במידת המומחיות הראויה בנושאים שלהלן:

- (1) הכרת הנהלים שלפני הטיסה, בדיקת מסמכי הרוטורקרפט, העמסה ונתוני משקל ואיזון;
- (2) בדיקות חיוניות בתפעול רגיל ובחירום;
- (3) הסטת הרוטורקרפט תוך ביצוע כל התמרונים הנדרשים בטיסה רגילה ובחירום.

פרק שני: הגדר מכשירים

186. טייס יהא כשיר לקבל הגדר מכשירים אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירות לקבלת
הגדר מכשירים

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס תקף;
- (2) הוא מחזיק בתעודה רפואית תקפה המאשרת כי הוא עומד גם בדרישות הרפואיות לצורך קבלת הגדר מכשירים;
- (3) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בפרק זה;
- (4) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר מכשירים.

187. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי:

הוכחת ידע
מקצועי

- (1) דיני התעופה האזרחית והוראות המינהל, לרבות הנהלים וההליכים של שירותי תעבורה אווירית פנים ארצית ובינלאומית והליכי דיווח מיקום;
- (2) עקרונות גיווט, לרבות השימוש בנוסחאות, במפות אוויריות, במכשירים ובאמצעי עזר לגיווט הדרושים לגיווט כלי טיס במכשירים, הבנה של עקרון נות ומערכות גיווט מתאימות;
- (3) עקרונות מטאורולוגיה ויישום מטאורולוגיה תעופתית בסיסית, לרבות השימוש במפות מזג אוויר ודוחות מטאורולוגיים ונהלי השגת מידע מטאורולוגי;

(4) כללי טיסת מכשירים ותכנון טיסה, אגב התחשבות בשירותי הפיקוח על תנועה אווירית, ביצועיהם של כלי טיס, תנאים מטאורולוגיים. חזויים, לרבות הערכת זמן הגעתו של כלי טיס לנקודות שונות לאורך הנתב, כמויות הדלק הדרושות לטיסה והצפייה מראש לשינויים בתוכנית הטיסה העלולים להתעורר עקב שינויים בתנאי הטיסה.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
מכשירים

188. אלה דרישות הנסיון המזעריות לקבלת הגדר מכשירים:

- (1) מאה וחמישים שעות טיסה כטייס מפקד בכלי טיס ומהן חמישים שעות זמן טיסה בטיסת מרחב;
- (2) ארבעים שעות של זמן מכשירים בכלי טיס ומהן לא יותר מעשרים שעות זמן מכשירים מדומה, או לפחות שלושים שעות של זמן מכשירים אם השלים המבקש קורס אימונים, ומהן לא יותר מחמש עשרה שעות זמן מכשירים מדומה;
- (3) מחצית מזמן המכשירים כאמור בפיסקה (2) יהיה זמן הדרכה זוגית עם מדריך מוסמך, ובו עשר שעות הדרכה שבוצעו תוך ששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת ההגדר.

מיומנות טיסה

189. להוכחת מיומנות הטיסה שלו, על מבקש ההגדר להפגין בפני בוחן את יכולתו בביצועים ובנושאים המפורטים בתקנה 36(ד) וכן את יכולתו בפעולות הטיסה המפורטות להלן תוך הסתמכות על מכשירים בלבד:

- (1) תמרונים הדרושים להדגמת מומחיותו בהפעלת כלי טיס;
- (2) פתרון בעיות של גיווט לפי חישוב קביעת מקום הימצאו, דרכי התמצאות, ירידה והתקרבות על ידי שימוש באלחוט בשדה תעופה מסויים, כשהוא מטיס את כלי הטיס בתנאי טיסת מכשירים ממשיים או מדומים, לרבות דרכי הקשר הנדרשות באותן הנסיבות;
- (3) פיענוח אותות אלוטטיים הניתנים לפי הצופן הבינלאומי של מורס;
- (4) הפעלת מטוס רב מנועי כשאחד ממנועיו אינו פועל, אם מבוקש רשיון על מטוס רב מנועי.

זכויות טייס
שברשיונו הגדר
מכשירים

190. טייס שברשיונו הגדר מכשירים זכאי להטיס כלי טיס אותו הוא מורשה להטיס בהתאם להגדר שברשיונו לפי כט"מ ולפי כטר"מ.

חידוש זכויות
שבהגדר מכשירים

191. (א) לא ישתמש אדם בזכויותיו לפי הגדר מכשירים שברשיונו, אלא אם —

- (1) הוא זכאי להשתמש בזכויות שמקנה לו הרשיון שבו מצוי ההגדר;
- (2) יש לו נסיון מזערי של שש שעות זמן מכשירים שבוצעו תוך ששת החודשים שקדמו לטיסה ומהן לא פחות משלוש שעות זמן טיסת מכשירים, שבהן ביצע לפחות שש הנמכות באמצעות עזרי רדיו לגיווט הישימים;
- (3) עמד במבחן מעשי כמפורט בתקנה 189, תוך שנים עשר החודשים שקדמו לאותה טיסה.

(ב) טייס שלא עמד בדרישות הנסיון כמפורט בתקנת משנה (א), יעמוד במבחן מעשי כמפורט בתקנה 189, תוך ששת החודשים שקדמו לאותה טיסה.

192. (א) לא יבצע טייס הפעלת קטגוריה II אלא אם ניתן לו אישור לכך ברשימו מאת רשות הרישוי.

(ב) מבקש אישור קטגוריה II חייב להחזיק —

- (1) ברשיון טייס עם הגדר מכשירים או ברשיון טייס תובלה בנתיבי אויר;
- (2) בהגדר טיפוס לטיפוס האוירון, אם האישור מבוקש לאוירון גדול או לאוירון טורבו-סילוני קטן.

193. (א) מבקש אישור קטגוריה II למעט מבקש המחזיק ברשיון טייס תובלה בנתיבי אויר, יהיה בעל נסיון של —

- (1) חמישים שעות זמן טיסה בלילה בתנאי כטר"מ כטייס מפקד;
- (2) שבעים וחמש שעות זמן טיסת מכשירים בתנאים ממשיים או מדומים, מהן לא יותר מעשרים וחמש שעות במדמה טיסה; וכן
- (3) מאתיים וחמישים שעות טיסת מרחב כטייס מפקד.

(ב) שעות טיסת לילה ושעות טיסת מכשירים שהשתמשו בהן כדי לעמוד בדרישות פסקות (1) ו-(2) לתקנות משנה (א), ניתן להתחשב בהן גם כדי לעמוד בדרישות פסקה (3) לתקנות המשנה האמורה.

194. (א) כל אחד מאלה יעמוד במבחן מעשי כאמור בתקנה זו:

- (1) מבקש אישור קטגוריה II או מבקש חידוש אישור כאמור;
- (2) מבקש הוספת טיפוס אוירון נוסף באישורו.

(ב) כדי להיות זכאי לגשת למבחן מעשי, על המבקש לענות על דרישות תקנה 192(ב), ואם הוא לא עמד במבחן מעשי בשנים עשר החודשים שקדמו לאותו מבחן, עליו לעמוד בדרישות הנסיון האלה:

(1) דרישות תקנה 22(ג);

(2) לפחות שש גישות ILS בששת החודשים שקדמו למבחן.

גישות אלה יהיו בתנאי טיסת מכשירים ממשיים או מדומים ויתבצעו עד לגובה המינימלי לנחיתה לגישת ILS בטיפוס האוירון שבו יתבצע המבחן. אולם, אין צורך שהגישות יבוצעו עד לגבהי ההחלטה (decision heights) המורשים להפעלת קטגוריה II. לפחות על שלוש מגישות אלה להתבצע באופן ידני, ללא שימוש ב-"approach coupler".

(ג) זמן הטיסה הנדרש כדי לעמוד בהוראות פסקה (2) לתקנות משנה (ב) יכול לעמוד גם בדרישות פסקה (1) לתקנות המשנה האמורה.

(ד) המבחן המעשי יהיה כאמור בתקנה 61.67(d) לתקנות התעופה הפדרליות של ארה"ב, שעותק מהן מופקד לעיון במינהל התעופה האזרחית במשרד התחבורה.

195. תוקפו של אישור קטגוריה II יפקע בתום ששה חודשים לאחר שהוא ניתן או חודש. האישור יחודש לאחר שהמבקש עבר מבחן מעשי כאמור בתקנה 194 לגבי כל טיפוס אוירון שבאישורו. אולם, אישור לכל טיפוס מסויים של אוירון לא יחודש בתום שנים עשר החודשים לאחר ביצוע המבחן המעשי לגבי אותו טיפוס אוירון. אם מחזיק האישור עובר מבחן מעשי לחידוש בחודש שלפני פקיעת תוקפו של האישור, הוא יראה כאילו עבר את המבחן בחודש שבו פוקע תוקפו של האישור.

סימן א': הגדר מאמן טיס

כשירות לקבלת
הגדר מאמן טיס

196. טייס יהא כשיר לקבל הגדר מאמן טיס אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס תובלה בנתיבי אויר תקף;
- (2) הוא מחזיק ברשיון מדריך טיס עם הגדרים מתאימים;
- (3) הוא הוכיח נסיון כמפורט בסימן זה;

(4) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר מאמן טיס.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
מאמן טיס

197. המבקש הגדר מאמן טיס יוכיח כי צבר אלף שעות טיסה כטייס מפקד בשירותו של מפעיל ומהן חמש מאות שעות טיסה כטייס מפקד על טיפוס כלי הטיס שלגביו מבוקש הגדר מאמן הטיס.

זכויות מאמן
טיס והתגבלות
החלות עליו

198. (א) מאמן טיס זכאי להדריך טייסים המחזיקים ברשיונות מסחריים תקפים המועסקים בשירות המפעיל שבשירותו הוא מועסק והמתעתדים לקבל רשיון טייס מסחרי בדרגה גבוהה יותר מזו של רשיונם הנוכחי, או המתעתדים לקבל הגדר סוג, מין או טיפוס כלי טיס נוספים.

(ב) לא ידריך מאמן טיס אלא בכלי טיס מאותו טיפוס שניתן לגביו אישור הדרכה.

מתן הגדר מאמן
טיס על
טיפוס מסוים

199. טייס שברשיונו הגדר מאמן טיס תקף המבקש אישור הדרכה על כלי טיס מטיפוס מסוים —

- (1) יוכיח זמן טיסה מזערי של עשרים שעות טיסה כטייס מפקד על אותו טיפוס, שבוצעו בשנים עשר החודשים שקדמו להגשת הבקשה;
- (2) יצוין אישור מאמן על הטיפוס המסוים ברשיון מדריך הטיס שלו.

סימן ב': הגדר מאמן טיס חקלאי

כשירות לקבלת
הגדר מאמן
טיס חקלאי

200. טייס יהא כשיר לקבל הגדר מאמן טיס חקלאי אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס מסחרי עם הגדר חקלאי;
- (2) הוא מחזיק ברשיון מדריך טיס עם הגדרים מתאימים;
- (3) הוא הוכיח ידע מקצועי ונסיון כמפורט בסימן זה;
- (4) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר מאמן טיס חקלאי.

הוכחת ידע
מקצועי

201. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי לקבלת הגדר מאמן טיס חקלאי:

- (1) נהלים בהפעלה חקלאית של כלי טיס;
- (2) עקרונות מטאורולוגיה ונווטות מעשית הישימים לטיסות חקלאיות.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
מאמן טיס חקלאי

202. הנסיון המזערי הנדרש לצורך קבלת הגדר מאמן טיס חקלאי הוא אלף שעות טיסה כטייס חקלאי.

203. מאמן טיס חקלאי זכאי להדריך טייסים המחזיקים ברשיונות מסחריים. תקפים המת-
עתדים לקבל הגדר חקלאי.

זכויות מאמן
טיס חקלאי
והתגבלות
החלות עליו

פרק רביעי: הגדרי טייס ניסוי

סימן א': טייס ניסוי סוג 1

204. טייס יהא כשיר לקבל הגדר טייס ניסוי סוג 1 אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירות לקבלת
הגדר טייס
ניסוי סוג 1

- (1) מלאו לו עשרים ושלוש שנה;
- (2) הוא מחזיק ברשיון טייס מסחרי תקף או ברשיון טייס לתובלה בנתיבי אויר תקף ובהם הגדר מכשירים או הגדר חקלאי תקפים;
- (3) הוא הוכיח נסיון מוערי של אלף שעות טיסה ומהן חמש מאות שעות כטייס מפקד, שבוצעו תוך שמונה השנים האחרונות שקדמו להגשת הבקשה לקבלת ההגדר;
- (4) הוא עמד במבחן מעשי כמפורט בתקנה 36(ד);
- (5) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר טייס ניסוי סוג 1.

205. טייס ניסוי סוג 1 זכאי לבצע טיסת ניסוי בכלי טיס 'שאינו' אב טיפוס בתנאי שברשיונו מצוי הגדר טיפוס מתאים.

זכויותיו של טייס
ניסוי סוג 1

206. תקופת תוקפו של הגדר טייס ניסוי סוג 1 היא ששה חודשים.

תקופת תוקף
ההגדר

207. המבקש חידוש הגדר טייס ניסוי סוג 1 יוכיח —

חידוש ההגדר

- (1) עמידה בתנאי הכשירות לחידוש הרשיון בו מצוי ההגדר;
- (2) נסיון מוערי של עשרים טיסות כטייס ניסוי שבוצעו תוך ששת החוד-
שים שקדמו לבקשת חידוש ההגדר או עמידה במבחן מעשי כמפורט
בתקנה 36(ד).

סימן ב': טייס ניסוי סוג 2

208. טייס יהא כשיר לקבל הגדר טייס ניסוי סוג 2 אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירות לקבלת
הגדר טייס ניסוי
סוג 2

- (1) מלאו לו עשרים וחמש שנה;
- (2) הוא מחזיק ברשיון טייס מסחרי תקף ובו הגדר מכשירים, או ברשיון טייס לתובלה בנתיבי אויר תקף;
- (3) הוא הוכיח נסיון מוערי של אלפיים שעות טיסה כטייס מפקד שבוצעו תוך שמונה השנים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת ההגדר;
- (4) הוא עסק במשך השנתיים שקדמו להגשת הבקשה לקבלת ההגדר כטייס ניסוי במסגרת מכון בדיק או במסגרת חיל האויר;
- (5) הוא למד במוסד להשכלה גבוהה ובידו תעודת בוגר לפחות בהנדסת מכונות או בהנדסה אוירונאוטית;
- (6) הוא סיים בהצלחה קורס אימונים לטייסי ניסוי;

(7) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר טייס ניסוי סוג 2.

זכויותיו של טייס
ניסוי סוג 2

209. טייס ניסוי סוג 2 זכאי לבצע טיסת ניסוי בכלי טיס מכל דגם, לרבות באב טיפוס.

תקופת תוקף
ההגדר

210. תקופת תוקפו של הגדר טייס ניסוי סוג 2 היא ששה חודשים.

חידוש ההגדר

211. המבקש חידוש ההגדר טייס ניסוי סוג 2 יוכיח:

- (1) עמידה בתנאי הכשירות לחידוש הרשיון בו מצוי ההגדר;
- (2) נסיון מזערי של עשרים טיסות כטייס ניסוי שבוצעו תוך ששת החודש שים שקדמו לבקשת חידוש ההגדר או עמידה במבחן מעשי כמפורט בתקנה 36(ד).

פרק חמישי: הגדר חקלאי

כשירות לקבלת
הגדר חקלאי

212. טייס יהא כשיר לקבל הגדר חקלאי אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) הוא מחזיק ברשיון טייס מסחרי תקף;
- (2) הוא מחזיק בתעודה רפואית תקפה המאשרת כי הוא עומד בדרישות הרפואיות לצורך קבלת הגדר חקלאי;
- (3) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות טיסה כמפורט בפרק זה;
- (4) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת הגדר חקלאי.

הוכחת ידע
מקצועי

213. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת ידע מקצועי:

- (1) כללי התעופה בהפעלת כלי טיס חקלאיים, לרבות כללים מבצעיים הקשורים בביצוע טיסה חקלאית;
- (2) תורת הטיסה, לרבות המכניקה של הטיסה הנמוכה ותמרון כלי הטיס בעמסי יתר, בעמסים משתנים והשפעתם על תכונות הטיסה ומגבלות כלי הטיס;
- (3) מטאורולוגיה אלמנטרית, לרבות ידיעת התופעות המטאורולוגיות הקשורות בטיסה נמוכה, בערבול ובגזירת רוחות;
- (4) הכרת הגידולים החקלאיים שמטפלים בהם מהאוויר וכן הכרת המזיקים השונים;
- (5) ידיעת הדינים החלים על ריסוס מן האוויר;
- (6) יסודות האגרונטכניקה של טיסה חקלאית;
- (7) הסכנות הכרוכות בטיפול בחומרי רעל והדברה לרבות נזקים לאדם, לבעל חיים ולצומח;
- (8) הטיפול במטוס ובציוד המיועד לכלי טיס חקלאיים;
- (9) רפואה מונעת הקשורה בטיסה חקלאית והטיפול הראשוני במקרה הרעלה.

214. אלה דרישות הנסיון המועריות הדרושות לקבלת הגדר חקלאי:

- (1) חמש מאות שעות טיסה ומהן מאה שעות כטייס מפקד על אירון מקבוצה א' אם ההגדר מבוקש לגבי הטסת אירון מקבוצה זו, או על רוטר-רקפוט, אם ההגדר מבוקש לגבי הטסת הליקופטר;
- (2) המבקש השלים קורס אימונים בטיסה חקלאית.

מיומנות טיסה

215. להוכחת מיומנות הטיסה שלו, על מבקש ההגדר להפגין בפני בוחן את יכולתו בביצועים ובנושאים המפורטים בתקנה 36(ד) וכן את יכולתו להטיס את כלי הטיס בטיסה חקלאית.

זכויות טייס
שברשימו הגדר
חקלאי והתגבלות
החלות עליו

216. אלה זכויות טייס שברשימו הגדר חקלאי והתגבלות החלות עליו:

- (1) הוא זכאי להטיס כלי טיס בטיסה חקלאית ובטיסת העברה באזורים שנקבעו בפרסומי מידע תעופתי לטיסה חקלאית (להלן — טיסת העברה) כמפורט בתקנות הפעלת כלי טיס;

- (2) הוא זכאי להטיס כלי טיס בטיסת העברה בלילה בהגבלות אלה:

א. ההמראה מבוצעת בכלי טיס המצויד במכשירים ובציוד כמפורט בתקנות הפעלת כלי טיס;

ב. ההמראה מבוצעת משדה תעופה שהמנהל אישר לביצוע טיסה כאמור;

ג. הראות ובסיס העננים לא יפחתו מהמפורסם בפרסומי מידע תעופתי לגבי שדה התעופה ממנו הוא ממריא ולגבי המנחת בו ינחת, ומהקבוע בתקנות הפעלת כלי טיס לגבי אזורי הטיסה;

ד. הוא צבר נסיון של לפחות 300 שעות בטיסה חקלאית;

ה. הוא צבר נסיון של עשרים וחמש שעות כטייס מפקד של כלי הטיס אותו הוא מתעתד להטיס, בטיסת העברה בשעות כאמור, ומהן בוצעו לפחות עשר שעות בשנים עשר החודשים שקדמו לאותה טיסה;

ו. כלי הטיס ריק ממטען חקלאי.

217. תקופת תוקפו של הגדר חקלאי היא ששה חודשים.

תקופת תוקף
ההגדר

218. המבקש חידוש הגדר חקלאי יוכיח:

חידוש ההגדר

- (1) עמידה בתנאי הכשירות לחידוש הרשיון בו מצוי ההגדר ובבדיקות רפואיות להגדר חקלאי;

- (2) נסיון מוערי של עשרים וחמש שעות טיסה חקלאית שבוצעו תוך ששת החודשים שקדמו להגשת בקשת החידוש או עמידה במבחן מעשי כמפורט בתקנה 36(ד).

חלק ה': רשיונות לעובדי טיס שאינם אנשי צוות אוויר

פרק ראשון: רשיון טכנאי לבדק כלי טיס

סימן א': כללי

הגדרות

219. בפרק זה:

"כושר ביצוע" — היכולת לבצע כהלכה פעולות טכניות בשטח התמחות מקצועית מוגדר של אחזקה, תיקון או שינוי על כלי טיס, מנועיהם או ציודם;

"מבחן יסודות" — מבחן עיוני בנושא יסודות שטח ההתמחות המקצועית;

"מבחן סוג" — מבחן עיוני העוסק בהכרה של טיפוס כלי טיס או טיפוס המנוע או טיפוס הציוד או בדיקות ותהליכים;

"נסיון מקצועי" — נסיון מקצועי בביצוע עבודות אחזקה, תיקון, שינוי או שיפוץ בשטח התמחותו המקצועית של טכנאי לבדק כלי טיס, המבוצעות על כלי טיס, מנוע או ציוד, או ביצוע תפקידי פיקוח או השגחה ישירה על ביצוע עבודות אלה, או הדרכה בביצוע עבודות אלה;

"סימוכי אחזקה" — מערכי ביקורת ואחזקה, ספרי אחזקה, עלוני שירות, הוראות, שינויים ונוהלי עבודה שאושרו על ידי המנהל לביצוע אחזקה או שינוי בכלי טיס, מנועיהם או ציודם;

"סימוכי שיפוץ" — מערכי שיפוץ, ספרי עזר לשיפוץ ולתיקון, עלוני שירות, הוראות שנויים ונוהלי עבודה שאושרו על ידי המנהל לביצוע תיקון, שיפוץ או שינוי בכלי טיס, מנועיהם או ציודם;

"סימוכי תהליכים" — מערכי עבודה, עלוני ונוהלי עבודה שאושרו על ידי המנהל לביצוע אחזקה או שינוי בכלי טיס, מנועיהם או ציודם;

"עובד מכון הסמכה" — עובד הנמנה על עובדי מכון הסמכה והשלים בו ששה חודשי עבודה רצופים;

"תעודת בדק ושחרור" — תעודה המעידה שעבודות האחזקה, התיקונים והשינויים בכלי טיס הושלמו, לפי שיטות שנקבעו בסימוכי האחזקה.

220. ההגדר ברשיון טכנאי לבדק כלי טיס יפרט כל אחד מאלה:

(1) שטח ההתמחות המקצועית של מחזיק הרשיון;

(2) טיפוס כלי הטיס, טיפוס המנוע או טיפוס הציוד לרבות מערכותיהם או קבוצת הטיפוסים של כלי טיס, המנוע או הציוד, הכל בהתאם לשטח ההתמחות המקצועית.

221. שטחי ההתמחות המקצועית של טכנאי לבדק כלי טיס יהיו:

(1) מבנה כלי טיס ומערכתיו;

(2) מנוע כלי טיס ומערכתיו;

(3) אבזרי כלי טיס או מנוע;

(4) חשמל ומכשירים;

פירוט ההגדר
ברשיון טכנאי
לבדק כלי טיס

שטחי ההתמחות
המקצועית של
טכנאי לבדק
כלי טיס

- (5) רדיו-אלקטרוניקה;
 (6) איוניקה;
 (7) בדיקות ותהליכים מיוחדים.

כשירות לקבלת
 רשיון טכנאי
 לבדק כלי טיס

222. (א) אדם יהא כשיר לקבל רשיון טכנאי לבדק כלי טיס אם מילא אחר כל אלה:

- (1) מלאו לו 18 שנה;
 (2) הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון טכנאי לבדק כלי טיס;
 (3) הוכיח למנהל או למנהל מכון ההסמכה, הכל בהתאם לרשיון המבוקש, ידע מקצועי, נסיון מקצועי וכושר ביצוע, הדרושים לקבלת הרשיון וההגדר המבוקשים;
 (4) היתה הבקשה לרשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל או סוג 1 מוגבל — הוא עובד מכון הסמכה;
 (5) המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון טכנאי לבדק כלי טיס ששולמה לפי תקנות האגרות.

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א) רשאי המנהל או מנהל מכון ההסמכה באישור המנהל, הכל בהתאם לרשיון המבוקש —

- (1) לשחרר, שחרור מלא או שחרור חלקי, מבקש רשיון או הגדר, נוסף שהוכשר לטכנאי לבדק כלי טיס בחיל האוויר הישראלי ברמה שאינה נופלת מהרמה הנדרשת לפי תקנות אלה, או בכל מוסד שהוכר על ידי המנהל לצורך תקנות אלה, מחובת ההוכחה של ידע מקצועי וכושר ביצוע כמפורט בחלק זה;
 (2) לזקוף את נסיונו המקצועי הכולל של מבקש הרשיון במסגרת חיל האוויר הישראלי או במסגרת המוסד שהוכר כאמור בפסקה (1) לחשבון הנסיון המקצועי הנדרש ממנו לפי פרק זה.

(ג) המנהל רשאי שלא ליתן לעובד מכון הסמכה רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 או סוג 1 או הגדר נוסף על ההגדר שברשיונו אם ההגדר ברשיון המבוקש או ההגדר הנוסף המבוקש נמצא ברשימת ההגדרים המפורטים ברשיון מכון ההסמכה.

בקשה לרשיון
 טכנאי לבדק
 כלי טיס

223. (א) המבקש רשיון טכנאי לבדק כלי טיס או חידושו או המבקש הגדר נוסף, יגיש בקשה למנהל או למנהל מכון ההסמכה, הכל בהתאם לרשיון המבוקש, בטופס ובאופן שיוורה המנהל או מנהל מכון ההסמכה וימלא אחרי התנאים שפורטו בתקנות אלה.

(ב) רשיון טכנאי לבדק כלי טיס יהא בטופס כפי שהורה המנהל או מנהל מכון ההסמכה באישור המנהל, הכל בהתאם לרשיון המבוקש.

מבחנים עיוניים
 ומבחני כושר
 ביצוע

224. (א) מבחנים עיוניים ומבחני כושר ביצוע לטכנאי לבדק כלי טיס יתקיימו במועד דים, במקומות ובשליבים, הכל כפי שייקבע על ידי המנהל או מנהל מכון ההסמכה, הכל בהתאם לסוג הרשיון המבוקש.

(ב) על המבקש לקבל רשיון טכנאי לבדק כלי טיס להשלים את מבחני הוכחת כושר הביצוע לא יאוחר מתום שלוש שנים מיום מבחני הסוג.

225. ציון המעבר במבחן עיוני או במבחן כושר ביצוע לצורך קבלת רשיון טכנאי לבדק כלי טיס הוא 70 אחוזים למאה.

ציון מעבר במבחן
 עיוני ובמבחן
 כושר ביצוע

(ב) תוקף אישור מבחן סוג יפקע בתום שלוש שנים מיום עריכת המבחן.

(ג) במנין תקופת תוקף אישור מבחן סוג לא תלקח בחשבון תקופת שירות הנבחן בצבא הגנה לישראל אם בתקופת השירות הועסק הנבחן באותו שטח התמחות מקצועית המצוין בהגדר המבוקש או בהגדר הנוסף המבוקש. המנהל, או מנהל מכון ההסמכה באישור המנהל, רשאים להאריך תוקפו של אישור של מבחן סוג שפקע תוקפו אם מצאו שנתקיימו נסיבות המצדיקות הארכת תוקף האישור.

מבחן עיוני חוזר

227. (א) נבחן שנכשל במבחן עיוני, רשאי להגיש בקשה למבחן עיוני חוזר בתום לפחות 30 יום מיום המבחן בו נכשל.

(ב) המנהל או מנהל מכון ההסמכה, הכל לפי הענין, רשאים לקצר את התקופה הנקובה בתקנת משנה (א) אם מצאו שקיימות נסיבות המצדיקות קיצור התקופה.

מבחן חוזר
להוכחת כושר
ביצוע

228. (א) אדם שנכשל במבחן להוכחת כושר ביצוע, לא ייגש למבחן חוזר אלא בתום 60 יום לפחות מיום המבחן בו נכשל.

(ב) המנהל או מנהל מכון ההסמכה, הכל לפי הענין, רשאים לקבוע מועדים אחרים להגשת בקשה למבחן חוזר להוכחת כושר ביצוע, אם מצאו שקיימות נסיבות המצדיקות זאת.

תנאים למחן
הגדר נוסף

229. (א) טכנאי לבדק כלי טיס המבקש הגדר נוסף על ההגדר שברשיונו יוכיח נסיון מקצועי וכושר ביצוע, הכל בהתאם להגדר הנוסף המבוקש.

(ב) המנהל, או מנהל מכון ההסמכה, לאחר שקיבל אישורו של המנהל, רשאי לפטור את המבקש מהצורך להוכיח נסיון מקצועי כאמור בתקנת משנה (א) אם שטח ההתמחות המקצועית של ההגדר הנוסף הוא אותו שטח התמחות מקצועית של ההגדר שברשיונו, בתנאי שהמבקש הוכיח לפחות ששה חודשי נסיון מקצועי תוך השנתיים שקדמו לבקשה.

(ג) המנהל, או מנהל מכון ההסמכה, לאחר שקיבל את אישורו של המנהל, רשאי לפטור את המבקש, פטור מלא או חלקי, מהצורך להוכיח ידע מקצועי וכושר ביצוע כאמור בתקנת משנה (א).

(ד) על אף האמור בתקנת משנה (ב), רשאי המנהל, או מנהל מכון ההסמכה לאחר שקיבל את אישורו של המנהל, לפטור את מבקש ההגדר הנוסף מהצורך להוכיח את מלוא תקופת הנסיון המקצועי הנדרשת, בתנאי שבאחד מההגדרים הקודמים שברשיון המבקש מפורט אותו שטח ההתמחות המקצועית וטיפוס או טיפוסים בעלי קוי אופי דומים, כהגדר הנוסף המבוקש.

תוקף הרשיון

230. (א) תקופת תוקפו של רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 או סוג 1 לא תעלה על עשרים וארבעה חודשים.

(ב) תקופת תוקפו של רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל או סוג 1 מוגבל תיקבע על ידי מנהל מכון ההסמכה, ובלבד שתקופה זו לא תעלה על עשרים וארבעה חודשים.

חידוש הרשיון

231. (א) טכנאי לבדק כלי טיס המבקש חידוש רשיון שניתן לפי תקנות אלה, יוכיח כי תוך השנתיים שקדמו להגשת בקשת חידוש הרשיון, רכש נסיון מקצועי בתחום ההגדר

שברשיון במשך ששה חודשים לפחות, ובלבד שלמנהל או למנהל מכון ההסמכה יש השגחה ישירה או עקיפה על ביצוע העבודות הכלולות בנסיון המקצועי או שהעבודות בוצעו במסגרת צבא הגנה לישראל.

(ב) רשיון של טכנאי לבדק כלי טיס לא יחודש אם לא היה לו תוקף במשך תקופה העולה על שנתיים, אלא אם עמד המבקש בבחינות כפי שנדרש מאת המנהל או מנהל מכון ההסמכה לאחר שקיבל את אישור של המנהל.

סימן ב': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2

232. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2:

(1) עקרונות המבנה והפעולה של כלי טיס, מנועם וציודם;

נוהלי האחזקה ושיטות הביצוע של תיקונים ושינויים בכלי טיס, מנועיהם וציודם הכל לפי שטח ההתמחות המקצועית והטיפוס או קבוצת הטיפוסים המצויינים בהגדר שברשיון או בהגדר הנוסף, כפי שפורסם בפרסומי המינהל;

(2) הדינים, הכללים, החובות והזכויות החלים על טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2.

233. (א) דרישות הנסיון המועריות לקבלת רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 הן שלוש שנות נסיון מקצועי באחזקה של כלי טיס, מנועיהם או ציודם, תיקונם או שינוים, ומהן לפחות ששה חודשי נסיון מקצועי בשטח ההגדר המבוקש שנרכש תוך השנתיים שקדמו להגשת הבקשה.

(ב) המנהל רשאי לקצר את תקופת הנסיון המקצועי הנדרשת בתקנת משנה (א) —

(1) לתקופה של שנתיים — אם הנסיון המקצועי של המבקש הוא בשטח הגדר שהמנהל קבע שלצורך קבלתו נדרשת הוכחת נסיון מקצועי של שנתיים בלבד;

(2) לתקופה של שנתיים — אם המבקש קיבל, להנחת דעתו של המנהל, הדרכה בשטח ההגדר המבוקש;

(3) לתקופה של שמונה עשר חודשים — אם הנסיון המקצועי של המבקש הוא בשטח הגדר שבפרסומי המינהל נקבע שלצורך קבלתו נדרשת הוכחת נסיון מקצועי של שנתיים בלבד, והמבקש קיבל הדרכה מתאימה בשטח ההגדר המבוקש.

234. המבקש רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 יוכיח כושר ביצוע באחזקה של כלי טיס, מנועיהם או ציודם, תיקונם או שינויים, הכל בהתאם להגדר המבוקש, וכן יוכיח יכולת שימוש נאות בסימוכי האחזקה.

235. (א) המבקש הגדר נוסף באותו שטח התמחות מקצועית של ההגדר שברשיונו יוכיח —

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 232 הישמיים להגדר המבוקש; המבקש לא יידרש להבחן שנית באותם תחומי ידע מקצועי בהם כבר הוכיח את בקיאותו;

ידע מקצועי

הנסיון הדרוש לקבלת רשיון

כושר ביצוע

הגדר נוסף

(2) נסיון מקצועי: הדרוש להגדר המבוקש של לפחות ששה חודשים תוך השנתיים שקדמו להגשת הבקשה;

(ב) המבקש הגדר נוסף בשטח התמחות מקצועית שונה מזו שבהגדר שברשיונו

יוכיח:

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 232 הישימים להגדר המבוקש;

(2) אותו נסיון מקצועי הדרוש לצורך קבלת רשיון כאמור בתקנה 233;

(3) כושר ביצוע כאמור בתקנה 234.

236. טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 זכאי —

זכויות טכנאי
לבדק כלי טיס
סוג 2

(1) לאשר, במסגרת מכון בדק או במסגרת מחזיק רשיון אחזקה עצמית

לפי תקנות מכוני הבדק, כלי טיס, מנועיהם או ציודם הרשומים בהגדר שב-

רשיונו ככשירים לטיסה לאחר שבוצעו בהם עבודות אחזקה, תיקונים או

שינויים בהתאם לסימוכי האחזקה הישימים;

(2) להוציא תעודת בדק ושחרור.

סימן ג': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1

הוכחת
ידע מקצועי

237. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון

טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1:

(1) עקרונות המבנה והפעולה של כלי טיס, מנועם וציודם, נוהלי השיפוף,

בדיקות ותהליכים מיוחדים וכן שיטות הביצוע של תיקונים ושינויים בכלי

טיס, מנועיהם וציודם, הכל לפי שטח ההתמחות המקצועית והטיפוס או קבוצת

הטיפוסים המצוינים בהגדר שברשיון או בהגדר הנוסף, וכמפורסם בפרסומי

המינהל;

(2) הדינים, הכללים, החובות והזכויות החלים על טכנאי לבדק כלי טיס

סוג 1.

נסיון מקצועי

238. (א) דרישות הנסיון המזעריות לקבלת רשיון לטכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 הן

ארבע שנות נסיון בשיפוף של כלי טיס, מנועיהם או ציודם, תיקונים או שינויים, ומהן

לפחות ששה חודשי נסיון מקצועי בשטח ההגדר שברשיון המבוקש שנרכש תוך השנתיים

שקדמו להגשת הבקשה.

(ב) המנהל רשאי לקצר בשנה את תקופת הנסיון המקצועי האמור בתקנת משנה

(א), אם הוכח להנחת דעתו כי המבקש קיבל הדרכה מתאימה בשטח ההגדר המבוקש.

כושר ביצוע

239. המבקש רשיון יוכיח כושר ביצוע בשיפוף של כלי טיס, מנועיהם או ציודם, בדיקות

ותהליכים מיוחדים הכל בהתאם להגדר המבוקש וכן יוכיח יכולת שימוש נאות בסימוכי

השיפוף.

הגדר נוסף

240. (א) המבקש הגדר נוסף באותו שטח התמחות מקצועית של ההגדר שברשיונו

יוכיח —

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 237 הישימים להגדר המבוקש;

המבקש לא יידרש להבחן באותם תחומי ידע מקצועי בהם כבר הוכיח את

בקיאותו;

(2) נסיון מקצועי הישים להגדר המבוקש של לפחות 6 חודשים תוך השנתיים שקדמו להגשת הבקשה;

(3) כושר ביצוע כאמור בתקנה 239.

(ב) המבקש הגדר נוסף בשטח התמחות שונה מזה שבהגדר שברשיונו יוכיח —

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 237 הישימים להגדר המבוקש;

(2) נסיון מקצועי הדרוש לצורך קבלת רשיון כאמור בתקנה 238;

(3) כושר ביצוע כאמור בתקנה 239.

241. טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 זכאי לאשר כשירות של כלי טיס, מנועים או ציודם חרשומים בהגדר שברשיונו לאחר שבוצעו בהם עבודות שיפוץ, תיקון, שינוי, בדיקה ותחליפים מיוחדים בהתאם לסימוכי השיפוץ או סימוכי התחליפים המיוחדים הישימים, ובתנאי שמחזיק הרשיון פועל במסגרת מכון בדק או מועסק על ידי מחזיק ברשיון אחזקה עצמית שניתן לפי תקנות מכוני הבדק.

זכויות טכנאי
לבדק כלי טיס
סוג 1

סימן ד': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל

242. המבקש רשיון או המבקש הגדר נוסף לפי סימן זה —

ידע מקצועי

(1) יקבל את ההדרכה הדרושה לקבלת הרשיון או ההגדר;

(2) יהא בקי בכל אלה:

א. עקרונות המבנה והפעולה של כלי טיס, מנועיהם וציודם; נוהלי האחזקה ושיטות הביצוע של תיקונים ושינויים בכלי טיס, מנו-עים וציוד, הכל לפי שטח ההתמחות המקצועית והטיפוס או קבוצת הטיפוסים המצויינים בהגדר שברשיון או בהגדר הנוסף, הכל כמצוין במערכי הידיעות שאישר המנהל;

ב. הדינים והכללים, החובות והזכויות החלים על טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל;

ג. נוהלי המכון הנוגעים לעבודתו של אותו טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל;

(3) יוכיח למנהל ידע מקצועי באותם הנושאים שהמנהל קבע שמבחנים בהם ייערכו מטעמו.

243. (א) דרישות הנסיון המוצעיות לקבלת רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל הן שלוש שנות נסיון מקצועי באחזקה של כלי טיס, מנועיהם או ציודם, תיקונם או שינוים ומהן לפחות ששה חודשים נסיון מקצועי בשטח ההגדר המבוקש שנרכש תוך השנתיים שקדמו לבקשה.

נסיון מקצועי

(ב) המנהל רשאי לקצר את תקופת הנסיון המקצועי הנדרשת בתקנת משנה (א) —

(1) לתקופה של שנתיים — אם הנסיון המקצועי של המבקש הוא בשטח הגדר שהמנהל קבע שלצורך קבלתו נדרשת הוכחת נסיון מקצועי של שנתיים בלבד;

(2) לתקופה של שנתיים — אם המבקש קיבל, להנחת דעת המנהל, הדרכה בשטח ההגדר המבוקש;

(3) לתקופה של שמונה עשר חודשים — אם הנסיון המקצועי של המבקש הוא בשטח הגדר שבפרסומי המינהל נקבע שלצורך קבלתו נדרשת הוכחת נסיון מקצועי של שנתיים בלבד והמבקש קיבל הדרכה מתאימה בשטח ההגדר המבוקש.

244. המבקש רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל יוכיח כושר ביצוע באחזקה של כלי טיס, מנוע או ציוד, תיקונים ושינויים, הכל בהתאם להגדר המבוקש; כן יוכיח יכולת שימוש נאות בסימוכי האחזקה.

245. המנהל יתן רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל לעובד מכון הסמכה אם נוכח כי העובד, שעבורו הגיש מכון הסמכה בקשה לרשיון כאמור, עמד בדרישות השימוש לקבלת הרשיון כמפורט בתקנות אלה ובתקנות מכוני הבדק.

246. (א) המבקש הגדר נוסף באותו שטח התמחות מקצועית של ההגדר שברשיונו יוכיח —

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 242 השימיים להגדר המבוקש; המבקש לא יידרש להבחין שנית באותם תחומי ידע מקצועי בהם כבר הוכיח את בקיאותו;

(2) נסיון מקצועי הישים להגדר המבוקש של לפחות ששה חודשים תוך השנתיים שקדמו להגשת הבקשה;

(3) כושר ביצוע כאמור בתקנה 244.

(ב) המבקש הגדר נוסף בשטח התמחות מקצועית שונה מזה שבהגדר שברשיונו

יוכיח —

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 242 השימיים להגדר המבוקש;

(2) אותו נסיון מקצועי הדרוש לצורך קבלת רשיון כאמור בתקנה 243;

(3) כושר ביצוע כאמור בתקנה 244.

247. טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל זכאי, במסגרת מכון ההסמכה בו הוא עובד —

(1) לאשר כלי טיס, מנועם או ציודם הרשומים בהגדר שברשיונו ככשרים לטיסה לאחר שבוצעו בהם עבודות אחזקה, תיקונים או שינויים בהתאם לסימוכי האחזקה השימיים;

(2) להוציא תעודת בדק ושחרור.

248. (א) עבר המחזיק ברשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 2 מוגבל ממכון הסמכה אחד למשנהו, ובמכון ההסמכה השני הוא מועסק בביצוע אותן עבודות בתחומי ההגדרים שברשיונו, רשאי מנהל מכון ההסמכה השני, באישור המנהל, לפטור אותו אדם, פטור מלא או חלקי, מהצורך לקבל הדרכה ומהצורך להוכיח ידע מקצועי וכושר ביצוע. לא יינתן פטור מהצורך להוכיח בקיאות בנוהלי מכון ההסמכה השני.

סימן ה': רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 מוגבל

249. המבקש רשיון או המבקש הגדר נוסף לפי סימן זה —

(1) יקבל את ההדרכה הדרושה לקבלת הרשיון או ההגדר;

א. עקרונות המבנה והפעולה של כלי טיס, מנועיהם או ציודם;
 נוהלי השיפוט ושיטות הביצוע של תיקונים ושינויים בכלי טיס, מנועיהם
 וציודם או תהליכים מיוחדים, הכל לפי שטח ההתמחות המקצועית
 והטיפול או קבוצת הטיפוסים המצויינים במערכי הידיעות שאישר
 המנהל;

ב. הדינים והכללים, החובות והזכויות החלים על טכנאי לבדק כלי
 טיס סוג 1 מוגבל;

ג. נוהלי מכון ההסמכה הנוגעים לעבודתו של אותו טכנאי לבדק כלי
 טיס סוג 1 מוגבל;

(3) יוכיח למנהל ידע מקצועי באותם השטחים שהמנהל קבע שמבחינים
 בהם ייערכו מטעמו.

250. (א) דרישות הנסיון המזעריות לקבלת רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 מוגבל
 הן שלוש שנות נסיון מקצועי בשיפוט של כלי טיס, מנועיהם או ציודם, תיקונם או שינויים,
 ומהן לפחות ששה חודשי נסיון מקצועי בשטח ההגדר המבוקש שנרכש תוך השנתיים
 שקדמו לבקשה.

(ב) המנהל רשאי לקצר בשנה את תקופת הנסיון המקצועי האמור בתקנת משנה
 (א) אם הוכח, להנחת דעתו, כי המבקש קבל הדרכה מתאימה בשטח ההגדר המבוקש.

251. המבקש רשיון או המבקש הגדר נוסף יוכיח כושר ביצוע בשיפוט של כלי טיס,
 מנועם או ציודם, תיקונם או שינויים, או תהליכים מיוחדים, הכל בהתאם להגדר המבוקש;
 כן יוכיח יכולת שימוש נאות בסימוכי השיפוט או סימוכי התהליכים.

252. המנהל יתן רשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 מוגבל לעובד מכון ההסמכה אם
 נוכח כי העובד, שלגביו הגיש מכון ההסמכה בקשה לרשיון כאמור, עמד בדרישות הישימות
 לקבלת הרשיון כמפורט בתקנות אלה ובתקנות מכוני הבדק.

253. (א) המבקש הגדר נוסף באותו שטח התמחות מקצועית של ההגדר שברשיונו
 יוכיח —

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 249 הישימים להגדר המבוקש;
 המבקש לא יידרש להבחין שנית באותם תחומי ידע מקצועי בהם כבר הוכיח
 את בקיאותו;

(2) נסיון מקצועי הישים להגדר המבוקש של לפחות ששה חודשים תוך
 השנתיים שקדמו לבקשה;

(3) כושר ביצוע כאמור בתקנה 251.

(ב) המבקש הגדר נוסף בשטח התמחות מקצועית שונה מזה בהגדר שברשיונו
 יוכיח —

(1) ידע מקצועי בנושאים המפורטים בתקנה 249 הישימים להגדר המבוקש;

(2) אותו נסיון מקצועי הדרוש לצורך קבלת רשיון כאמור בתקנה 250;

(3) כושר ביצוע כאמור בתקנה 251.

נסיון מקצועי

כושר ביצוע

סמכות המנהל

הגדר נוסף

254. טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 מוגבל זכאי לאשר במסגרת מכוון ההסמכה בו הוא עובד, כשירות של כלי טיס, מנועיהם או ציודם הרשומים בהגדר שברשיונו, לאחר ביצוע עבודות שיפוצים, תיקונים או שינויים או תהליכים מיוחדים בהם בהתאם לסימוכי השיפוץ או סימוכי התהליכים הישימים.

פטור לאדם
העובר ממכון
למכון

255. עבר המחזיק ברשיון טכנאי לבדק כלי טיס סוג 1 מוגבל ממכון הסמכה אחד למשנהו ובמכון ההסמכה השני הוא מועסק בביצוע אותן עבודות בתחומי ההגדרים שברשיונו, רשאי מנהל מכון ההסמכה השני, באישור המנהל, לפטור אותו אדם, פטור מלא או חלקי מהצורך לקבל הדרכה ומהצורך להוכיח ידע מקצועי וכושר ביצוע. לא יינתן פטור מהצורך להוכיח בקיאות בנוהלי מכון ההסמכה השני.

פרק שני: רשיון פיקוח על תנועה אווירית

סימן א': כללי

הגדרות

256. בפרק זה —

"שירות מידע תעופתי" — שירותי מתן מידע תעופתי בדבר בטיחות, סדירות ועילות התעבורה האווירית בכל הנוגע לאלה:

- (1) שדות תעופה;
- (2) שירותי פיקוח על התנועה האווירית;
- (3) קשר ושירותי תעבורה אווירית ומתקניהם;
- (4) שרותים מטאורולוגיים ומתקניהם;
- (5) שרותי חיפוש והצלה ומתקניהם;
- (6) חיקוקים, נהלים והוראות הקשורים בתעבורה אווירית;
- (7) סיכונים לתעבורה האווירית;

"מכ"ם" — מוצא כיוון ומרחק — מכשיר המודד, באמצעים אלקטרוניים, כיוון ומרחק בינו ובין עצם פלוני;

"מרחב מבוקר" — כל מרחב הפיקוח התעופתי של ישראל שכל טיסה בו חייבת בהגשת תכנית טיסה, בקבלת מירשה טיסה ובשמירת קשר במשך כל הטיסה בין כלי הטיס לבין יחידת שירות פיקוח על תנועה אווירית;

"מרחב פיקוח" — המרחב האווירי בישראל והמרחב האווירי מחוץ לישראל הנתון לפיקוחה האווירי, שתחומיהם מוגדרים בפרסומי מידע תעופתי ושבם ניתנים שירותי פיקוח על תנועה אווירית;

"פקח מתלמד" — פקח תנועה אווירית אשר סיים בהצלחה קורס פיקוח טיסה בסיסי והמחזיק בתעודה המאשרת זאת;

"שירות פיקוח בשדה" — שירות פיקוח על התנועה האווירית בשדה תעופה;

"שירות פיקוח גישה" — שירות פיקוח על התנועה האווירית בכניסה וביציאה משדה תעופה לפי כללי טיסת מכשירים;

"שירות פיקוח מרחב" — שירות פיקוח על התנועה האווירית המתנהלת במרחב המבוקר;

"שירות פיקוח מכ"ם" — מתן שירות פיקוח גישה או שירות פיקוח מרחב באמצעות מכ"ם.

257. אדם יהא כשיר לקבל רשיון מפקח על תנועה אוירית אם נתמלאו בו כל אלה:

- (1) מלאו לו 21 שנה, או 19 שנה אם הוסמך בחיל האויר הישראלי כבקר או כפקח;
- (2) הוא קורא, מבין ומדבר ברהיטות וללא פגם העלול להפריע לקיום קשר רדיו תקין את הלשון העברית והלשון האנגלית הטכנית המקובלת בתעופה;
- (3) הוא מחזיק ברשיון אלחוטאי טיס רדיו—טלפון מוגבל או עבר מבחן R/T במסגרת קורס פיקוח טיסה בסיסי או קורס מודיעין טיס בסיסי;
- (4) הוא מחזיק בתעודה רפואית תקפה;
- (5) הוא מחזיק באישור העדר הרשעות פליליות שניתן לו בתשעים הימים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון;
- (6) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון מפקח על תנועה אוירית;
- (7) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כנדרש בסימן זה, הכל בהתאם להגדר המבוקש;
- (8) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון מפקח על תנועה אוירית ששולמה לפי תקנות האגרות.

258. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון מפקח על תנועה אוירית:

הידע המקצועי
הדרוש לקבלת
הרשיון

- (1) דיני התעופה האזרחית וכלליה בהפעלת כלי טיס, לרבות ההליכים, הנהלים והנהגים הקשורים בפיקוח על תנועה אוירית אשר פורסמו על-ידי הארגון (כגון Doc. 4444, A—11, A—2 ו-8168 Doc.);
- (2) פרסומי הארגון המתייחסים למתקני קשר, נוהלי קשר והליכיו, לרבות נוהלי התקשרויות טלפוניות ומינוח מקובל בהתקשרויות אלה;
- (3) עקרונות ניווט אוירי, לרבות השימוש במדי גובה;
- (4) הערכת מפות סינופטיות, דוחות ותחזיות מזג אויר שידיעתן הכרחית לפיקוח על תנועה אוירית;
- (5) הכרת תכונותיהם של כלי טיס מסוגים שונים וביצועיהם במצבי טיסה שונים;
- (6) ידיעה בסיסית במכשירי עזר לניווט אלקטרוניים וחזותיים, השימוש בהם ומגבלותיהם;
- (7) פרסומי מידע תעופתי בישראל (A. I. P.), הוראות והודעות המנהל.

259. אלה דרישות הנסיון המזעריות לצורך קבלת רשיון מפקח על תנועה אוירית:

הנסיון הדרוש
לקבלת הרשיון

- (1) בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון שימש המבקש במשך חמישה עשר חודש כטייס או כנווט טיס, ובהן שלושה חודשים פיקח המבקש באורח מעשי על תנועה אוירית תחת השגחתו, ולהנחת דעתו של מפקח על תנועה אוירית המחזיק ברשיון פיקוח על תנועה אוירית ובו הגדר מתאים; או

(2) בחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה סיים המבקש בהצלחה קורס פיקוח טיסה בסיסי, ופיקח על תנועה אוירית, באורח מעשי, שלושה חודשים לפחות לאחר שסיים בהצלחה קורס פיקוח טיסה בסיסי, תחת השגחתו ולהנחת דעתו של מפקח על תנועה אוירית המחזיק ברשיון תקף ובו הגדר מתאים.

הגדרי פיקוח על
תנועה אוירית

260. אלה הגדרי פיקוח על תנועה אוירית:

- (1) פיקוח שדה;
- (2) פיקוח גישה;
- (3) פיקוח מרחב;
- (4) פיקוח מכ"ם.

תנאים לקבלת
הגדר פיקוח נוסף

261. (א) מפקח על תנועה אוירית יהא כשיר לקבל הגדר פיקוח נוסף על ההגדר שברשיונו אם עבד, באורח מעשי, לפחות ששה חודשים בשירות הפיקוח שלגביו ניתן לו ההגדר שברשיונו ואם מילא אחר דרישות פרק זה לצורך קבלת ההגדר הנוסף.
(ב) הוראת תקנת משנה (א) לא תחול על הגדר פיקוח מכ"ם.

שימוש בזכויות
הרשיון

262. (א) לא ישתמש אדם בזכויות לפי רשיון מפקח על תנועה אוירית שניתן לפי תקנות אלה, אלא אם הוא מחזיק בתעודה רפואית תקפה.
(ב) לא ישתמש אדם בזכויות לפי רשיון מפקח על תנועה אוירית שהיה בו הגדר פיקוח אחד בלבד אם פקע תוקף הגדר הפיקוח שבו. היה ברשיון יותר מהגדר פיקוח אחד — לא ישתמש אדם בזכויות לפי הרשיון אם פקע תוקף כל הגדרי הפיקוח שבו.

פקיעת תוקף
הגדר פיקוח

263. הגדר פיקוח שברשיון מפקח על תנועה אוירית יפקע מאליו אם מחזיק הרשיון לא שימש בתפקיד שלגביו קיבל אותו הגדר במשך ששה חודשים רצופים. פקע תוקף ההגדר, לא יישמש מחזיק הרשיון בתפקיד שלגביו קיבל את ההגדר אלא אם עמד במבחן כפי שהורתה רשות הרישוי.

חידוש זכות
שימוש בזכויות
לפי רשיון

264. המבקש חידוש זכות השימוש בזכויות לפי רשיון מפקח על תנועה אוירית שניתן לו לפי תקנות אלה יוכיח להנחת דעתה של רשות הרישוי —
(1) עמידה בתנאי הכשירות לקבלת רשיון מפקח על תנועה אוירית כמפורט בפרק זה;
(2) כי שימש בתפקיד בהתאם לכל הגדר שברשיונו שנים עשר ימים בשנה אך לא פחות מששה ימים בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה;
(3) מיומנות בנהלי פיקוח על תנועה אוירית על מדמה פיקוח טיסה, או בעבודה מעשית ביחידת פיקוח.

סימן ב': הגדר פיקוח שדה

כשירות לקבלת
הגדר פיקוח שדה

265. מפקח על תנועה אוירית יהא כשיר לקבל הגדר פיקוח שדה אם סיים בהצלחה קורס אימונים בסיסי בפיקוח שדה והוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות כנדרש בסימן זה.

הידע המקצועי
הדרוש לקבלת
ההגדר

266. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת הגדר פיקוח שדה:

- (1) הדינים, הכללים וההוראות המתייחסים להפעלת שדות התעופה השונים;
- (2) נוהלי תיאום פיקוח על תנועה אווירית בין יחידות פיקוח שונות;
- (3) קריטריונים לקביעת מיכשולים וסימונם;
- (4) הליכי הזעקת שירותי חירום למיניהם;
- (5) זיהוי קיצורים ונתונים אחרים בקשר לדיווחי תצפיות מטאורולוגיות, וכן איפיוני תחזיות מזג האוויר (TAFOR, METAR);
- (6) אותות וזיהוי אלחוטיים, תדרים ונתונים אחרים בקשר לשירותי ניווט בשטח כאמור;
- (7) פרסומי מידע תעופתי בישראל (A. I. P.), הוראות והודעות המנהל.

267. אלה דרישות הנסיון המועריות לצורך קבלת הגדר פיקוח שדה:

הנסיון הדרוש לקבלת הגדר פיקוח שדה

- (1) חודש שירות בחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה בשדה תעופה שלגבי ביו מבוקש ההגדר, תחת השגחתו של מפקח על תנועה אווירית שברשיונו הגדר פיקוח שדה, אם המבקש מחזיק בהגדר פיקוח גישה; או
- (2) שלושה חודשי שירות בחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה, בשדה תעופה שלגביו מבוקש ההגדר תחת השגחתו של מפקח תנועה אווירית, שברשיונו הגדר פיקוח שדה.

268. להוכחת מיומנותו המקצועית, על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו המקצועית בתחום ההגדר המבוקש.

מיומנות מקצועית

269. הגדר פיקוח שדה מוכה מפקח על תנועה אווירית לשמש כמפקח על שירות פיקוח שדה, ובלבד שהוא בקי בכל הידע המקצועי המתאים הרווח אותה שעה, לגבי שדה התעופה שבו מצויה יחידת הפיקוח על תנועה אווירית שבה הוא מועסק, להנחת דעתו של מנהל אותה יחידה.

זכויותיו של מפקח פיקוח שדה

סימן ג': הגדר פיקוח גישה

270. מפקח על תנועה אווירית יהא כשיר לקבל הגדר פיקוח גישה אם ברשיונו הגדר פיקוח שדה או הגדר פיקוח מרחב ואם הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בסימן זה.

כשירות לקבלת הגדר פיקוח גישה

271. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת הגדר פיקוח גישה:

הידע המקצועי הדרוש לקבלת ההגדר

- (1) כללי הגישה והפיקוח האזורי על שדה התעופה שלגביו מבוקש ההגדר;
- (2) נוהלי תיאום בין פיקוח על תנועה אווירית בחלל האוויר שבפיקוחו, ובחלל פיקוח עילי הסמוך לו;
- (3) נהלים באשר לכלי טיס הטסים לפי כט"מ, הן לגבי כלי הטיס היוצאים אים מתחום פיקוח הגישה והן לגבי כלי טיס הנכנסים לתחום פיקוח הגישה;
- (4) אמצעי עזר אלקטרוניים וחזותיים לפיקוח על תנועה אווירית;
- (5) צורת פני הקרקע ותווי קרקע בולטים;
- (6) ההליכים בחיפושם ובהצלחה במתקנים ובאמצעי העזר המתאימים;

- (7) הליכים של הזעת שירותי החירום למיניהם;
 (8) זיהוי קיצורים ונתונים אחרים בקשר לדיווחי תצפיות מטאורולוגיות וכן איפיוני תחזיות מזג אויר (METAR ו-TAFOR);
 (9) אותות זיהוי אלווטיים, תדרים ונתונים אחרים בקשר למתקנים ושירותים של ניווט בשטח כאמור;
 (10) פרסומי מידע תעופתי בישראל (A. I. P.), הוראות והודעות המנהל.

הנסיון הדרוש
לקבלת הגדר
פיקוח גישה

272. דרישות הנסיון המזעריות לקבלת הגדר פיקוח גישה הן חודשיים שירות פיקוח גישה בחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה בשדה התעופה שלגביו מבוקש ההגדר תחת השגחתו של מפקח על תנועה אווירית שברשיונו הגדר פיקוח גישה.

מיומנות מקצועית

273. להוכחת מיומנותו המקצועית, על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו המקצועית בתחום ההגדר המבוקש.

זכויותיו של
מפקח שירות,
פיקוח גישה

274. הגדר פיקוח גישה מזכה מפקח על תנועה אווירית לשמש כמפקח על שירות פיקוח גישה ובלבד שיהא בקי בכל הידע המקצועי המתאים הרווח אותה שעה.

סימן ד': הגדר פיקוח מרחב

כשירות לקבלת
הגדר
פיקוח מרחב

275. מפקח על תנועה אווירית יהא כשיר לקבל הגדר פיקוח מרחב אם עבר קורס אימונים בסיסי בפיקוח מרחב ואם הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בסימן זה.

הידע המקצועי
הדרוש לקבלת
ההגדר

276. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת הגדר פיקוח מרחב:

- (1) צורת פני הקרקע ותווי הקרקע באזור בו הוא מפקח;
- (2) אותות זיהוי אלווטיים, תדרים ונתונים אחרים המתאימים למתקנים ושירותים של ניווט;
- (3) תדרים, נהלים ונתונים אחרים למתקנים ולשירותים של קשרי רדיו;
- (4) נהלים באויר, לכלי טיס הטסים לפי כטר"מ וכט"מ, הן לגבי כלי טיס היוצאים מתחום פיקוח גישה או פיקוח שדה והן לגבי כלי טיס הנכנסים לתחום פיקוח גישה או פיקוח שדה ומועברים ממנו ליחידת פיקוח סמוכות;
- (5) תנאים מטאורולוגיים מיוחדים באזור בו הוא מפקח ומקורות נתונים מטאורולוגיים;
- (6) מצב שדות תעופה ותנועה אווירית;
- (7) תהליכים בחיפוש ובהצלה במתקנים ובשירותים המתאימים;
- (8) פרסומי מידע תעופתי בישראל (A. I. P.), הוראות והודעות המנהל.

הנסיון הדרוש
לקבלת ההגדר

277. אלה דרישות הנסיון המזעריות לקבלת הגדר פיקוח מרחב:

- (1) החזיק המבקש בהגדר פיקוח גישה — חודשיים שירות פיקוח מרחב בחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה, בשדה התעופה שלגביו מבוקש ההגדר, תחת השגחתו של מפקח על תנועה אווירית שברשיונו הגדר פיקוח מרחב; או
- (2) שלושה חודשי שירות כאמור, היכולים להיות חופפים לדרישות הנסיון כאמור בתקנה 259(1).

278. להוכחת מיומנותו המקצועית, על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו המקצועית בתחום ההגדר המבוקש.

זכויותיו של
מפקח שירות
פיקוח מרחב

279. הגדר פיקוח מרחב מוכה מפקח על תנועה אוירית לשמש כמפקח פיקוח מרחב ובלבד שהוא בקי בכל הידע המקצועי המתאים הרווח אותה שעה.

סימן ה': הגדר פיקוח מכ"ם

כשירות לקבלת
הגדר
פיקוח מכ"ם

280. מפקח על תנועה אוירית יהא כשיר לקבל הגדר פיקוח מכ"ם אם ברשיונו הגדר פיקוח גישה או הגדר פיקוח מרחב, אם סיים בהצלחה קורס אימונים בסיסי של פיקוח מכ"ם, ואם הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בסימן זה.

281. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת הגדר פיקוח מכ"ם:

הידע המקצועי
הדרוש לקבלת
ההגדר

- (1) עקרונות מכ"ם, מבנהו, פעולתו ומגבלותיו;
- (2) אפיוני כלי טיס מסוגים שונים ומידת השפעתם על פיקוח מכ"ם;
- (3) הסביבה וגורמים סביבתיים אחרים בעלי השפעות מהותיות על ביצועי המכ"ם;
- (4) השפעות מטאורולוגיות על ביצועי המכ"ם;
- (5) ידיעת נתיבי הטיסה והמגבלות בהם באופן שניהול הטיסה ייעשה במירב הבטיחות;
- (6) הכרת מתקני המכ"ם שבשימוש וידיעת מגבלותיהם, לרבות ההשפעות של צורת פני הקרקע המקומיים, של תנאים מטאורולוגיים משמעותיים ושל גורמים משפיעים אחרים;
- (7) נוהלי התיאום שבין יחידת פיקוח במכ"ם לשאר יחידות בקרת התנועה האוירית;
- (8) נוהלי חירום בבקרת מכ"ם;
- (9) נוהלי תקשורת ונוהלי אלחוט דיבור לשירות בקרת מכ"ם;
- (10) נוהלי זיהוי מטווח;
- (11) יישום תקני הפרדה במכ"ם.

הנסיון הדרוש
לקבלת ההגדר

282. דרישות הנסיון המזעריות לקבלת הגדר פיקוח מכ"ם הן חודשיים שירות פיקוח מכ"ם, בחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה, תחת השגחתו של מפקח על תנועה אוירית שברשיונו הגדר מכ"ם.

283. להוכחת מיומנותו המקצועית, על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו המקצועית בתחום ההגדר המבוקש.

מיומנות מקצועית

284. הגדר פיקוח מכ"ם מוכה מפקח על תנועה אוירית לשמש כמפקח על שירות פיקוח מכ"ם ובלבד שיהא בקי בכל הידע המקצועי המתאים הרווח אותה שעה.

זכויותיו של
מפקח פיקוח מכ"ם

285. בפרק זה —

"מודיעין טיס" — שירות למתן מידע תעופתי ולאישור תכניות טיסה;

"קורס מודיעין טיס בסיסי" — קורס לתדריכני מודיעין טיס בסיסי המתקיים בבית ספר לפיקוח טיסה מאושר.

"שירות מידע תעופתי" — כמשמעותו בתקנה 256 לעיל.

כשירות לקבלת
רשיון תדריכן
מודיעין טיס

286. תקנות 257 ו-258 יחולו על המבקש רשיון תדריכן מודיעין טיס, בשינויים המחוייבים לפי העניין.

הנסיון הדרוש
לקבלת רשיון

287. אלה דרישות הנסיון המועריות לצורך קבלת רשיון תדריכן מודיעין טיס:

(1) בחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה סיים המבקש קורס מודיעין טיס בסיסי;

(2) לאחר סיום הקורס האמור צבר המבקש במשך חודשיים לפחות נסיון בעבודה מעשית במודיעין טיס תחת השגחתו ולהנחת דעתו של תדריכן מודיעין טיס המחזיק ברשיון תקף.

שימוש בזכויות
ברשיון וחידוש
השימוש בהן

288. (א) לא ישתמש אדם בזכויות לפי רשיון תדריכן מודיעין טיס שהוא מחזיק בו אם הוא לא שימש בתפקיד תדריכן מודיעין טיס במשך ששה חודשים רצופים.

(ב) המבקש חידוש הזכויות שמקנה לו הרשיון יוכיח להנחת דעתה של רשות

הרישוי —

(1) עמידה בתנאי הכשירות לקבלת רשיון תדריכן מודיעין טיס כמפורט בפרק זה;

(2) כי שימש בתפקיד תדריכן מודיעין טיס שנים עשר ימים בשנה אך לא פחות מששה ימים בששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה, או עבר השתלמות מתאימה בבית ספר לפיקוח טיסה מאושר בששת החודשים שקדמו לחידוש השימוש בזכויות;

(3) מיומנות בנהלי מודיעין טיס.

זכויותיו של
תדריכן מודיעין
טיס

289. רשיון תדריכן מודיעין טיס מוכה את המחזיק בו לשמש כתדריכן מודיעין טיס ביחידת מודיעין טיס ובלבד שיהא בקי בכל הידע המקצועי המתאים הרווח אותה שעה ובנהלי העבודה הנהוגים באותה יחידה.

פרק רביעי: קצין מבצעי אוויר

כשירות לקבלת
רשיון קצין
מבצעי אוויר

290. אדם יהא כשיר לקבל רשיון קצין מבצעי אוויר אם נתמלאו בו כל אלה:

(1) מלאו לו עשרים ואחת שנה;

(2) הוא קורא, כותב, מבין ומדבר את הלשון העברית והלשון האנגלית;

(3) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון קצין מבצעי אוויר;

(4) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כנדרש בפרק זה;

(5) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת קצין מבצעי אוויר,

ששולמה לפי תקנת האגרות.

291. אלה הנושאים שהבקאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון קצין מבצעי אויר:

(1) כללי תובלה אוירית;

(2) תכונותיו של טיפוס אחד לפחות של כלי טיס המשמש בתובלה אוירית סדירה ובמיוחד הישגיו, משקלו הכולל, תכולת הדלק, תצרוכת דלק בהספקי עוצמה המיוחדים לגבהים שונים, המהירות החסכונית ביותר שבה אפשר לקיים טיסה אופקית ומפות טעינה;

(3) מפות מזג אויר, תחזית מזג אויר וסימני קיצור, סמלים וכינויים למזג אויר;

(4) מטאורולוגיה יסודית, ובמיוחד השפעת מזג האויר על תובלה אוירית סדירה;

(5) הפעלת אמצעי עזר אלחוטיים לניווט ואמצעי עזר אלחוטיים לקשר, לרבות תנאי מזג אויר בעלי השפעה שלילית, וכן המעשה וההילוך בקשר בין כלי טיס לבין תחנות קרקע;

(6) עקרונות הניווט האווירי ובמיוחד כללי טיסת מכשירים;

(7) שימוש במדי גובה ומגבלותיהם ובמיוחד ביחס להכוונה ברומטרית;

(8) דרכי הפיקוח על תנועה אוירית.

292. אלה דרישות הנסיון המועריות לצורך קבלת רשיון קצין מבצעי אויר:

הנסיון הדרוש
לקבלת הרשיון

(1) שנתיים של שירות בשלוש השנים שקדמו להגשת הבקשה לרשיון באחד התפקידים או בתפקידים אחדים המפורטים בפסקאות (א) עד (ה) ובלבד שתקופת השירות בכל אחד מהם לא תפחת משנה אחת:

א. טייס בתובלה אוירית או במבצעים צבאיים סדירים;

ב. נווט טיס בתובלה אוירית או במבצעים צבאיים סדירים;

ג. אלחוטאי טיס בתובלה אוירית או במבצעים צבאיים סדירים;

ד. מטאורולוג בארגון המשגר כלי טיס בתובלה אוירית, או במבצעים צבאיים סדירים;

ה. מפקח על תנועה אוירית, תדריכן מודיעין טיס, מפקח על קציני מבצעי אויר, מפקח על מערכות תובלה אוירית או מפקח על מערכות במבצעים צבאיים סדירים;

(2) שירות של שנה אחת כעוזר בשיגור כלי טיס לתובלה אוירית או למבצעים צבאיים סדירים תוך עשרים וארבעה החודשים שקדמו להגשת הבקשה. השלים המבקש קורס אימונים, רשאת רשות הרישוי לפטרו מדרישות פיסקה זו.

293. להוכחת מיומנותו המקצועית על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו ואת כושר ביצועו במידת המומחיות הראויה לקצין מבצעי אויר, בפעולות אלה:

מיומנות מקצועית

(1) ניתוח נכון ומדויק, במידה סבירה, של סדרת מפות יומיות למזג אויר לפי שיטות חדשות, והשימוש בהן לחיזוי מזג האויר לגבי תובלה אוירית;

(2) ניתוח מדויק ומפורט של תנאי מזג האוויר השוררים בקרבת נתיב אויר מסויים לפי סדרת מפות יומיות של מזג אויר ודינים וחשבונות של מזג אויר לפי שיטות חדישות וחיזוי מגמות מזג האוויר לגבי תובלה אוירית, במיוחד לגבי תחנות סופיות מסוימות ;

(3) השימוש במפות או בעקומות לשם קביעת המצבים החסכוניים ביותר של כלי טיס בגבהים מסוימים מבחינת תצרוכת הדלק ;

(4) שיגור כלי טיס במשוער אגב הסתייעות בתנאי מזג אויר במשוער.

זכויותיו של קצין
מבצעי אויר

294. קצין מבצעי אויר זכאי לשמש ככזה לגבי כל נתיב או קטע ממנו אשר ביחס אליו הוא ממלא את דרישות המינימום בהכשרה נתיבית כפי שיוורה המנהל.

פרק חמישי : מקפל מצנחים ומקפל מצנחים בכיר

סימן א' : כללי

הגדרות

295. בפרק זה :

"מקפל" — מקפל מצנחים ואורז.

הגדרי קיפול
מצנחים

296. (א) הגדרי קיפול מצנחים הם :

(1) הגדר מושבי ;

(2) הגדר גב ;

(3) הגדר חזה ;

(4) הגדר ברכיים.

(ב) מחזיק ברשיון מקפל מצנחים הזכאי לקבל רשיון מקפל מצנחים בכיר זכאי לכך שההגדרים שהיו ברשיון הראשון יועברו לרשיונו השני.

תנאים לקבלת
הגדר נוסף

297. מחזיק ברשיון מקפל מצנחים או ברשיון מקפל מצנחים בכיר המבקש הגדר נוסף על ההגדרים שברשיונו :

- (1) יוכיח נסיון מוערי של קיפול עשרים מצנחים מאותו סוג שלגביו מבוקש ההגדר, בהתאם להוראות יצרנו ובהשגחתו של מחזיק רשיון מקפל מצנחים בכיר שבו הגדר לאותו סוג מצנחים, או בהשגחתו של מקפל מצנחים המשרת בצה"ל ברמה דומה, שבוצעו תוך השנתיים שקדמו להגשת הבקשה ;
- (2) להוכחת מיומנותו המקצועית יפגין בפני בוחן את יכולתו בקיפול ובהחזקת סוג המצנחים לגביו מבוקש ההגדר.

סימן ב' : רשיון מקפל מצנחים

כשירות לקבלת
רשיון מקפל
מצנחים

298. אדם יהא כשיר לקבל רשיון מקפל מצנחים אם נתמלאו בו כל אלה :

- (1) מלאו לו שמונה עשרה שנה ;
- (2) הוא קורא, כותב, מבין ומדבר את הלשון העברית והלשון האנגלית ;
- (3) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון מקפל מצנחים ;
- (4) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כנדרש בסימן זה, הכל בהתאם להגדר המבוקש ;

(5) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון מקפל מצנח-
חים ששולמה לפי תקנות האגרות.

299. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת
רשיון מקפל מצנחים:

ידע מקצועי
הדרוש לקבלת
רשיון

- (1) מבנהו, קיפולו ואחזקתו של מצנח מסוג מסויים לשימוש רגיל;
- (2) השימוש בו;
- (3) הוראות היצרן לגביו;
- (4) הוראות סימן זה.

300. דרישות הנסיון המזעריות לצורך קבלת רשיון מקפל מצנחים הן קיפול עשרים
מצנחים מהסוג שלגביו מבוקש ההגדר, בהתאם להוראות היצרן ובהשגחתו של מחזיק רשיון
מקפל מצנחים בכיר.

הנסיון הדרוש
לקבלת הרשיון

301. (א) להוכחת מיומנותו המקצועית על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו בקי-
פול ובאחזקה של לפחות סוג אחד של מצנח לשימוש רגיל המתאים להגדר שאותו הוא
מבקש.

מיומנות מקצועית

(ב) הוראת תקנת משנה (א) לא תחול על —

- (1) חייל או אזרח העובד בצבא הגנה לישראל או בצבא של מדינה זרה,
או היה כזה בשנים עשר החודשים שקדמו להגשת הבקשה; וכן
- (2) משרת או שירת בשנים עשר החודשים שקדמו להגשת הבקשה כמקפל
מצנחים עבור אותו צבא.

302. מחזיק ברשיון מקפל מצנחים רשאי לקפל או לאחזק, למעט ביצוע תיקון גדול,
כל סוג של מצנחים שלגביו יש ברשיונו ההגדר.

זכויות מקפל
מצנחים

סימן ג': רשיון מקפל מצנחים בכיר

303. אדם יהא כשיר לקבל רשיון מקפל מצנחים בכיר אם נתמלאו בו כל אלה:

כשירות לקבלת
רשיון מקפל
מצנחים בכיר

- (1) מלאו לו שמונה עשרה שנה;
- (2) הוא קורא, כותב, מבין ומדבר את הלשון העברית והלשון האנגלית;
- (3) הוא הגיש בקשה לרשות הרישוי לקבלת רשיון מקפל מצנחים בכיר;
- (4) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כנדרש בסימן זה,
הכל בהתאם להגדר המבוקש;
- (5) הוא המציא לרשות הרישוי קבלה על תשלום אגרת רשיון מקפל מצנחים
בכיר ששולמה לפי תקנות האגרות.

304. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת רשיון
מקפל מצנחים בכיר:

ידע המקצועי
הדרוש
לקבלת הרשיון

- (1) מבניהם, קיפולם, אריזתם ואחזקתם של שני סוגי מצנחים לשימוש
רגיל;
- (2) השימוש בהם;

(3) הוראות היצור לגביהם;

(4) הוראות סימן זה והוראות הפרק החמישי לתקנות הטיס (בטיחות בתעו-
פה אזרחית), התשכ"א—1961.⁸

הנסיון הדרוש
לקבלת הרשיון

305. אלה דרישות הנסיון המזעריות לצורך קבלת רשיון מקפל מצנחים בכיר:

(1) נסיון של חמש שנים בקיפול מצנחים;

(2) קיפול מאתיים מצנחים לשימוש רגיל ומהם מאה מצנחים מכל סוג
שבוצעו בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה.

מיומנות מקצועית

306. להוכחת מיומנותו המקצועית על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו בקיפול
ובאחזקה של שני סוגי מצנחים לשימוש רגיל המתאימים להגדרים שאותם הוא מבקש,
ואת יכולתו לפקח על אחרים בפעולות קיפול ואחזקה כאמור.

זכויות מקפל
מצנחים בכיר

307. מחזיק ברשיון מקפל מצנחים בכיר רשאי:

(1) לקפל, לאחזק ולשנות כל סוג של מצנחים שלגביו יש לו הגדר;

(2) להדריך או לפקח על בני אדם אחרים בהליכים ובשיטות נכונות בכל
הקשור בקיפול, אחזקה, שינוי ושימוש בסוג המצנחים שלגביו יש לו הגדר.

חלק ו': הגדרי מאמן שאינו טייס

פרק ראשון: הגדר מאמן טכנאי טיס

כשירות לקבלת
הגדר מאמן
טכנאי טיס

308. טכנאי טיס יהיה כשיר לקבל הגדר מאמן טכנאי טיס אם נתמלאו בו כל אלה:

(1) הוא עבר בהצלחה קורס מאמנים של טכנאי טיס לפי תכנית למודים
שאושרה על ידי רשות הרישוי;

(2) הוא עמד במבחן טיסה בכלי טיס שבו הוא עומד לאמן, להנחת דעתה
של רשות הרישוי;

(3) הוא ביצע לא פחות מאלף שעות טיסה כטכנאי טיס.

זכויות מאמן
טכנאי טיס
והגבלותיו

309. (א) מאמן טכנאי טיס זכאי:

(1) לאמן מתעתדים לקבל רשיון טכנאי טיס;

(2) לאמן בעלי רשיון טכנאי טיס המתעתדים לקבל הגדר נוסף ברשיונם.

(ב) לא יאמן טכנאי טיס אלא בכלי טיס שמותר לו ברשיונו לשמש בו כטכנאי
טיס, מדגם שבו ביצע בשנה שקדמה לאותו אימון לפחות מאה שעות טיסה כטכנאי טיס
ושאשר לו בהגדרו על ידי רשות הרישוי לאחר שעבר לגביו מבחן בטיסה.

פרק שני: הגדר מאמן מפקח על תנועה אווירית

כשירות לקבלת
הגדר מאמן
מפקח על תנועה
אווירית

310. מפקח על תנועה אווירית יהא כשיר לקבל הגדר מאמן מפקח על תנועה אווירית
אם נתמלאו בו שני אלה:

(1) הוא מחזיק בכל הגדרי הפיקוח על תנועה אווירית;

8 ק"ת התשכ"א, עמ' 778; התשל"ח, עמ' 1263; התש"ס, עמ' 1293.

(2) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בפרק זה.

311. אלה הנושאים שהבקיאות בהם דרושה להוכחת הידע המקצועי לצורך קבלת הגדר מאמן מפקח על תנועה אוירית:

הידע המקצועי
הדרוש לקבלת
ההגדר

(1) עקרונות הדרכת פיקוח על תנועה אוירית, לרבות תהליך הלמידה, יסודות תכנון ההדרכה ועקרונות פסיכולוגיה חברתית, שימוש בעוזרי הוראה, הערכת שגיאות המתלמד ודרכי תיקוןן ואחריות המדריך;

(2) שיטות הדרכה;

(3) ידע מקצועי כמפורט בסימן ג' עד ו' בפרק השני לחלק ד'.

312. דרישות הנסיון המזעריות לצורך קבלת הגדר מאמן מפקח על תנועה אוירית הן חמש שנות נסיון כמפקח על תנועה אוירית.

הנסיון הדרוש
לקבלת ההגדר

313. להוכחת מיומנותו בהדרכה על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו כמדריך הן בהעברת ידע מקצועי והן בהדרכה מעשית.

מיומנות מקצועית

314. מאמן מפקח על תנועה אוירית זכאי —

זכויותיו של
מאמן מפקח על
תנועה אוירית

(1) להדריך מתלמידים לקבלת רשיון מפקח על תנועה אוירית או לקבלת הגדר כאמור בתקנה 260;

(2) לפקח על עבודתו השוטפת של מפקח על תנועה אוירית ביחידות הפיקוח השונות.

315. לא ישתמש מאמן מפקח על תנועה אוירית בזכויות הגדרו אלא אם אימן במשך שנים עשר החודשים שקדמו לפחות עשרה מתלמידים. לא עמד המאמן בדרישה זו, יוכיח מיומנותו בהדרכה בפני בוחן כאמור בתקנה 313.

שימוש בזכויות
הגדר

פרק שלישי: הגדר מאמן תדריכן מודיעין טיס

316. תדריכן מודיעין טיס יהא כשיר לקבל הגדר מאמן תדריכן מודיעין טיס אם נתמלאו בו שני אלה:

כשירות לקבלת
הגדר מאמן
תדריכן מודיעין
טיס

(1) הוא מחזיק ברשיון תדריכן מודיעין טיס;

(2) הוא הוכיח ידע מקצועי, נסיון ומיומנות מקצועית כמפורט בפרק זה.

317. הידע המקצועי הנדרש לקבלת הגדר מאמן תדריכן מודיעין טיס יהא כאמור בתקנה 311, בשינויים המתחייבים לפי העניין.

הידע המקצועי
הדרוש לקבלת
ההגדר

318. דרישות הנסיון המזעריות לצורך קבלת הגדר מאמן תדריכן מודיעין טיס הן שלוש שנות נסיון כתדריכן מודיעין טיס.

הנסיון הדרוש
לקבלת ההגדר

319. להוכחת מיומנותו בהדרכה על המבקש להפגין בפני בוחן את יכולתו כמדריך הן בהעברת ידע מקצועי והן בהדרכה מעשית.

מיומנות מקצועית

320. (א) מאמן תדריכן מודיעין טיס זכאי —

(1) להדריך מתלמידים לקבלת רשיון תדריכן מודיעין טיס;

זכויותיו של מאמן
תדריכן מודיעין
טיס ושימוש בהן

(2) לפקח על עבודתו השוטפת של תדריכן מודיעין טיס ביחידות מודיעין טיס השונות.

(ב) לא ישתמש מאמן תדריכן מודיעין טיס בזכויות הגדרו אלא כאמור בתקנה 315, בשינויים המתחייבים בהתאם לעניין.

חלק ז': תעודת איש צוות

כשירות לקבלת
תעודת איש צוות

321. המנהל רשאי לתת לאדם תעודת איש צוות אם הוכח, להנחת דעתו, כי הוא אחד מאלה:

- (1) עובד קבוע בשירות מפעיל, המשמש בתפקיד של איש צוות או של איש צוות אויר;
- (2) איש חיל האויר בצבא הגנה לישראל, היוצא מישראל בתפקיד איש צוות או משקיף טיסה;
- (3) ממלא אחר תנאים מיוחדים שקבע המנהל.

תנאים למתן
תעודת איש צוות

322. (א) לא תינתן תעודת איש צוות למי שזכאי לה לפי פרק זה אלא אם הוא מחזיק אותה שעה ברשימות ובהגדרים הנחוצים לתפעולו של כלי הטיס בזמן הטיסה.

(ב) לא תינתן תעודת איש צוות, אלא אם הוכיח המפעיל להנחת דעתו של המנהל, כי איש הצוות נחוץ לשם מילוי תפקיד בכלי טיס בזמן הטיסה.

בקשה לתעודת
איש צוות

323. (א) בקשה לתעודת איש צוות למי שזכאי לה לפי פרק זה תוגש למנהל על ידי מפעיל, או על ידי הרשות המתאימה לכך בצבא ההגנה לישראל, הכל לפי הענין.

(ב) בבקשה לתעודת איש צוות, שהזכאי לה הוא עובד קבוע בשירות מפעיל המשמש בתפקיד איש צוות או איש צוות אויר, יצויינו הפרטים האישיים שלו ויצורפו אליה אישור על היותו עובד קבוע בשירות המפעיל ושתי תמונות דרכון; לגבי איש צוות — יצורף גם אישור על העדר הרשעות פליליות שניתן בתשעים הימים שקדמו להגשת הבקשה.

זכויות מחזיק
בתעודת איש צוות

324. (א) תעודת איש צוות תשמש לזיהוי המחזיק בה בעת היציאה מישראל והכניסה אליה.

(ב) תעודת איש צוות עשויה להקנות למחזיק בה רשות כניסה ללא דרכון ואשרות כניסה למדינת חוץ שאימצה ללא סייג את האמור בנספח 9 לאמנת הארגון.

(ג) תעודת איש צוות אינה פוטרת את המחזיק בה מחובה לשאת את כל המסמכים שאזרח או תושב ישראל חייב לשאתם בעת היציאה מישראל.

(ד) תעודת איש צוות אינה פוטרת את המחזיק בה מחובה לשאת דרכון ואשרות כניסה למדינות בהן הוא נדרש או עשוי להידרש לשאתם או להציגם.

חובות המפעיל
לגבי תעודת
איש צוות

325. (א) המפעיל יודא כל אלה:

- (1) שהמחזיק בתעודת איש צוות יעשה בה שימוש אך ורק במסגרת מילוי תפקידו בשירות המפעיל;
- (2) שהמחזיק בתעודת איש צוות יצא מישראל בהתאם לחוק;

ששם (3) כל מחזיק בתעודת איש צוות ייכלל בטופס המצהר (מניפסט) וברשימה השמית של אנשי הצוות.

(ב) חובות המפעיל לגבי תעודת איש צוות, כמפורט בתקנת משנה (א) יחולו בשינויים המתאימים, הכל לפי העניין, גם על הממונה על איש חיל האוויר בצבא ההגנה לישראל, ועל הממונה על מי שממלא אחר תנאים מיוחדים שקבע המנהל.

326. אלה חובותיו של המחזיק בתעודת איש צוות:

חובות המחזיק
בתעודת איש צוות

- (1) המחזיק בתעודת איש צוות יעשה בה שימוש רק במסגרת מילוי תפקידו בשירות המפעיל, בשירות חיל האוויר בצבא הגנה לישראל, או בשירות הממונה עליו, הכל לפי העניין, כששמו רשום על גבי התעודה.
- (2) מחזיק בתעודת איש צוות אשר תעודתו אבדה או נגנבה, יודיע על כך לאלתר למנהל, למשטרת ישראל ולמפעיל.

327. הוכח, להנחת דעת המנהל, כי נעשה שימוש לרעה בתעודת איש צוות, רשאי הוא להתלות התעודה או לבטלה.

התלייה או ביטול
תעודת איש צוות

328. (א) תעודת איש צוות תהא תקפה כל עוד לא בוטלה או הותלתה על ידי המנהל ולא ארע אחד מאלה למחזיק בה:

פקיעתה של תעודת
איש צוות

- (1) רשיון עובד הטיס שלו בוטל או הותלה;
- (2) הוא נפטר;
- (3) הוא חדל להיות עובד קבוע בשירות המפעיל;
- (4) הוא סיים תפקידו בחיל האוויר בצבא הגנה לישראל;
- (5) הוא חדל למלא אחר התנאים המיוחדים שקבע המנהל.

(ב) תעודת איש צוות שבוטלה, הותלתה או שפקע תוקפה, תוחזר למנהל תוך חמישה עשר יום מיום הביטול, ההתלייה או אירוע המאורע המפקיע.

חלק ח': הוראות שונות

329. שר התחבורה רשאי לפטור מבקש רשיון או תעודה הניתנים על פי תקנות אלה ממילוי אחד דרישות תקנות אלה, כולן או מקצתן, אם הוכיח המבקש, להנחת דעתו, ידיעה מקצועית, נסיון ומיומנות מקצועית כפי שהורה השר במידה השקולה כנגד אי עמידתו בדרישות תקנות אלה.

סמכות השר
ליתן פטור

330. רשיונות לעובדי טיס, הגדרים ותעודות שניתנו לעובדי טיס לפי תקנות הטיס (רשיונות לעובדי טיס), התשט"ו—1956⁹, ושהיו בתוקף ערב תחילתן של תקנות אלה, יראו אותם כאילו ניתנו לפי תקנות אלה, אלא אם נאמר אחרת בתקנות אלה.

הוראות מעבר

331. העובר על הוראה מהוראות תקנות אלה, דינו מאסר ששה חודשים או קנס אלף שקלים או שני העונשים כאחד.

עונשין

332. תקנות הטיס (רשיונות לעובדי טיס), התשט"ו—1956 — בטלות.

ביטול

333. תחילתן של תקנות אלה היא ששה חודשים לאחר פרסומן.

תחילה

⁹ ק"ת התשט"ו, עמ' 913; התעל"ו, עמ' 22.

התוספת הראשונה

(תקנה 61)

פרק 1 – דרישות רפואיות כלליות – סוג 1

- 1.1 למבקש תעודה (להלן "מבקש") אין פגמים מולדים או נרכשים, נכות פעילה או בלתי פעילה, חדה או כרונית, מצב לאחר פציעה, חבלה או תוצאת לווי של ניתוח – העלולים לפגוע בכושרו להפעיל בבטיחות כלי טיס באוויר בכל גובה שהוא בטיסה ממושכת או בטיסה קשה.
- 1.2 למבקש אין כל מחלה או נכות העלולים להביאו פתאום למצב בו לא יהיה מסוגל להפעיל בצורה בטוחה כלי טיס.
- 1.3 האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או לעברו הרפואי של המבקש אינם מצביעים על קיום ליקויים העלולים להביאו למצב בו לא יהיה מסוגל להפעיל בבטיחות את הזכויות, ולמלא בבטיחות את החובות, בהתאם לרשיון או להגדר המבוקשים, כגון כל אחד ממצבים אלה:
- (1) מצב פסיכוטי פעיל או ברמיסה;
  - (2) אלכוהוליזם;
  - (3) התמכרות לסמים;
  - (4) אישיות בלתי יציבה (בעיות הסתגלות);
  - (5) כל ליקוי נפשי אחר על רקע תסמונת אורגנית.
- 1.4 האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או עברו הרפואי אינם מצביעים על אחת מאלה:
- (1) מחלה מתקדמת או יציבה של מערכת העצבים אשר תוצאותיה עלולות להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס;
  - (2) מחלת הכיפיון בכל צורותיה;
  - (3) התקפי איבוד ההכרה חסרי הסבר רפואי משיע רצון;
  - (4) הפרעות במערכת העצבים.
- 1.5 המבקש אינו סובל מחבלה בראשו אשר תוצאותיה עלולות להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס.
- 1.6 (א) למבקש אין מום מולד או נרכש במערכת הלב וכלי הדם העלולים להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס.
- (ב) עברו הרפואי של המבקש אינו מצביע על אוטם שריר הלב.
- (ג) התופעות המפורטות להלן לא תבאנה בהכרח, לפסילת המבקש מלקבל תעודה:
- (1) RESPIRATORY ARRHYTHMIA;
  - (2) הופעה מדי פעם של פעימות אקסטרא-סיסטולות הנעלמות תוך תרגול מתאים;

* הערה: המספרים שבסוגריים הם מספרי הסעיפים המתאימים בנספח 1 לאמנה.

(3) דופק מהיר כתוצאה מהתרגשות או פעילות;

(4) דופק איטי שאינו קשור ב-ATRIO VENTRICULAR BLOCK.

(ד) בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית תהווה חלק בלתי נפרד מבדיקות הלב שעל המבקש לעמוד בהן במקרים הבאים —

(6.2.1.7)

(1) לצורך קבלת רשיון או הגדר;

(2) לצורך חידוש זכויות רשיון או הגדר — אחת לשנתיים כשגיל המבקש הוא בין שלושים לארבעים שנה; אחת לשנה כשגיל המבקש הוא מעל ארבעים שנה.

(ה) אין בכוחה של בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית שגריתית ללא בדיקות קליניות משלימות של מערכת הלב וכלי הדם, כדי לפסול את המבקש.

1.7 (א) לחץ דם טיסטולי ודיאסטולי הוא תקין.

לחץ דם ומחזור דם
(6.2.1.8)

(ב) המבקש אינו לוקה סמים לוויסות לחץ דם גבוה.

(ג) המבקש אינו סובל מהפרעה משמעותית במיבנה או בתיפקוד של מערכת כלי הדם.

1.8 (א) המבקש חופשי מליקוי תפקודי חד וממחלה פעילה של הריאות, הבינה (mediastinum) או הצדר (pleura). בכל מקרה של ספק, על הרופא הבודק להעזר בבדיקת רנטגן לצורך האבחנה.

דרכי הנשימה
(6.2.1.10)

(ב) בדיקה רדיוגרפית של החזה תבוצע כחלק מהבדיקה המקורית של המבקש, ותחזור לאחר מכן תקופתית.

(6.2.1.10.1)

(ג) מבקש הסובל מאחת ממחלות דרכי הנשימה או מהתופעות המפורטות להלן ייפסל מלקבל תעודה:

(1) פגם נרחב בדופן החזה עם תמט בית החזה;

(6.2.1.11)

(2) ירידה בנפח הנשימה בגבהים בעקבות מצב שלאחר ניתוח ריאה;

(6.2.1.12)

(3) גנחת הריאה (PULMONARY EMPHYSEMA);

(6.2.1.13)

(4) שחפת פעילה של הריאות.

(ד) ליקויים סמויים או בלתי פעילים שהתרפאו הידועים כשחפתיים או אשר הם לכאורה שחפתיים במקורם — אין בהם כדי להביא בהכרח לפסילתו של המבקש.

1.9 (א) בהעדר תסמונת קלינית המטילה ספק באשר למידת הפעילות של מחלה, ליקוי או פגם — ייפסל המבקש זמנית לתקופה של שלושה חודשים לפחות מתאריך הבדיקה בה נתגלה הליקוי.

ליקוי בלתי פעיל
(6.2.1.13.1)

(ב) השוואה בין הבדיקה הרדיוגרפית שנלקחה בתום התקופה האמורה בפסקת משנה (א) ובין הבדיקה הרדיוגרפית הראשונית תקבע את כשירותו של המבקש לקבל תעודה לתקופה של שלושה חודשים.

(ג) לאחר שבשמונה בדיות רדיוגרפיות רצופות אשר בוצעו בפרקי זמן קבועים של כל שלושה חדשים לא נמצאו שינויים בהשוואה לבדיקה הרדיוגרפית הראשונית ולא נתגלו סימנים המעידים על התפשטות המחלה, ניתן לקבוע כי המחלה, הליקוי או הפגם התרפאו או הם בלתי פעילים.

- 1.10 (א) המבקש אינו סובל ממחלה מתישה עם ליקוי רציני בתפקוד של מערכת הקיבה והמעיים.
(ב) למבקש אין בקע במפשעה או במקום אחר.
(ג) המבקש אינו סובל מהתערבות כירורגית במערכת העיכול או מעבר רפואי העלול לגרום לאובדן פתאומי של כושר בטיסה ובמיוחד מכל עצירות שמקורה בהצרה או בלחץ.
(6.2.1.14)
(6.2.1.15)
(6.2.1.16)
- 1.11 מבקש שבניתוח דרכי המרה או של מערכת העיכול נכרת או הוטה חלקית או כללית אחד מאבריו אלה, ייפסל מלקבל תעודה, אלא אם רופא המינהל קבע, לאחר שעיין בפרטי הניתוח כפי שהומצאו לו מטעם בית החולים בו בוצע הניתוח, כי לניתוח אין השפעה העלולה להביא את המבקש למצב של אובדן פתאומי של כושרו בטיסה.
(מצב לאחר ניתוח מעברי המרה או מערכת העיכול)
(6.2.1.16.1)
- 1.12 המבקש אינו סובל מהפרעות מטבוליות, מהפרעות תזונתיות או מהפרעות במערכת בלוטות הפרשה פנימיות, העלולות להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס.
(הפרעות מטבוליות)
(6.2.1.17)
- 1.13 מבקש הסובל מסכרת מאוזנת ללא תרופות ייחשב ככשיר מבחינה רפואית.
(סכרת)
(6.2.1.18)
- 1.14 המבקש אינו סובל בקביעות מהגדלה בולטת או בינונית של הטחול.
(טחול)
(6.2.1.19)
- 1.15 המבקש אינו סובל בצורה כרונית מהגדלה של קשרי הלימפה וממחלות דם.
(קשרי לימפה ומחלות דם)
(6.2.1.20)
- 1.16 (א) שתן המבקש נקי מאלמנטים שנקבעו כפטלוגיים.
(ב) למבקש אין סימנים של מחלת כליות.
(ג) המבקש אינו סובל ממחלות מעברי השתן וממחלות אברי המין. מחלה זמנית תביא לפסילה זמנית בלבד.
(ד) המבקש חופשי מכל תולדה של מחלה או של טיפול כירורגי בכליות ובדרכי השתן העלולים להביא לאובדן כושר פתאומי ובמיוחד מכל הפרעה שמקורה בהצרה או בלחץ.
(ה) מקרה של כריתת כליה שאינה מלווה בלחץ דם גבוה או באורמיה — לא יפסול את המבקש בהכרח מלקבל תעודה.
(מחלות כליות ודרכי השתן)
(6.2.1.21)
- (ו) מבקש שבניתוח במערכת דרכי השתן נכרת או הוטה, כללית או חלקית, אחד מאברי המערכת — ייפסל מלקבל תעודה רפואית, אלא אם רופא המינהל קבע, לאחר שעיין בפרטי הניתוח כפי שהומצאו לו מטעם בית החולים בו בוצע הניתוח, כי לניתוח אין השפעה העלולה להביא את המבקש למצב של אובדן פתאומי של כושרו בטיסה.
(6.2.1.22)
- 1.17 מבקש שהיה חולה אי פעם בעגבת יידרש להוכיח לשביעות רצונו של רופא המינהל כי קיבל טיפול נאות במחלה וכי המחלה התרפאה כליל.
(עגבת)
(6.2.1.23)
- 1.18 (א) המבקשת אינה סובלת מהפרעות וסת המגבילות את כושרה שאינן ניתנות לריפוי והעלולות להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס.
(ב) הריון או חשד להריון יפסול את המבקשת זמנית מלקבל תעודה.
(מחלות נשים והריון)
(6.2.1.24)

(ג) מבקשת לאחר לידה, הפסקת הריון או ניתוח גיניקולוגי לא תשמש בתפקידה בהתאם לרשיון שבידה אלא לאחר שנבדקה על ידי רופא מורשה, או ועדה רפואית ונמצאה כשירה לשמש בתפקידה על פי הרשיון.

1.19 (א) המבקש אינו סובל ממחלה פעילה או מוגבלת של העצמות, הפרקים, השרירים או הגידים או מכל תוצאה פיזית של מום מלידה או מום שנרכש.

מחלות עצמות
ושרירים
(6.2.1.25)

(ב) מבקש הסובל מתוצאות פונקציונליות של חבלה או ליקוי בעצמות, פרקים בשרירים או בגידים או מפגמים אנטומיים מסויימים שאין בהם כדי להפריע להפעלה בטוחה של כלי הטיס בכל גובה שהוא ובמשך טיסה ממושכת או קשה, לא ייפסל בהכרח מלקבל תעודה.

1.20 המבקש חופשי מהפגמים הבאים :

אוזניים
(6.2.1.26)

- (1) מחלה חדה או כרונית של האוזן הפנימית או של האוזן התיכונה ;
- (2) נקב של תוף האוזן שלא נרפא, מבקש הסובל מנקב יבש או בודד ממקור שאינו מדבק — לא ייפסל בהכרח מלקבל תעודה ;
- (3) סתימה תמידית של חצוצרות השמע ;
- (4) הפרעות תמידיות של מנגנון המבוך ; מצבי הפרעה זמניים עשויים לפסול את המבקש באורח זמני, בלבד.

1.21 (א) למבקש כניסת אויר חופשית דרך האף בשני הנחיריים.

אף וחלל הפה
(6.2.1.27)

(ב) למבקש אין עיוות צורה רציני או ליקוי רציני, חד או כרוני, של חלל הפה או של דרכי הנשימה העליונים.

1.22 המבקש אינו סובל מליקוי בדיבור או מגמגום.

ליקוי דיבור
(6.2.1.27)

פרק 2 — דרישות רפואיות כלליות — סוג 2

2.1 למבקש אין פגמים מולדים או נרכשים, נכות פעילה או בלתי פעילה, חדה או כרונית, מצב לאחר פציעה, חבלה או תוצאת לווי של ניתוח — העלולים לפגוע בכושרו לבצע בבטיחות את תפקידיו בכל גובה שהוא בטיסה ממושכת או בטיסה קשה.

מחלה גופנית
(6.2.2.1)

2.2 למבקש אין כל מחלה או נכות העלולים להביאו פתאום למצב בו לא יהיה מסוגל לבצע את תפקידיו בבטיחות.

מחלה התקפית
(6.2.2.2)

2.3 האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או לעברו הרפואי של המבקש אינם מצביעים על קיום ליקויים העלולים להביאו למצב בו לא יהיה מסוגל להפעיל בבטיחות את הזכויות, ולמלא בבטיחות את החובות, בהתאם לרשיון או להגדר המבוקשים, כגון כל אחד ממצבים אלה :

ליקוי נפשי
(6.2.2.3)

- (1) מצב פסיכוטי פעיל או ברמיסה ;
- (2) אלכוהוליזם ;
- (3) התמכרות לסמים ;

- (4) אישיות בלתי יציבה (בעיות הסתגלות);
(5) כל ליקוי נפשי אחר על רקע תסמונת אורגנית.

מחלת כיסיון
ומערכת העצבים
(6.2.2.4)

2.4 האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או עברו הרפואי אינם מצביעים על אחת מאלה:

- (1) מחלה מתקדמת או יציבה של מערכת העצבים אשר תוצאותיה עלולות להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו;
- (2) מחלת הכיפיון בכל צורותיה;
- (3) התקפי איבוד ההכרה חסרי הסבר רפואי משביע רצון;
- (4) הפרעות במערכת העצבים.

חבלת בראש
(6.2.2.5)

2.5 המבקש אינו סובל מחבלה בראשו אשר תוצאותיה עלולות להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו.

מחלות לב
וכלי דם.
(6.2.2.6)

2.6 (א) למבקש אין מום מולד או נרכש במערכת הלב וכלי הדם העלולים להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו.

- (ב) עברו הרפואי של המבקש אינו מצביע על אוטם שריר הלב.
(ג) התופעות המפורטות להלן לא תבאנה בהכרח, לפסילת המבקש מלקבל תעודה:

- (1) RESPIRATORY ARRHYTHMIA;
- (2) הופעה מדי פעם של פעימות הנעלמות תוך תרגול מתאים;
- (3) דופק מהיר כתוצאה מהתרגשות או פעילות;
- (4) דופק איטי שאינו קשור ב- ATRIO VENTRICULAR BLOCK.

(ד) בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית תהווה חלק בלתי נפרד מבדיקות הלב שעל המבקש לעמוד בהן במקרים הבאים —
(1) לצורך קבלת רשיון או הגדר;

- (2) לצורך חידוש זכויות רשיון או הגדר — אחת לשנתיים כשגיל המבקש הוא בין שלושים לארבעים שנה; אחת לשנה כשגיל המבקש הוא מעל ארבעים שנה.
(ה) אין בכוחה של בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית שגרנית ללא בדיקות קליניות משלימות של מערכת הלב וכלי הדם כדי לפסול את המבקש.

לחץ דם
ומחזור דם
(6.2.2.8)

- 2.7 (א) לחץ דם טיסטולי ודיאסטולי יהיה תקין.
(ב) המבקש אינו לוקח סמים לוויסות לחץ דם גבוה, פרט לאותם סמים אשר לפי חוות דעת רפואית מוסמכת אין בהם כדי להפריע להפעלה בטוחה של תפקידיו.
(ג) המבקש אינו סובל מהפרעה משמעותית במיבנה או בתיפקוד של מערכת כלי הדם.

דרכי הנשימה
(6.2.2.10)

2.8 (א) המבקש חופשי מליקוי תפקודי חד וממחלה פעילה של הריאות, הבינה (mediastinum) או הצדר (pleura). בכל מקרה של ספק, על הרופא הבודק להעזר בבדיקת רנטגן לצורך האבחנה.

- (ב) בדיקה רדיוגרפית של החזה תבוצע כחלק מהבדיקה המקורית של המבקש ותחזור לאחר מכן תקופתית.

(ג) מבקש הסובל מאחת ממחלות דרכי הנשימה או מהתופעות המפורטות להלן ייפסל מלקבל תעודה:

- (1) פגם נרחב בדופן החזה עם תמט בית החזה;
- (2) ירידה בנפח הנשימה בגבהים בעקבות מצב שלאחר ניתוח ריאה;
- (3) גנחת הריאה (PULMONARY EMPHYSEMA);
- (4) שחפת פעילה של הריאות.

(ד) ליקויים סמויים או בלתי פעילים שהתרפאו הידועים כשחפתיים או אשר הם לכאורה שחפתיים במקורם — אין בהם כדי להביא בהכרח לפסילתו של המבקש.

2.9 ליקוי בלתי פעיל (6.2.13.1)
(א) בהעדר תסמונת קלינית המטילה ספק באשר למידת הפעילות של מחלה, ליקוי או פגם — ייפסל המבקש זמנית לתקופה של שלושה חודשים, לפחות מתאריך הבדיקה בה נתגלה הליקוי.

(ב) השוואה בין הבדיקה הרדיוגרפית שנלקחה בתום התקופה האמורה בפסקת משנה (א) ובין הבדיקה הרדיוגרפית הראשונית תקבע את כשירותו של המבקש לקבל תעודה לתקופה של שלושה חודשים.

(ג) לאחר שבשמונה בדיקות רדיוגרפיות רצופות אשר בוצעו בפרקי זמן קבועים של כל שלושה חודשים לא נמצאו שינויים בהשוואה לבדיקה הרדיוגרפית הראשונית ולא נתגלו סימנים המעידים על התפשטות המחלה, ניתן לקבוע כי המחלה, הליקוי או הפגם התרפאו או הם בלתי פעילים.

2.10 (א) המבקש אינו סובל ממחלה מתישה עם ליקוי רציני בתפקוד של מערכת הקיבה והמעיים.

מחלות מעיים וקיבה
(6.2.2.14)
(6.2.2.15)
(6.2.2.16)

(ג) למבקש אין בקע במפשעה או במקום אחר.

(ג) המבקש אינו סובל מהתערבות כירורגית במערכת העיכול או מעבר רפואי העלול לגרום לאובדן פתאומי של כושר בטיסה, ובמיוחד מכל עצירות שמקורה בהצרה או בלחץ.

2.11 מבקש שבניתוח של דרכי המרה או של מערכת העיכול נכרת או הוטח חלקית או כללית אחד מאבריו אלה, ייפסל מלקבל תעודה, אם רופא המינהל יקבע, לאחר שעיין בפרטי הניתוח כפי שהומצאו לו מטעם בית החולים בו בוצע הניתוח, כי לניתוח אין השפעה העלולה להביא את המבקש למצב של אובדן פתאומי של כושרו בטיסה.

מצב לאחר ניתוח מעברי המרה או מערכת העיכול
(6.2.2.16.1)

2.12 המבקש אינו סובל מהפרעות מטבוליות, מהפרעות תזונתיות או מהפרעות במערכת בלוטות הפרשה פנימיות, העלולות להפריע להפעלה בטוחה של תפקידיו.

הפרעות מטבוליות
(6.2.2.17)

2.13 מבקש הסובל מסכרת מאוזנת ללא תרופות ייחשב ככשיר מבחינה רפואית.

סכרת
(6.2.2.18)

2.14 המבקש אינו סובל בקביעות מהגדלה בולטת או בינונית של הטחול.

טחול
(6.2.2.19)

2.15 (א) מבקש הסובל בצורה ניכרת מהגדלה של קשרי הלימפה — ייפסל מלקבל תעודה רפואית.

קשרי לימפה ומחלות דם
(6.2.2.20)

2.16 (א) שתן המבקש יהא נקי מאלמנטים שנקבעו כפטלוגיים.

מחלות כליות ודרכי השתן
(6.2.2.21)

(ב) למבקש אין סימנים של מחלת כליות.

(ג) המבקש אינו סובל ממחלות מעבריות השתן וממחלות אבריו המין. מחלה זמנית תביא לפסילה זמנית בלבד.

(ד) המבקש חופשי מכל תולדה של מחלה או טיפול כירורגי בכליות ובדרכי השתן העלולים להביא לאובדן כושר פתאומי ובמיוחד מכל הפרעה שמקורה בהצרה או בלחץ.

(ה) מקרה של כריתת כליה שאינה מלווה בלחץ דם גבוה או באורמיה — לא יפסול את המבקש בהכרח מלקבל תעודה.

(ו) מבקש שבניתוחו במערכת דרכי השתן נכרת או הוטה, כללית או חלקית, אחד מאברי המערכת — ייפסל מלקבל תעודה רפואית, אלא אם רופא המינהל קבע, לאחר שעיין בפרטי הניתוח כפי שהומצאו לו מטעם בית החולים בו בוצע הניתוח, כי לניתוח אין השפעה העלולה להביא את המבקש למצב של אובדן פתאומי של כושרו בטיסה.

עגבת
(6.2.2.23) 2.17 מבקש שהיה חולה אי פעם בעגבת יידרש להוכיח לשביעות רצונו של רופא המינהל כי קיבל טיפול נאות במחלה וכי המחלה התרפאה כליל.

מחלות נשים
והריון
(6.2.2.24) 2.18 (א) מבקשת הסובלת מהפרעות וסת המגבילות את כושרה שאינן ניתנות לריפוי והעלולות להפריע לביצוע בטוח של תפקידיה, תיפסל זמנית מלקבל תעודה.

(ב) הריון או חשד להריון יפסול את המבקשת זמנית מלקבל תעודה.

(ג) מבקשת לאחר לידה, הפסקת הריון או ניתוח גינקולוגי לא תשמש בתפקידיה בהתאם לרשיון שבידה אלא לאחר שנבדקה על ידי רופא מורשה, או ועדה רפואית ונמצאה כשירה לשמש בתפקידיה על פי הרשיון.

(ד) מבקשת שעברה ניתוח גינקולוגי תיבדק למטרת קביעת כושרה לקבלת תעודה.

מחלות עצמות
ושרירים
(6.2.2.25) 2.19 (א) המבקש אינו סובל ממחלה פעילה או מוגבלת של העצמות, הפרקים, השרירים או הגידים או מכל תוצאה פיזית של מום מלידה או מום שנרכש.

(ב) מבקש הסובל מתוצאות פונקציונליות של חבלה או ליקוי בעצמות, פרקים שרירים או גידים או מפגמים אנטומיים מסויימים שאין בהם כדי להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו בכל גובה שהוא ובמשך טיסה ממושכת או קשה, לא ייפסל בהכרח מלקבל תעודה.

אוזניים
(6.2.2.26) 2.20 המבקש חופשי מהפגמים הבאים :

(1) מחלה חדה או כרונית של האוזן הפנימית או של האוזן התיכונה ;

(2) גרב של תוף האוזן שלא נרפא ; מבקש הסובל מגרב יבש או בודד ממקור שאינו מדבק — לא ייפסל בהכרח מלקבל תעודה ;

(3) סתימה תמידית של חצוצרות השמע ;

(4) הפרעות תמידיות של מנגנון המבוך ; מצבי הפרעה זמניים עשויים לפסול את המבקש מלקבל תעודה רפואית באורח זמני בלבד.

אף וחלל הפה
2.21 (א) למבקש כניסת אוויר חופשית דרך האף בשני הנחיריים.

(ב) למבקש אין עיוות צורה רציני, ליקוי או חד או כרוני של חלל הפה או של דרכי הנשימה העליונים.

פרק 3 — דרישות רפואיות כלליות — סוג 3

- 3.1 מחלה גופנית (6.2.3.1)
למבקש אין פגמים מולדים או נרכשים, נכות פעילה או בלתי פעילה, חדה או כרונית, מצב לאחר פציעה, חבלה או תוצאת לזוי של ניתוח — העלולים לפגוע בכושרו להפעיל בבטיחות כלי טיס באוויר בתנאי טיסה רגילים.
- 3.2 מחלה התקפית (6.2.3.2)
למבקש אין כל מחלה או נכות העלולים להביאו פתאום למצב בו לא יהיה מסוגל להפעיל בצורה בטוחה את כלי הטיס.
- 3.3 ליקוי נפשי (6.2.3.3)
האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או לעברו הרפואי של המבקש אינם מצביעים על קיום ליקויים העלולים להביאו למצב בו לא יהיה מסוגל להפעיל בבטיחות את הזכויות, ולמלא בבטיחות את החובות, בהתאם לרשיון או להגדר המבוקשים, כגון כל אחד ממצבים אלה:
(1) מצב פסיכוטי פעיל או ברמיסה;
(2) אלכוהוליזם;
(3) התמכרות לסמים;
(4) אישיות בלתי יציבה (בעיות הסתגלות);
(5) כל ליקוי נפשי אחר על רקע תסמונת אורגנית.
- 3.4 מחלת כיפיון ומערכת העצבים (6.2.3.4)
האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או עברו הרפואי אינם מצביעים על אחת מאלה:
(1) מחלה מתקדמת או יציבה של מערכת העצבים אשר תוצאותיה עלולות להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס;
(2) מחלת הכיפיון בכל צורותיה;
(3) התקפי איבוד ההכרה חסרי הסבר רפואי משביע רצון;
(4) הפרעות במערכת העצבים.
- 3.5 חבלה בראש (6.2.3.5)
המבקש אינו סובל מחבלה בראשו אשר תוצאותיה עלולות להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס.
- 3.6 מחלות לב וכלי דם (6.2.3.6)
(א) למבקש אין מום מולד או נרכש במערכת הלב וכלי הדם העלולים להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס.
(ב) עברו הרפואי של המבקש אינו מצביע על אוטם שריר הלב.
(ג) התופעות המפורטות להלן לא תבאנה בהכרח, לפסילת המבקש מלקבל תעודה:
RESPIRATORY ARRHYTHMIA (1)
(2) הופעה מדי פעם של פעימות אקסטרא-סיסטולות הנעלמות תוך תרגול מתאים;
(3) דופק מהיר כתוצאה מהתרגשות או פעילות;
(4) דופק איטי שאינו קשור ב-ATRIO VENTRICULAR BLOCK.

(ד) בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית תהווה חלק בלתי נפרד מבדיקות הלב שעל (6.2.3.7)
המבקש לעמוד בהן במקרים הבאים —

- (1) לצורך קבלת רשיון או הגדר;
- (2) לצורך חידוש זכויות של רשיון או הגדר לאחר גיל של ארבעים שנה;
- (3) לצורך חידוש זכויות רשיון או הגדר — אחת לחמש שנים כשגיל המבקש מעל ארבעים שנה;
- (4) בעת בדיקות חוזרות בכל מקרה של ספק של מבקש שגילו מעל ארבעים שנה.

(ה) אין בכוחה של בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית שגרתית ללא בדיקות קליניות משלימות של מערכת הלב וכלי הדם כדי לפסול את המבקש.

3.7 (א) לחץ דם סיסטולי ודיאסטולי יהיה תקין. לחץ דם ומחזור דם (6.2.3.8)

- (ב) המבקש אינו לוקח סמים לוויסות לחץ דם גבוה, פרט לאותם סמים אשר לפי חוות דעת רפואית מוסמכת אין בהם כדי להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס.
- (ג) למבקש אין הפרעה משמעותית במיבנה או בתיפקוד של מערכת כלי הדם. (6.2.3.9)

3.8 (א) המבקש חופשי מליקוי תפקודי חד וממחלה פעילה של הריאות, הבינה (mediastinum) או הצדר (pleura). בכל מקרה של ספק, על הרופא הבדוק להעזר בבדיקת רנטגן לצורך האבחנה. דרכי הנשימה (6.2.3.10)

- (ב) בדיקה רדיוגרפית של החזה תבוצע בחלק מהבדיקה המקורית של המבקש ותחזור לאחר מכן תקופתית.
- (ג) מבקש הסובל מאחת ממחלות דרכי הנשימה או מהתופעות המפורטות להלן ייפסל מלקבל תעודה:

- (1) פגם נרחב בדופן החזה עם תמט בית החזה; (6.2.3.11)
- (2) ירידה בנפח הנשימה בגבהים בעקבות מצב שלאחר ניתוח ריאה;
- (3) גנחת הריאה (PULMONARY EMPHYSEMA); (6.2.3.12)
- (4) שחפת פעילה של הריאות. (6.2.3.13)

(ד) ליקויים סמויים או בלתי פעילים שהתרפאו הידועים כשחפתיים או אשר הם לכאורה שחפתיים במקורם — אין בהם כדי להביא בהכרח לפסילתו של המבקש.

3.9 (א) בהעדר תסמונת קלינית המטילה ספק באשר למידת הפעילות של מחלה, ליקוי (6.2.1.13.1)
או פגם — ייפסל המבקש זמנית לתקופה של שלושה חודשים לפחות מתאריך הבדיקה בה נתגלה הליקוי.

(ב) השוואה בין הבדיקה הרדיוגרפית שגילקה בתום התקופה האמורה בפסקת משנה (א) ובין הבדיקה הרדיוגרפית הראשונית תקבע את כשירותו של המבקש לקבל תעודה לתקופה של שלושה חודשים;

(ג) לאחר שבשמונה בדיקות רדיוגרפיות רצופות אשר בוצעו בפרקי זמן קבועים של כל שלושה חודשים לא נמצאו שינויים בהשוואה לבדיקה הרדיוגרפית הראשונית ולא נתגלו סימנים המעידים על התפשטות המחלה, ניתן לקבוע כי המחלה, הליקוי או הפגם התרפאו או הם בלתי פעילים.

- מחלות מעיים וקיבה (6.2.3.14) (6.2.3.15)
- 3.10 (א) המבקש אינו סובל ממחלה מתישה עם ליקוי רציני בתפקוד של מערכת הקיבה והמעיים.
- (ב) למבקש אין בקע במפשעה או במקום אחר, אלא אם הרופא הבודק קבע שעל המבקש להשתמש בתמיכה המתאימה היטב.
- (ג) המבקש אינו סובל מהתערבות כירורגית במערכת העיכול או מעבר רפואי העלול לגרום לאובדן פתאומי של כושר בטיסה, ובמיוחד מכל עצירות שמקורה בהצרה או בלחץ. (6.2.3.16)
- 3.11 מבקש שבניתוח של דרכי המרה או של מערכת העיכול נכרת או הוטא חלקית או כללית אחד מאבריו אלה, ייפסל מלקבל תעודה, אלא אם רופא המינהל קבע, לאחר שעיין בפרטי הניתוח כפי שהומצאו לו מטעם בית החולים בו בוצע הניתוח, כי לניתוח אין השפעה העלולה להביא את המבקש למצב של אובדן פתאומי של כושרו בטיסה. מצב לאחר ניתוח מעברי המרה או מערכת העיכול (6.2.3.16.1)
- 3.12 המבקש אינו הסובל מהפרעות מטבוליות, מהפרעות תזונתיות או הפרעות במערכת בלוטות הפרשה פנימיות, העלולות להפריע להפעלה בטוחה של כלי טיס. הפרעות מטבוליות (6.2.3.17)
- 3.13 מבקש הסובל מסכרת מאוזנת ללא תרופות ייחשב ככשיר מבחינה רפואית. סכרת (6.2.3.18)
- 3.14 (א) מבקש הסובל בצורה ניכרת מהגדלה של קשרי הלימפה — ייפסל מלקבל תעודה רפואית. קשרי לימפה ומחלות דם (6.2.3.19)
- 3.15 (א) שתן המבקש יהא נקי מאלמנטים שנקבעו כפטלוגיים. (ב) למבקש אין סימנים של מחלת כליות. מחלות כליות ודרכי השתן (6.2.3.20)
- (ג) המבקש אינו סובל ממחלות מעברי השתן וממחלות אברי המין. מחלה זמנית תביא לפסילה זמנית בלבד. (6.2.3.21)
- (ד) המבקש חופשי מכל תולדה של מחלה או טיפול כירורגי בכליות ובדרכי השתן העלולים להביא לאובדן כושר פתאומי ובמיוחד מכל הפרעה שמקורה בהצרה או בלחץ.
- (ה) מקרה של כריתת כליה שאינה מלווה בלחץ דם גבוה או באורמיה — לא יפסול את המבקש בהכרח מלקבל תעודה רפואית. (6.2.3.21.1)
- (ו) מבקש שבניתוח במערכת דרכי השתן נכרת או הוטא, כללית או חלקית, אחד מאברי המערכת — ייפסל מלקבל תעודה רפואית, אלא אם רופא המינהל קבע, לאחר שעיין בפרטי הניתוח כפי שהומצאו לו מטעם בית החולים בו בוצע הניתוח, כי לניתוח אין השפעה העלולה להביא את המבקש למצב של אובדן פתאומי של כושרו בטיסה.
- 3.16 מבקש שהיה חולה אי פעם בעגבת יידרש להוכיח לשביעות רצונו של רופא המינהל כי קיבל טיפול נאות במחלה וכי המחלה התרפאה כליל. עגבת (6.2.3.22)
- 3.17 הריון או חשד להריון יפסול את המבקשת זמנית מלקבל תעודה. הריון (6.2.3.23)
- 3.18 (א) המבקש אינו סובל ממחלה פעילה או מוגבלת של העצמות, הפרקים, השרירים או הגידים או מכל תוצאה פיזית של מום מלידה או מום שנרכש. מחלות עצמות ושרירים (6.2.3.24)

(ב) מבקש הסובל מתוצאות פונקציונליות של חבלה או ליקוי בעצמות, פרקים שרירים או גידים או מפגמים אנטומיים מסויימים שאין בהם כדי להפריע להפעלה בטוחה של כלי הטיס, לא ייפסל בהכרח מלקבל תעודה.

אווניים
(6.2.3.25)

3.19 המבקש חופשי מהפגמים הבאים:

- (1) מחלה חדה או כרונית של האוזן הפנימית או של האוזן התיכונה;
- (2) הפרעות תמדייות של מנגנון המכוד; מצבי הפרעה זמניים עשויים לפסול את המבקש באורח זמני בלבד.

אף וחלל הפה
(6.2.3.26)

3.20 למבקש אין עיוות צורה רציני או ליקוי רציני, חד או כרוני של חלל הפה או של דרכי הנשימה העליונים.

פרק 4 – דרישות רפואיות כלליות – סוג 4

מחלה גופנית
(6.2.4.1)

4.1 למבקש אין פגמים מולדים או נרכשים, נכות פעילה או בלתי פעילה, חדה או כרונית, מצב לאחר פציעה, חבלה או תוצאת לווי של ניתוח העלולים לפגוע בכושרו לבצע בבטיחות את תפקידיו.

מחלה התקפית
(6.2.4.2)

4.2 למבקש אין מחלה או נכות העלולים להביאו פתאום למצב בו לא יהיה מסוגל לבצע את תפקידו בבטיחות.

ליקוי נפשי
(6.2.4.3)

4.3 האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או לעברו הרפואי של המבקש אינם מצביעים על קיום ליקויים העלולים להביאו למצב בו לא יהיה מסוגל להפעיל בבטיחות את הזכויות ולמלא בבטיחות את החובות, בהתאם לרשיון או להגדר המבווקשים, כגון כל אחד ממצבים אלה:

- (1) מצב פסיכוטי פעיל או ברמיסיה;
- (2) אלכוהוליזם;
- (3) התמכרות לסמים;
- (4) אישיות בלתי יציבה (בעיות הסתגלות);
- (5) כל ליקוי נפשי אחר על רקע תסמונת אורגנית.

מחלת כיפיון ומערכת העצבים
(6.2.4.4)

4.4 האבחנה הקלינית המתייחסת למצב המבקש או עברו הרפואי אינם מצביעים על אחת מאלה:

- (1) מחלה מתקדמת או יציבה של מערכת העצבים אשר תוצאותיה עלולות להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו;
- (2) מחלת הכיפיון בכל צורותיה;
- (3) התקפי איבוד ההכרה חסרי הסבר רפואי משביע רצון;
- (4) הפרעות במערכת העצבים.

חבלה בראש
(6.2.4.5)

4.5 המבקש אינו סובל מחבלה בראשו אשר תוצאותיה עלולות להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו.

מחלות לב וכלי דם
(6.2.4.6)

4.6 (א) למבקש אין מום מולד או נרכש במערכת הלב וכלי הדם העלולים להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו.

(ב) מבקש שהחלים בצורה משביעת רצון מאוטם שריר הלב (Myocardial Infarction) יכול להתקבל ככשר.

(ג) התופעות המפורטות להלן לא תבאנה, בהכרח, לפסילת המבקש מלקבל תעודה:

(1) RESPIRATORY ARRHYTHMIA ;

(2) הופעה מדי פעם של פעימות הנעלמות תוך תרגול מתאים ;

(3) דופק מהיר כתוצאה מהתרגשות או פעילות ;

(4) דופק איטי שאינו קשור ב- ATRIO VENTRICULAR BLOCK.

(6.2.4.7)

(ד) בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית תהווה חלק בלתי נפרד מבדיקות הלב שעל המבקש לעמוד בהם במקרים הבאים —

(1) לצורך קבלת רשיון או הגדר ;

(2) לצורך חידוש זכויות של רשיון או הגדר לאחר גיל של ארבעים שנה ;

(3) לצורך חידוש זכויות רשיון או הגדר — אחת לחמש שנים כשגיל המבקש מעל ארבעים שנה ;

(4) בעת בדיקות חוזרות בכל מקרה של ספק של מבקש שגילו מעל ארבעים שנה.

(ה) אין בכוחה של בדיקת לב אלקטרוקרדיוגרפית שגרית ללא בדיקות קליניות משלימות של מערכת הלב וכלי הדם כדי לפסול את המבקש.

4.7 (א) לחץ דם טיסטולי ודיאסטולי יהיה תקין.

לחץ דם
ומחזור דם
(6.2.4.8)

(ב) המבקש אינו לוקח סמים לוויסות לחץ דם גבוה, פרט לאותם סמים אשר לפי חוות דעת רפואית מוסמכת אין בהם כדי להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו.

(ג) למבקש אין הפרעה משמעותית במיבנה או בתפקוד של מערכת כלי הדם.

4.8 (א) המבקש חופשי מליקוי תפקודי חד וממחלה פעילה של הריאות, הבינה (mediastrum) או הצדר (pleura). בכל מקרה של ספק, על הרופא הבודק להעזר בבדיקת רנטגן לצורך האבחנה.

דרכי הנשימה
(6.2.4.10)

(ב) בדיקה רדיוגרפית של החזה תבוצע כחלק מהבדיקה המקורית של המבקש ותחזור לאחר מכן תקופתית.

(ג) מבקש הסובל מאחת ממחלות דרכי הנשימה או מהתופעות המפורטות בסעיף 2.8(ג) לעיל, ייפסל מלקבל תעודה.

(ד) ליקויים סמויים או בלתי פעילים שהתרפאו הידועים בשחפתיים או אשר הם לכאורה שחפתיים במקורם — אין בהם כדי להביא בהכרח לפסילתו של המבקש.

4.9 (א) בהעדר תסמונת קלינית המטילה ספק באשר למידת הפעילות של מחלה, ליקוי או פגם — ייפסל המבקש זמנית לתקופה של שלושה חודשים לפחות מתאריך הבדיקה בה נתגלה הליקוי.

ליקוי בלתי פעיל
(6.2.4.12.1)

(ב) השוואה בין הבדיקה הרדיוגרפית שגילקה בתום התקופה האמורה בפסקת משנה (א) ובין הבדיקה הרדיוגרפית הראשונית תקבע את כשירותו של המבקש לקבל תעודה לתקופה של שלושה חודשים.

(ג) לאחר שבשמונה בדיקות רדיוגרפיות רצופות אשר בוצעו בפרקי זמן קבועים של כל שלושה חודשים לא נמצאו שינויים בהשוואה לבדיקה הרדיוגרפית הראשונית ולא נתגלו סימנים המעידים על התפשטות המחלה, ניתן לקבוע כי המחלה, הליקוי או הפגם התרפאו או הם בלתי פעילים.

- 4.10 (א) המבקש אינו סובל ממחלה מתישה עם ליקוי בתפקוד של מערכת הקיבה והמעיים.
(ב) למבקש אין בקע במפשעה או במקום אחר; אלא אם הרופא הבודק קבע שעל המבקש להשתמש בתמיכה המתאימה היטב.
(ג) המבקש אינו סובל מהתערבות כירורגית במערכת העיכול או מעבר רפואי העלול לגרום לאובדן פתאומי של כושר ובמיוחד מכל עצירות שמקורה בהצרה או בלחץ.
- 4.11 המבקש אינו סובל מהפרעות מטבוליות, מהפרעות תזונתיות או הפרעות במערכת בלוטות הפרשה פנימיות, העלולות להפריע להפעלה בטוחה של תפקידיו.
- 4.12 מבקש הסובל מסכרת מאוזנת ללא תרופות ייחשב ככשיר מבחינה רפואית.
- 4.13 מבקש הסובל בצורה ניכרת מהגדלה של קשרי הלימפה — ייפסל מלקבל תעודה רפואית.
- 4.14 (א) שתן המבקש יהא נקי מאלמנטים שנקבעו כפסלוגיים.
(ב) למבקש אין סימנים של מחלת כליות.
(ג) המבקש אינו סובל ממחלות מעברי השתן וממחלות אברי המין. מחלה זמנית תביא לפסילה זמנית בלבד.
(ד) המבקש חופשי מכל תולדה של מחלה או טיפול כירורגי בכליות ובדרכי השתן העלולים להביא לאובדן כושר פתאומי ובמיוחד מכל הפרעה שמקורה בהצרה או בלחץ.
(ה) מקרה של כריתת כליה שאינה מלווה בלחץ דם גבוה או באורמיה — לא יפסול את המבקש בהכרח מלקבל תעודה רפואית.
- 4.15 מבקש שהיה חולה אי פעם בעגבת יידרש להוכיח לשביעת רצונו של רופא המינהל כי קיבל טיפול נאות במחלה וכי המחלה התרפאה כליל.
- 4.16 (א) המבקש אינו סובל ממחלה פעילה או מוגבלת של העצמות, הפרקים, השרירים או הגידים או מכל תוצאה פיזית של מום מלידה או מום שנרכש.
(ב) מבקש הסובל מתוצאות פונקציונליות של חבלה או ליקוי בעצמות, פרקים שרירים או גידים או מפגמים אנטומיים מסויימים שאין בהם כדי להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו לא ייפסל בהכרח מלקבל תעודה.
- 4.17 המבקש חופשי מהפגמים הבאים:
(1) מחלה חדה או כרונית של האוזן הפנימית או של האוזן התיכונה;
(2) הפרעות תמידיות של מנגנון המבוך; מצבי הפרעה זמניים עשויים לפסול את המבקש באורח זמני בלבד.

4.18 למבקש אין עיוות צורה רציני או ליקוי רציני, חד או כרוני של חלל הפה או של דרכי הנשימה העליונים.

4.19 המבקש אינו סובל מליקוי בדיבור או מגמגום.

פרק 5 – דרישות רפואיות של כושר ראייה – סוג 1

5.1 (א) פעולת העיניים תהיה תקינה.

(ב) למבקש לא יהיה ליקוי פעיל או בלתי פעיל או ליקוי כרוני בכל אחת מעיניו העלול להפריע לפעולה תקינה עד כדי סיכון לבטיחות הטיסה או לביצוע בטוח של תפקידי המבקש בטיסה.

(ג) שדות הראיה למרחק של המבקש יהיו תקינים.

(ד) שדות הראיה למרחק של המבקש בכל עין בנפרד תהיה כדלקמן:

(1) ללא עדשות 6/9 (20/30, 07);

(2) בעזרת עדשות – כאמור בפסקת משנה (1) בתנאי שחדות הראיה ללא עדשות לא תפחת מ-6/60 (20/2000, 01) או בתנאי ששגיאת השבירה הינה בטווח של +3 דיופטריות (תיקון ספירי אקוילנטי) – (equivalent spherical error).

(ה) המבקש יהיה מסוגל לקרוא עם או בלי עדשות תרשים "N5 chart" או תרשים אקוילנטי במרחק שייבחר על ידו בטווח של 30 עד 50 ס"מ ומסוגל לקרוא תרשים "N14 chart" או תרשים שווה-ערך במרחק של 100 ס"מ.

(ו) למבקש הנוזק לעדשות יש זוג משקפיים רזרבי המוכן לשימוש כאשר הוא ממלא תפקיד בצוות אויר.

(ז) מבקש הנוזק לעדשות למטרת עמידה בדרישות אלה ישתמש בכל שלבי הבדיקת קות באותו זוג עדשות.

5.2 (א) הבדיקה תבוצע בתנאי תאורה מקובלים.

(ב) חדות הראיה תמדד באמצעות מערכת של אופטוטיפים (Optotypes) של גנדולט (Landolt) או אופטוטיפים דומים המוצגים במרחק של 5 או 6 מטר מהמועמד, בהתאם לשיטת בדיקה מקובלת.

5.3 המבקש נדרש להוכיח את כושרו לזהות על נקלה צבעים אשר זהויים דרוש לשם ביצוע תפקידו בהתאם לרשיון או להגדר המבוקש.

פרק 6 – דרישות רפואיות של כושר ראייה – סוג 2

6.1 (א) פעולת העיניים תהיה תקינה.

(ב) למבקש לא יהיה ליקוי פעיל או בלתי פעיל או ליקוי כרוני בכל אחת מעיניו העלול להפריע לפעולה תקינה עד כדי סיכון לבטיחות הטיסה או לביצוע בטוח של תפקידי המבקש בטיסה.

(ג) שדות הראיה למרחק של המבקש יהיו תקינים.

(1) ללא עדשות 6/12 (20/40);

(2) בעזרת עדשות — כאמור בפסקת משנה (1), בתנאי שהמבקש הנוקק לעדשות ישתמש בהן בעת מילוי תפקידיו לפי הרשיון וההגדר המתאימים ובתנאי שיימצא בהישג ידו זוג עדשות רזרבי בעת מילוי תפקידיו.

(ה) המבקש יהיה מסוגל לקרוא עם או בלי עדשות תרשים "N5 chart" או תרשים אקוילוגטי במרחק שייבחר על ידו בתחום של 30 עד 50 ס"מ.

(ו) מבקש הנוקק לעדשות למטרת עמידה בדרישות אלה ישתמש בכל שלבי הבדיקת קות באותו זוג עדשות.

עוצמת תאורה
בבדיקת ראיית
(6.3.1.1)

6.2 (א) הבדיקה תבוצע בתנאי תאורה מקובלים.

(ב) חדות הראיה תמדד באמצעות של אופטוטיפים (Optotypes) של לנדולט (Landolt) או אופטוטיפים דומים במרחק של 5 או 6 מטר מהמועמד בהתאם לשיטת בדיקה בתנאי תאורה מקובלים.

זיהוי צבעים
(6.4.2)

6.3 המבקש נדרש להוכיח את כושרו לזהות על נקלה צבעים אשר זהויים דרוש לשם ביצוע תפקידו בהתאם לרשיון או להגדר המבוקש. סעיף זה אינו חל על המבקש הגדר דאון.

פרק 7 — דרישות רפואיות לשמיעה — סוג 1

חופש מפגם
בשמיעה
(6.5.2)

7.1 למבקש אין כל פגם בכושר השמיעה העלול להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו בהתאם לרשיון המבוקש.

כושר שמיעה
(6.5.3.1)

7.2 (א) למבקש אין אובדן כושר שמיעה, בכל אופן בנפרד, העולה על 35 דציבל בכל אחת מהתדירויות 500, 1000, או 2000 הרץ, או יותר מ-50 דציבל בתדירות של 3000 הרץ.

(ב) מבקש שאובדן השמיעה שלו חמור מהמפורט בתקנות משנה (א) יכול להחשב ככשיר מבחינה רפואית אם:

(1) למבקש כושר שמיעה בכל אופן בנפרד, השווה לזו של אדם בריא לגבי דיבור ואותות משואות אלהוט בטווח תדירויות 600 עד 4800 הרץ, וזאת, על רקע אקוסטי השווה לזה הקיים בתא הטייס בשעת טיסה;

(2) למבקש כושר שמיעה בשתי אוזניו לגבי שיחה רגילה בחדר שקט (שהרעש בו פחות מ-50 דציבל), כאשר הבודק נמצא מאחורי גבו במרחק שני מטר ממנו.

(ג) המבקש ייחשב ככשיר מבחינה רפואית אם הוא בעל כושר שמיעה כמפורט בתקנות משנה (א) ו-(ב) גם אם הבדיקות נערכו בשיטות אחרות מאלו המפורטות בהן.

פרק 8 – דרישות רפואיות לשמיעה – סוג 2

8.1 למבקש אין כל פגם בכושר השמיעה העלול להפריע לביצוע בטוח של תפקידיו בהתאם לרשיון המבוקש.

חופש מפגם
בשמיעה
(6.5.2)

8.2 למבקש כושר שמיעה בשתי אוזניו לגבי שיחה רגילה בחדר שקט (שהרעש בו פחות מ-50 דציבל), כאשר הבדק נמצא מאחורי גבו במרחק שני מטר ממנו.

כושר שמיעה
(6.5.4.1)

פרק 9 – טבלת דרישות רפואיות לקבלת תעודה רפואית

תקופת תוקף מירבית של התעודה (חודשים)		דרישות רפואיות								סוג הרשיון וההגדר	
		שמיעה		ראייה		כלליות					
מעל גיל 40	עד גיל 40	2	1	2	1	4	3	2	1	הפרק בחוספת הראשונה	
12	24	x		x			x				
12	24		x	x			x				
6	6		x		x				x		
6	12		x		x				x		
6	6		x		x				x		
12	24	x		x			x				
12	24	x		x			x				
12	12		x		x				x		
12	12		x	x					x		
12	12		x	x					x		
12	12		x		x	x					

טיס פרטי
טייס פרטי –
הגדר מכשירים
טייס חקלאי
טייס מסחרי
טייס לתובלה
בנתיבי אויר
טייס דאון
טייס בלון תפשי
נזוט טיס
טכנאי טיס
אלחוטאי טיס
מפקח על תנועה אווירית

התוספת הרביעית

(תקנה 176)

טבלת שעות הדרגה מועדיות הדרגות לקבלת הגדר טיפוס קבוצה ג' או דגם
נוסף באיור קבוצה ג' לצורך הטסת איור כטיס מפקד

טייס משנה											
על דגם איור נוסף				הגדר ראשון				טייס מפקד			
אימון במדמה		על דגם איור נוסף		הגדר ראשון		טייס מפקד		הגדר ראשון		טייס מפקד	
מכשירים	אמון באיור	מכשירים	אמון באיור	מכשירים	אמון באיור	מכשירים	אמון באיור	מכשירים	אמון באיור	מכשירים	אמון באיור
הדרגה	זוגית	הדרגה	זוגית	הדרגה	זוגית	הדרגה	זוגית	הדרגה	זוגית	הדרגה	זוגית
טיסות	הכרות	טיסות	הכרות	טיסות	הכרות	טיסות	הכרות	טיסות	הכרות	טיסות	הכרות
5	2	4	10	5	5	7	50	—	—	—	—
5	2	4	10	5	3	6	25	—	—	—	—
5	2	2	10	5	3	4	15	3	1	2	5
5	1	2	5	5	1	4	10	3	1	2	5
15	3	10	25	15	5	10	50	—	—	—	—
15	2	8	20	15	5	10	40	—	—	—	—
10	2	4	25	10	2	5	25	—	—	—	—
10	2	4	25	10	2	5	25	—	—	—	—
5	1	2	15	10	1	4	25	5	1	3	5
5	1	2	15	10	1	4	25	5	1	3	5

נסיך ומפקד (בשעות טיסה)

1. הגדר לאיור במשקל של עד
20,000 ק"ג

(א) פחות מ-1200 שעות

(ב) מעל 1200 שעות

(ג) עם רשיון תובלה בתחיל איור

נסיך של —

(1) עד 2000

(2) מעל 2000

2. הגדר לאיור במשקל מעל
20,000 ק"ג

(א) פחות מ-1200 שעות

(ב) למעלה מ-1200 שעות

(ג) עם רשיון תובלה בתחיל איור

נסיך של חול מ"ג

(1) עד 1500

(2) עד 3000

(3) עד 5000

(4) מעל 5000

(5) מעל 10,000

הערות:

1. באין מזה, מספר שעות הטיסה הן במכשירים יגדל בהתאם. לא יותר מ-50 שעות משנות המכשירים הדרגות ניתנות לביצוע במדמה.
2. ההדרגה הזוגית תבוצע בהתאם לנשאים המפורטים בהוספת המדמה.

התוספת החמישית

(תקנה 176)

טבלת פרוט התרגילים והנוהלים שיש לבצע לצורכי קבלת הגדר אוירון קבוצה ג'
או טיפוס אוירון נוסף בהגדר קבוצה ג'

מפתח האותיות בטבלה

- א. טייס מפקד
- ב. טייס משנה
- ג. לשני הטייסים
- ד. הסבה מאוירון עם מנוע סילון לאוירון עם מנוע סילון – טייס מפקד.
- ה. הסבה מאוירון עם מנוע בוכנה לאוירון עם מנוע בוכנה – טייס מפקד.
- ו. הסבה מאוירון עם מנוע סילון לאוירון עם מנוע סילון – טייס משנה.
- ז. הסבה מאוירון עם מנוע בוכנה לאוירון עם מנוע בוכנה – טייס משנה.
- ח. הסבה מטייס משנה לטייס מפקד.
- ט. כל ההסבות.

הסבה התחלתית				הסבה רגילה				הסבה לצורכי קידום			
במדרמה טיסה		באוירון		במדרמה טיסה		באוירון		במדרמה טיסה		באוירון	
מטוס באויר	מטוס על הקרקע	לא ויזואלי	ויזואלי	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	לא ויזואלי	ויזואלי	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	לא ויזואלי	ויזואלי
דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן	דמיאן

1. לפני הטיסה

- (א) בדיקה חיצונית ופנימית של המטוס.
- (ב) שימוש ברשימת תיוג של לפני הנעה, בדיקת הגאים, נוהלי הנעה, ציוד קשר וציוד אלקטרוני, בחירת עוזרי רדיו לניווט ובחירת תדרים לפני הטיסה.
- (ג) הסעה בהתאם לנוהלים.
- (ד) בדיקות חיוניות לפני המראה כולל בדיקת כח מנועים.

2. המראות

- (א) המראות רגילות.
- (ב) המראות בתנאי מכשירים מדומה בגובה 100 רגל.
- (ג) המראות ברוח צד.
- (ד) המראות עם דמוי כשלון מנוע קריטי –
  1. במהירות שלאחר V1 ולפני V2.
  2. במהירות הקרובה ל-V1 אחרי V1, כאשר V1 ו-V2 זהים.
- (ה) הפסקת המראה תבוצע תוך כדי ריצת המראה רגילה אחרי השגת מהירות מתאימה בהתאם לסוג המטוס ואורך המסלול.

הערה: לפחות אחד התרגילים בהמראה חייב להתבצע בלילה.

הסבה לתחלתית				הסבה רגילה		הסבה לצרכי קידום			
באירון		במדמה טיסה		באירון		במדמה טיסה		באירון	
מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע
מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע	מטוס באויר	מטוס על הקרקע

3. תרגילי טיסה ונוהלים

א) פניות עם ובל מחבלי זרימה (Spoles).	ג	ט	ב
ב) רעידות מאך ונפילת אף במאך (TUCK & MACH BUFFET).	ג	ט	ב
ג) נוהלים לטיסת שהיה וטיסת טווח מרביים.	ג	ט	ב
ד) תפעול מערכות המטוס מעמדת המכונן.	ג	ט	ב
ה) נוהלי "בריחת מקוץ" ומיצב תפוס.	ג	ט	ב
ו) תפעול רגיל וחרום של כל המערכות:			
(1) דיחוס.	ג	ט	ב
(2) לחץ אויר.	ג	ט	ב
(3) מיווג אויר.	ג	ט	ב
(4) דלק ושמן.	ג	ט	ב
(5) חשמל.	ג	ט	ב
(6) הידראוליקה.	ג	ט	ב
(7) הנאים.	ג	ט	ב
(8) מערכות למניעת התקרחות והסרתה.	ג	ט	ב
(9) טייס אוטומטי.	ג	ט	ב
(10) עזרי גישה אוטומטיים.	ג	ט	ב
(11) מכשירי אזהרת הודקרות, אמצעי מניעת הודקרות, אמצעי שמירת יציבות.	ג	ט	ב
(12) מכשירי מכ"ם מוטסים.	ג	ט	ב
(13) מערכות, ציוד או עזרים אחרים.	ג	ט	ב
(14) תקלות חשמל, הידראוליקה, הנאים ומכשירים.	ג	ט	ב
(15) תקלות מדפים וגלגלים.	ג	ט	ב
(16) תקלות מכשירי קשר וניווט.	ג	ט	ב
ז) נוהלי חרום למקרה אש בטיסה הכוללים את -			
(1) מנועים, מחממים תאי מטען ותאי נוסעים.	ג	ט	ב
(2) בקרת עשן.	ג	ט	ב
(3) תקלות מנוע.	ג	ט	ב
(4) השלכת דלק.	ג	ט	ב
(5) כל נוהל חרום אחר המופיע בספר התיפעול.	ג	ט	ב
ח) פניות חדות בכל כיוון; כל פניה חייבת להיות בזווית הטיה של 45° ושניו כיוון של 180° לפחות אך לא יותר מ-360°.	ג	ט	ב
ט) התקרבות להזדקרות בתצורת המראה גקיה ובתצורת מטוס בנחיתה; לפחות אחד מהתרגילים יבוצע כאשר המטוס נמצא בסביה עם הטיה של 15° עד 30°.	ג	ט	ב

הסבה התחלתית		הסבה רגילה		הסבה לצרכי קידום	
באווירון	במדמה טיסה	באווירון	במדמה טיסה	באווירון	במדמה טיסה
מסוס באויר	מסוס על הקרקע	ויזואלי	מסוס על הקרקע	ויזואלי	מסוס על הקרקע
לא ויזואלי	דמיון	לא ויזואלי	דמיון	לא ויזואלי	דמיון

(י) החלצות ממצבי טיסה האופייניים למטוס.

(יא) נוהלי מכשירים הכוללים —

(1) נוהלי כניסה ויציאה משדות תעופה.

(2) שימוש במכשירי ביווט, עזר לביווט כולל שיטות

• שמירה על רדיאלים.

(3) בזה לי ניתוק.

(יב) הנמכות ILS הכוללות –

(1) גישת ILS רגילה.

(2) גישת ILS עם דימוי כשלון מנוע הקורה לפני

צלע סופית, המשך גישה לנגיעה או נוהל

הליכה סביב.

(יג) גישת מכשירים והליכות טביב (שאינן גישות ILS)

הכוללות —

(1) גישות לא מדויקות.

(2) גישה אחת לפתות עם הליכה סביב כרצונו של

המאמץ. תרגילים המפורטים בסעיף 3 (יא)

(יב) חייבים להתכצע בהתאם לנוהלים מאושרים

לגבי עזר הגישה שבשימוש. גישת מכשירים

מתחילה כאשר המטוס נמצא מעל בקודת קבע

מוגדרת ומסתיים כאשר המטוס נוגע במסלול

או נמצא מעבר להליכה סביב.

(יד) גישות מהקפות רגילות הכוללות —

(1) חלק מחגישה לגרובה מינימלי לגבי העזר שב-

שימוש יבוצע בתנאי כט"מ מדומה.

(2) הקפה בגובה מזערי עם שינוי כיוון. ובתמרון

בתנאי כט"ר לשמירת נתיב גישה לנחיתה

רגילה על מסלול הנמצא ב-900 לפחות מצלע

הסופית של הגישה, בתנאי כט"מ מדומה.

(3) חקפה בלי ביצועים של תימרונים מיותרים

רבלי לעבור על מגבלות המטוס; זרית ההטיה

של המזום לא תעבור על 30°.

(טו) גישה ללא מדפים.

(טז) הליכות סביב הכוללות —

(1) הליכות סביב מגישה.

(2) הליכות סביב אתרות.

(3) הליכות סביב הכוללות נוהל הליכה מושלם.

(4) הליכות סביב הכוללות כשלוש מנע.

- (3) חוק לתיקון דיני העונשין (תקיפת שוטרים), התשי"ב—1952¹⁸ ;
- (4) חוק לתיקון דיני העונשין (בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים), התשי"ז—1957¹⁴ ;
- (5) חוק לתיקון דיני העונשין (עבירות זנות), התשכ"ב—1962¹⁵ ;
- (6) חוק לתיקון דיני העונשין (עבירות מרמה, סחיטה ועושק), התשכ"ג—1963¹⁶ ;
- (7) חוק לתיקון דיני העונשין (משחקים אסורים, הגרלות והימורים), התשכ"ד—1964¹⁷ ;
- (8) חוק לתיקון דיני העונשין (שימוש ברכב בלי רשות), התשכ"ד—1964¹⁸ ;
- (9) חוק לתיקון דיני העונשין (עבירות חוץ) [נוסח משולב], התשל"ג—1973¹⁹ .

חלק ב'

(א) העבירות הבאות לפי חוק העונשין, התשל"ז—1977 :

- (1) עבירות של סכסוכי עבודה (סעיפים 163—164);
- (2) עבירות של ריבוי נישואין (סעיפים 174—183);
- (3) עבירות של השחתת מודעות (סעיף 195);
- (4) עבירות של השחתת פני מקרקעין (סעיף 196);
- (5) עבירות של הפרעה לבחירות (סעיף 197);
- (6) עבירות של הפסקת הריון (סעיפים 312—321);
- (7) עבירות של טענת נישואין במרמה (סעיף 359);
- (8) עבירות קלות (סעיפים 489—496).

(ב) עבירות מקבילות לעבירות המנויות בפסקה (א), לפי חיקוקים מוקדמים יותר.

חיים לנדאו
שר התחבורה

י"ב בתשרי התשמ"א (22 בספטמבר 1980)
(חמ 669—3)

-
- 13 ס"ח התשי"ב, עמ' 141.
14 ס"ח התשי"ז, עמ' 172.
15 ס"ח התשכ"ב, עמ' 78.
16 ס"ח התשכ"ג, עמ' 130.
17 ס"ח התשכ"ד, עמ' 44.
18 ס"ח התשכ"ד, עמ' 78.
19 ס"ח התשל"ג, עמ' 36.

